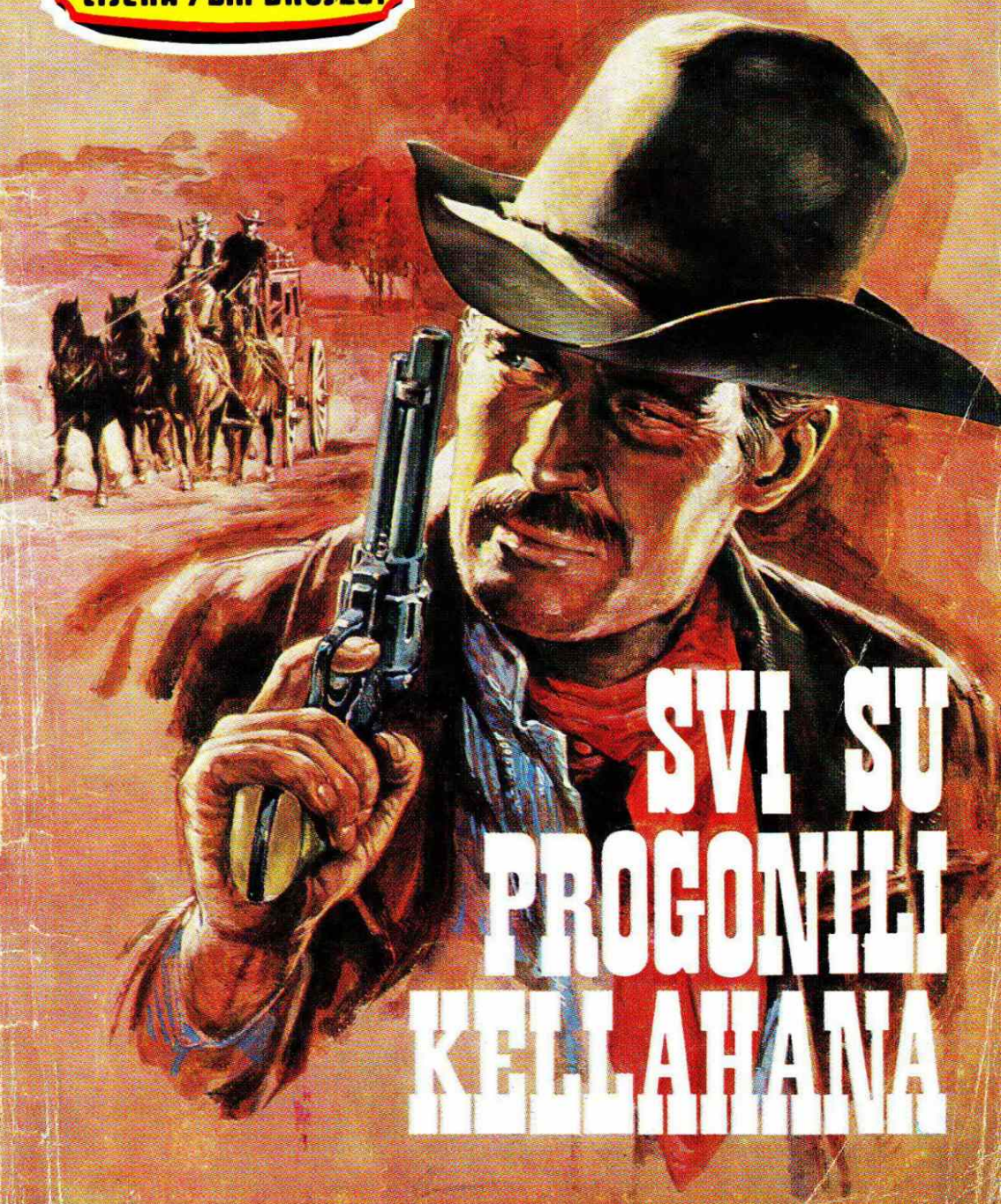

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 7 DIN BROJ 261

**SVI SU
PROGONILI
KELLAHANA**

G. F. Unger:

SVI SU PROGONILI KELLAHAN

G. F. Unger: **SVI SU PROGONILI KELLAHANA**
Naslov originala: **UND ALLE JAGTEN KELLHAN**
Copyright: Bastei – Verlag, Gustav H. Lübbe,
Bergisch Gladbach
Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik
Prijevod: Branka Jakić
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

»Laso« – Izdavač OOUR informativno-revijalna izdanja NIŠP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 – Zagreb 1978.
Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 364.- d ili 327,60 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 182.- d ili 163,80 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR »VJESNIK SSRNH« s oznakom za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00 SFRS 2,00, HFL 2,00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00 US\$ 15,00.

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-820-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za »Vjesnik«.

EKONOMSKA PROPAGANDA: »Vjesnik« Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Kao vukovi nisu se odvajali od njegova traga. Morao ih se osloboditi – jednoga za drugim.

I

Četiri dobra konja prodao je Ben Kellahan u Torilu. Četiri dobra konja – a ipak, od predstavnika poštanske linije dobio je za njih ciglih sto dolara. No tih naoko bijednih sto dolara bijahu u onim teškim vremenima neposredno poslije završetka rata u njegovim očima neizmjereno vrijedni. Svaki mu se činio većim od kolskog kotača. Toril je bilo malo, neugledno mjestance uz granicu Sonore, a njegovo je ime značilo nešto kao »Obor za goveda«.

Kada je Ben Kellahan izašao iz velikog dvorišta poštanske linije, sa svojih sto dolara u džepu, naletio je na dvojicu momaka tvrdog, neugodnog izraza lica.

Moglo se pretpostaviti da su nekada bili kauboiji, no od tada prošlo je mnogo vremena. Sada su pripadali drugoj vrsti ljudi, a s takvima je bilo bolje ne imati posla. No bilo je pre-

kasno da bi se susret mogao izbjeći.

– Dvadeset dolara, prijatelju. Ovamo s njima – reče jedan od njih.

Kellahan se pobuni:

– Nisam vaš dužnik!

Kada ga čovjek bolje promotri, vidi pred sobom visokog, mršavog momka koji djeluje nekako mirno i povučeno, ali istodobno kao netko tko je u životu dosta toga prošao i naučio.

Ona dvojica samo razvukoše usne u podrugljiv osmijeh.

– Došljak si ovdje, prijatelju. Zato sada slušaj, jer ja nisam od onih koji vole objašnjavati dva puta. Ovo je zla zemlja sa zlim ljudima. Čak ni u ovom gradu čovjek nije od njih siguran, pogotovu kada je stranac, kada je sam i kada u džepu ima sto dolara. Tada se svašta može dogoditi. I tako, prijatelju, stvari bi loše stajale da nismo osnovali naše društvo koje pruža zaštitu svima kojima je ona potrebna. A ti si baš jedan od takvih. Naravno, naša zaštita nije besplatna. Mi moramo pokriti barem svoje troškove. A kada čovjek razmisli o tome što bi ti se sve moglo

dogoditi da nisi pod našom zaštitom, onda vidi da je dvadeset dolara upravo smiješno mala svota. Dakle, jesi li sada sve shvatio?

Ben Kellahan je odmah shvatio s kime ima posla.

Ti gradski vukovi kontroliraju i grad i cijelu okolicu, a imaju udjela u svakom poslu sklopljenom u Torilu. Uz to svaki im čovjek mora plaćati »porez«. No da bi zaradio sto dolara, kauboj mora teško raditi pet mjeseci.

Četiri konja što ih je prodao Ben Kellahan je izdvojio iz velikog krda divljih konja, ulovio ih, naučio da nose jahača i vuku kola. Sve je to trajalo dobrih nekoliko tjedana. I sada da se odrekne petine svoje teško stečene zarade?

– Nestanite! Ne trebam vašu zaštitu i ne želim da vas vidim. Mičite mi se s puta!

Krenuo je prema dvojici, spreman na borbu.

No oni se samo razmaknuše, propustivši ga da prode. Nisu ga napali. Nisu progovorili ni riječi. Ben Kellahan osjeti da je ogladnio. Htio je zapravo poći i do brijaja da mu skрати kosu. A zatim je htio kupiti novu košulju i nove hlače. Zaista ih je već trebao. I – naravno – htio je nešto pojesti u hotelskom restoranu.

Ipak, razum mu je govorio da je najbolje nestati, otići odmah bez najmanjeg zadržavanja, ako želi da grad napusti čitav. Zaputio se zato odmah prema konjušnici kraj kovačnice. Tamo je smjestio svojega konja kada je stigao u grad. Pozvao je čovjeka koji se brinuo za životinje, ali se nitko

nije odazvao. Ben odlučio da sâm osedla konja i izvede ga iz njegova pregratka.

Pošao je prema trećem pregratku desno od prolaza. Kada je došao sasvim blizu, učinilo mu se da čuje svoga konja kako krklja. Zvučalo je gotovo kao krkljanje čovjeka na samrti. U drugim pregracima konji su bili primjetno nemirni i nervozni. Ržali su, puhali i nemirno se vrtjeli.

U tom je trenutku Ben Kellahan osjetio miris krvi.

Kada je ugledao konja koji je ležao u slami svog pregratka, sve mu je bilo jasno.

Prije samo nekoliko desetaka sekundi netko je životinji prerezao grkljan. I taj nitkov sigurno je izišao kroz stražnja vrata upravo kada je Ben Kellahan ušao na prednja. Benu je trebalo samo nekoliko časaka da svlada srdžbu. Nije on bio od onih koje ljudi s razlogom zovu usijanim glavama. Kada se pojavio čuvar konjušnice, Ben mu se obratio sasvim mirno.

– Trebam novoga konja. Drugim riječima, želim kupiti konja. Mojemu je netko prerezao grkljan. Naravno, vi pojma nemate tko je to mogao biti.

– Ne poznam vaše neprijatelje. No, sasvim je očito da ih imate. Što se tiče novoga konja, tu vam neću moći pomoći. To jednostavno ne ide tako kako vi zamišljate. Novog vam konja ne mogu prodati! Za uklanjanje ubijenoga dat ćete mi jedan dolar. Zatim, dužni ste mi još jedan dolar za smještaj konja i hranu. Dakle, ukupno dva dolara, strance!

Pošto mu je isplatio tražena

dva dolara. Ben Kellahan je opet prešao prašnjavu ulicu i ušao u dvorište poštanske linije. Na ulazu još su stajala ona dvojica neugodnih momaka. Gradski su vukovi šuteći propustili Kellahana, a on ih je samo postrance ošinuo pogledom.

Predstavnik poštanske linije zatekao je kako sa svojim pomoćnikom upravo raspravlja o najboljem i najbržem načinu da konje kupljene od Kellahana nauči da vuku poštanske kočije u šesteropregu. Kada mu je Kellahan pristupio i objasnio da bi želio jednoga od tih konja kupiti za sebe, ovaj je odmah odrečno odmahnuo glavom.

U pogledu koji je pokazivao da mu je sve jasno nazirao se tračak suosjećanja.

— Ovdje u Torilu nigdje nećete dobiti konja. Možete ga samo ukrasti, no brzo bi vas uhvatili i objesili. Ne, ne, ako želite odavde otići, morat ćete pješice. Tako vam je to!

Jedan trenutak stajao je Ben Kellahan sasvim mirno. Zatim je zabacio s ramena prtljagu. Iz navlake na sedlu izvukao je pušku spensericu. Uzeo je pljosku i napunio je na bunaru. Bisage je prebacio preko ramena, tako da mu je jedna visila preko prsiju, a druga preko leđa. Bez i jedne riječi napustio je dvorište, ostavivši i sedlo i pokrivač.

Na izlazu se opet suočio s onom dvojicom. Stajali su i pušili. Progovorio je onaj koji mu se obratio i prvi put.

— No, prijatelju, sada ti je valjda postalo jasno da ovdje nije dobro biti sam, bez zaštite

nika. Ali sve mi se čini da je za tebe sada prekasno. Jer da nas i na koljenima moliš, sada mi više to nećemo. Iduće je mjesto udaljeno tridesetak kilometara. Bit će to dug put, ne čini li ti se?

Stojeći i gledajući ih, Ben Kellahan se borio sam sa sobom. Nema ništa što bi učinio radije nego smlavio tu dvojicu. Njihove riječi i njihovo ponašanje osjećao je kao duboko poniženje. Ranili su njegov ponos.

Još nikada nije se povukao podvinuta repa.

Još nikada nije bio tako uvjeren da borba ne bi imala nikakva smisla i da su njegovi izgledi tako mali, da zapravo i ne postoje. I zato se okrenuo i, noseći ono malo svojih stvari, otišao je iz gradića Torila, što su ga nekada osnovali Španjolci uz neki obor za goveda — ako njegovo ime ne vara.

Za čovjeka koji je navikao putovati u sedlu bio je Ben Kellahan sasvim dobar pješak. Koraćao je dugim, odmjerenim koracima. Upravo kada se počela spuštati večer začuo je iza sebe, na cesti kojom je išao, buku kola što su se približavala. Zaustavio se i stao uz rub ceste. Do tada je bio prošao već skoro deset kilometara i zaista nije imao ništa protiv toga da ga neki prijazni čovjek primi i poveze dalje.

I zaista, kola se zaustaviše. Bila su to jednostavna, lagana kola s malim prostorom za prtljagu odmah iza kočijaševa sjedala. Takva kola obično upotrebljavaju farmeri i rančeri kada ne prevoze veće terete ili kada iz grada moraju dopremiti samo nekoliko sitnica.

Lice čovjeka na kolima bilo je izbražadano vjetrovima i opaljeno suncem. Iako ne više mlad, djelovao je čvrsto, dapače – tvrdo. U sumraku što se spuštao pažljivo je promatrao Bena Kellahana. Iznenada je upitao:

– Koliko su tražili da im platite?

– Dvadeset dolara – odgovarati Kellahan.

– A koliko je vrijedio vaš konj, onaj što su ga mrtvog odvukli iz štale?

– Oko sto dolara – reče Kellahan, gotovo nećujno.

– Popnite se – reče čovjek na kolima – povest ću vas dio puta. Moj je ranč smješten petnaestak kilometara oдавде, na obroncima brda što ih možete vidjeti pred nama na sjeveru.

Kola su krenula. U prašini što se poput dugog repa vijorila za njima ostala je cesta kojom je Ben Kellahan krenuo iz Torila. Na zapadu se gasilo crvenilo sunca što je već nestalo iza obzorja.

Ben Kellahan nije se ni jednom osvrnuo. Ukočeni pogled njegovih očiju bio je uprt naprijed.

II

U kući je gorjela svjetiljka. Njeno žuto svjetlo što je prodiralo kroz prozor djelovalo je mnogo prijaznije od hladnog svjetla bezbrojnih zvijezda na kristalno jasnom, gotovo crnom nebu.

Iz kuće je izašla neka žena. Ne, to sasvim sigurno nije žena Davida Mullbowa, već najvjerojatnije – njegova kćerka. Ne može joj biti više od dvadeset godina.

David Mullbow joj se obrati:

– Stavi još jedan tanjur na stol, Su. Doveo sam Bena Kellahana. Sutra ujutro putuje dalje. Ben, ovo je moja kćerka Suzana. Su, gdje je Pedro?

– Otišao je u selo, svojoj Teresi.

– To znači da sami moramo ispregnuti konje i istovariti stvari – promrmljao je Mullbow.

Ogledavajući se oko sebe, Kellahan je bio pomalo razočaran. Pretpostavljao je da će Mullbowov posjed biti i veći i ljepši. Jer taj David Mullbow nekako mu nije djelovao kao neki mali farmer. Pošto su se oprali, Mullbow mu reče:

– Izaberite u štali jednoga konja. Prodat ću vam ga za dvadeset dolara. Za još deset dolara možete uzeti najbolje sedlo koje pronadete. Dugujete mi, dakle, ukupno trideset dolara!

Okrenuo se i pošao prema kući. Kellahan ga je slijedio, razmišljajući o tome kako će djevojka izgledati na svjetlosti svjetiljke u kući.

Većerali su obilno. Ni djevojka se nije ustručavala, već je pokazivala da je zaista gladna. Razgovarali su samo povremeno, i to o nevažnim stvarima.

Usred večere začuo se pred kućom topot kopita. Dolaze jašači!

Ben Kellahan je upravio pogled prema vratima. Tamo su, na klinčanici, visili kaputi, šeširi, ali i opasači s revolverima. Pokraj njegova šešira – njegov opasač s oružjem. I puška je bila tamo prislonjena uza zid. Instinkt mu je govorio

da bi sada bilo dobro domaći se oružja.

David Mullbow je zamijetio Kellahanov pogled i točno ga protumačio. Rekao je brzo:

– Ne bi imalo mnogo smisla, Kellahan! Ni u gradu nije imalo mnogo smisla. Znam samo dvije vrste posjetilaca. Jedno su susjedi i prijatelji, a drugo onakvi tipovi s kakvima ste već imali posla. Čovjek se ne bori ni protiv jednih, ni protiv drugih – doduše, iz različitih razloga. Ili vi možda mislite drukčije?

Laganom kretnjom glave Ben je potvrdio da se slaže.

Ipak, ustao je od stola, kliznuo prema vratima, uzeo s klinčаницe svoj opasač i okrenuo se ocu i kćerki.

– Ova kuća sigurno ima i stražnja vrata. Gdje su?

Neraspoloženo, David Mullbow je potresao glavom, no njegova je kćerka pokazala na jedan mračni kut velike prostorije što je istodobno služila kao kuhinja i soba za stanovanje.

Nečujno je Kellahan prešao sobu. Tek što su se vrata za njim zatvorila kada su pred kućom trojica ljudi sjahala, vezala konje i ušla u kuću.

– Aha, i lijepa Su je ovdje – reče prvi od trojice.

Njegovi su pratioci stali svaki u jedan kut.

– Zdravo, Clint Clayborne – reče David Mullbow učtivo, iako je po godinama mogao biti otac čovjeku koji je u njegovu kuću ušao bez pozdrava, a ni druga dvojica nisu pozdravila.

Momak je bio atletski građen, crvene kose i plavih očiju. Gornja mu je usna bila malo

kraća od donje, tako da je izgledalo kao da se neprestano smješka. No, taj je prvi dojam varao. Trebalo je pogledati u njegove oči, pa da se vidi da taj čovjek ne poznaje prijaznost. Clint Clayborne se polagano približavao. Došavši do stola, zamijetio je da su za njim upravo večerale tri osobe.

– To je sigurno bio vaš Pedro, onaj koji je maločas istrčao na stražnja vrata. Ma koliko bili glupi, ti su majmuni ipak uspjeli naučiti jednu stvar, da je, naime, najbolje nikada ne biti svjedok!

– Svjedok čega?

Postavljajući pitanje, David Mullbow se polako digao od stola. Kratkom kretnjom ruke pokazao je kćerki da ode u kuhinjski kut prostorije. Odmah ga je razumjela i poslušala.

– Što hoćete od mene? Ako ste došli po svoj novac, uranili ste. Još nisam ni svoju žetvu...

– Koju žetvu? Onu s polja ili onu iz starog rudnika? Hoćeš li i dalje pokušavati od nas praviti budale, starče? Zar zaista još misliš da mi ne znamo kako ti već dulje vrijeme kopaš u starom rudniku i kako si tamo naišao na novu zlatnu žilu? U banci u El Pasu imaš na računu više od deset tisuća dolara, a njihovu si protuvrijednost donio u zlatu. Čekali smo dovoljno dugo da opet prikupiš veću količinu zlata. I sada – ovamo s njim! Ili si možda odlučio da nam više ne plaćaš pristojbu za našu zaštitu? Zar ti to ništa ne vrijedi što te ovdje ne napadaju razbojnici. Dakle, ovamo sa zlatom. I to odmah! Prava si stara budala ako si

samo i pomislio da nećemo saznati tvoju tajnu. Tvoja je farma odviše malena da bi se prihodima s nje mogao uzdržavati. Osim toga, gotovo si je posve zapustio. S druge strane, noću si često radio u starom rudniku. Nije zaista bilo teško zbrojiti dva i dva. Mullbow, baš si glup!

Mullbow je stajao sasvim mirno. Micali su se samo mišići njegova lica. Sijedi, čvrsti čovjek koji se sasvim sigurno neće samo tako predati. U tih nekoliko trenutaka pred očima mu je prošao cijeli film njegova života, sva stradanja, svi naponi, sva odricanja. I sada, kada je napokon nešto stekao, kada je mislio da je nešto stekao i za sebe, a još više za svoju kćerku, sada bi opet trebalo da se svega odrekne? Ali što može učiniti?

Napetosti u njegovu tijelu je nestalo. Ramena su mu se spustila. Bio je pravi starac, čovjek u sutonu života koji je izgubio i ono malo iluzija što ih je još imao.

– Dobro! Dat ću vam uobičajeni udio. Dat ću vam zlata u vrijednosti dvije tisuće dolara.

– Ali ne, starče – nasmijao se Clint Clayborne, a i njegovi su pratioci razvukli usta u neugodan osmijeh. – Budući da si nas htio prevariti, došli smo da ti uzmemo sve što još nisi uspio odnijeti u El Paso. Razumiješ li? Sve, baš sve! Vadi zlato! Znam da mora biti negdje u kući. Ili bi ti možda bilo draže da sami potražimo?

– Prokletstvo, sam ću vam dati – uzviknuo je Mullbow ogorčeno.

Okrenuo se, pošao do zida-

nog kamina i podigao jednu od kamenih ploča na njegovoj prednjoj strani. Ispod ploče je bila rupa.

Mullbow je posegao rukom u udubinu, izvadio jednu punu vrećicu i dobacio je Clintu Clayborneu. Posegao je opet, izvukao drugu vrećicu, a zatim i treću i četvrtu. Jednu za drugom dobacivao ih je Clintu Clayborneu koji ih je hvatao, lica razvučena u podrugljiv osmijeh.

No, kada je Mullbow i peti put zavukao ruku u udubinu na kaminu, nije ju izvukao s vrećicom punom zlata, već s revolverom. Okrenuo se i upeo oružje prema trojici bandita, ali – nije bio dovoljno brz. Clint Clayborne je imao upravo toliko vremena da iz ruke ispusti vrećicu zlata i brzom kretnjom izvuče svoj kolt. Zapucao je dječak sekunde prije no što je Mullbow mogao saviti kažiprst oko obarača. Oči su mu zlokobno svjetlucale dok je promatrao kako je Mullbow najprije klonuo na koljena, a zatim pao licem prema zemlji.

U zatvorenoj prostoriji širio se dim baruta, grizući oči i nadražujući nos. Odjeknuo je slomljeni glas Suzane Mullbow.

– Ubojica! Prokleti bandit i ubojica!

Pojurila je prema svojem ocu, klekla do njega i okrenula ga na leđa, položivši mu glavu u krilo. Jedva je mogla razabrati njegov glas.

– Žao mi je, Su. Nisam uspio... Nismo postali bogati... Nećemo moći početi novi...

Umro je u pola rečenice.

Djevojka je ponovo pogledala Clintu Claybornea.

– Ubojica! Progkleti bandit i ubojica! Kada bih samo mogla, kada bih znala kako, dovela bih te pred sud!

– Baš to ćemo i učiniti!

Kao grom iz vedra neba odjeknule su riječi Bena Kellahana koji se, pošto je oprčao oko kuće, iznenada pojavio iza bandita na otvorenim prednjim vratima. Tek što je zatvorio usta kada su se sva trojica kao na zapovijed okrenula.

Clint Clayborne je još držao revolver u ruci. Njegovi su se pratioci mašili za opasače, zagundavši pri tome od bijesa i iznenađenja.

Istina, ta su trojica znala biti opasnija od čopora divljih vukova, kada nisu vidjeli drugog izlaza, uvijek su prvi napadali, da bi sebi prokrčili put. Ipak, sada je situacija bila drukčija. Sada oni nisu bili dovoljno brzi. Smatralo se, doduše, da je Clint Clayborne brz, upravo ubojito brz, no kada se suočio s Benom Kellahanom, pokazalo se da ima i bržih od njega. Kellahan je zapucao prvi. Nevjerojatno brzo odjeknulo je nekoliko hitaca iz njegova revólvera. Pogodili su svu trojicu, a samo je jedan od bandita uspio, prije no što se pogoden srušio, ispaliti jedan metak. Nije pogodio. Tane je prozujalo tik uz Benovu nogu i kroz otvorena vrata nestalo u tamnoj noći.

Sve je bilo totovo u trenutku.

Cijela se prostorija ispunila ostrim barutnim dimom. Teško se disalo i teško se gledalo. Pogodeni banditi pokušavali su kletvama ublažiti bol. Stenjali

su. Ali nisu ni pokušavali dalje se boriti. Shvatili su da protiv takvog strijelca zaista nemaju nikakvih izgleda. U rukovanju koltom on je za njih previše brz i previše siguran. Pobio bi ih.

Onaj najteže ranjeni ležao je na tlu.

Drugi je oteturao do zida, naslonio se i objema rukama stisnuo ranu, pokušavajući zaustaviti krv.

Clint Clayborne, bandit koji je maločas hladnokrvno ubio čovjeka, stajao je napola oslo-njen na stol, kao da sjedi na njegovu rubu. Oslonio se jer su mu noge bile preslabe da ga drže. Neozlijeđenom rukom pridržavao je ranjenu ruku, držeći je oprezno uz tijelo, točno onako kako bi čovjek držao malo dijete.

Ruka ga je vraški boljela. Tako jako da je već bio na pragu nesvjestice. Nije on zapravo tako tvrd kako se pričinja. Prema svemu sudeći, Clint Clayborne spada među one ljude koji ne mogu vidjeti vlastitu krv.

Djevojka je još klečala uz mrtvog oca. Podigla je pogled i zaokružila njime po prostoriji, upijajući ovu čudnu sliku što se pružala pred njenim očima. Onda je opet oborila glavu i zagledala se u lice svojeg oca. Neobično mirno lice. Lice čovjeka koji je svoju životnu borbu jednom završavao.

– Gospodice Su, gdje je najbliži sud?

Glas Bena Kellahana odjeknuo je kao prasak hica iz njegova revólvera. Bio je to glas koji želi i traži.

Benov je glas i u djevojci opet probudio volju. Prevladala je očaj i tupu opuštenost. Postala je svjesna onoga što se oko nje zbilo i željela je nešto poduzeti.

– Pitate me gdje je najbliži sud? U El Pasu! No do El Pasa je dalek put. I opasan! Morali bismo našim kolima putovati oko pedeset kilometara i zatim na glavnoj cesti uloviti jednu od poštanskih kočija. I sve to prije nego što nas stignu. O da, moramo biti vrlo brzi ako im želimo pobjeći.

– Kome? – upitao je.

U njenim očima ispunjenim bolom i gorčinom pojavio se začudeni izraz. Zar je moguće da ovaj stranac zaista ništa ne shvaća? Kretnjom glave pokazala je na crvenokosoga.

– To je Clint Clayborne, najmlađi sin Jedsona Claybornea. Zar vi, Ben Kellahan, ne znate tko je Jedson Clayborne?

– Ne, ne znam. Ovdje sam stranci ne poznam ovdašnje ljude. Ali vi ćete mi sve objasniti, zar ne? Dakle, tko je taj Jed Clayborne?

– On je veliki šef, baš tako: veliki šef u našem kraju. A možda, tko zna, možda njegova duga ruka doseže čak do El Pasa.

– U to budite uvjereni – procijedio je kroz stisnute zube Clint Clayborne, pokušavajući svladati bol.

– Nemojte ni misliti da možete vas dvoje pobjeći! Nemate ni najmanje šanse. Gotovi ste! Ti ćeš, Su, uskoro raditi u Meksiku u nekoj javnoj kući. Prodat ćemo te za sasvim pristojnu cijenu. A ti, Kellahan, ti možeš smatrati da si zapravo

već mrtav. Ti i ne slutiš da si još samo bijedni mrtvac koji se drži na nogama!

Kellahan ga je promatrao nekoliko dugih sekundi koje su trajale kao vječnost. Onda je mirno odgovorio.

– Zlo po tebe, prijatelju! Bolje bi za tebe bilo da mi to nisi rekao. Jer, ako sam ja još samo mrtvac, koji hoda, onda ću se potruditi da ipak još nabavim čvrsto uže za tvoj vrat, kako bi se cijela stvar barem isplatila. Su, uzet ćemo ona lagana kola. Imamo li odmorne konje za njih? I povest ćemo samo njega, ovoga koji je ubio. S malim lopovima nećemo se baviti. Slažeš li se, sestro?

Gledala ga je razmišljajući o tome što joj je predložio, što je zapravo od nje tražio. Neće čak imati vremena ni da pokopa oca. To će morati učiniti njihov pomagač i prijatelj Pedro, onaj Pedro koji im je pomogao pri kopanju u rudniku i koji je zato imao pravo na dio iskopanog zlata. Osim toga, razmišljala je, poći sada, ovog časa s Kellahanom, znači povjeriti se potpuno strancu, čovjeku kojega je istom upoznala i o kojemu je zapravo znala samo to da brzo poteže revolver i da dobro gada.

Može li se upustiti u takvu pustolovinu?

Iz razmišljanja ju je trgao Benov glas, a ono što je rekao, iznenadilo ju je.

– Mrtvaca moramo povesti u El Paso. Trebaju ga, naime, pregledati mrtvozornici. Ako nema ubijenoga, sudac neće podići optužbu zbog ubojstva. Samo naše izjave ne bi dostajale. Što misliš, hoćemo li tamo

prijeko, u naselju, pronaći vašeg Pedra i hoćemo li moći odmah nabaviti lijes?

I tek sada počela je Suzana Mullbow sve shvaćati. Postalo joj je jasno što zapravo taj čovjek namjerava, kakvi su njegovi planovi. Strah koji je nije napuštao ni jednog trenutka, sada je postao još jači. Ovaj je stranac htio učiniti nešto što je granicilo s nemogućim: putovati gotovo dvije stotine kilometara s jednim mrtvacem i jednim ranjenim zarobljenikom i predati ih sudu u El Pasu.

III

Ben Kellahan je čvrsto držao uzde u rukama. Djevojka je sjedila pokraj njega. Držala se čudnovato ukočeno, kao u omamljenosti. Suze se još nisu mogle probiti od njenih očiju.

Nisu prevalili ni dva kilometra kada ih je dostigao Pedro Gonzales, isti onaj Pedro kojem je Suzana dala dvije vrećice zlata i koji im je u meksičkom selu pomogao da odmah dobiju lijes. Jašući uz njihova kola, izgledao je zbunjen. Ipak, odgovorio je na njihova pitanja što ih je pročitao na licima Su Mullbow i Bena Kellahana.

— A što da vam kažem? Ionako ne mogu dulje ostati kod svoje Terese. Ne samo zato što ovdje ima ljudi koji bi mi iz ovih ili onih razloga najradije oderali kožu s leda, nego i zato što se Teresa želi udati za mene! Bolje će biti da jašem s vama. A sasvim sigurno neće škoditi ako se pred sudom u El Pasu bude čula koja riječ i iz mojih usta.

Na stanicu na kojoj je pošt-

anska kočija mijenjala konje stigli su zaista u posljednji čas. Nije više bila riječ o minutama, već o sekundama. Konji su se upravo pokrenuli. No sreća je bila u tome što su Benova kola izišla na glavnu cestu iz smjera zapada i tako pre-priječila put kočiji.

Kočijaš je, naravno, počeo kleti, no kada je ugledao najprije lijes, a onda lijepu djevojku na kolima, brzo se umirio.

Ben Kellahan je sišao s kola i pristupio kočiji. Upravio je pogled prema kočijašu i zamijetio kako je njegov pratilac za svaki slučaj uperio prema njemu dvocijevnu sačmaricu. Uto je dotrčao i nadglednik stanice za izmjenu konja i nestrpljivo upitao:

— Hej, ti! Zašto zatvaraš put mojoj kočiji? Što to treba da znači?

— Moramo u El Paso, na sud. U lijesu je otac ove djevojke koja sjedi na kolima. A onaj ranjenik koji sjedi odostraga je njegov ubojica. Ljudi, zar ne želite pomoći da pravda bude zadovoljena? Nemamo mnogo vremena. Progone nas rodaci ubojice koji žele spriječiti da sud u El Pasu kaže svoju riječ. Dakle...

Ben Kellahan je govorio mirno i uvjerljivo. Sve se odvijalo vrlo brzo.

Kada je poštanska kočija ponovo krenula, na njenom je krovu bio privezan lijes, a Pedro je ležao kraj njega. Suzana i Ben Kellahan sjedili su sa svojim zarobljenikom u kočiji uz ostale putnike. Poslije sto dvadeset kilometara vožnje upre-

punoj kočiji stigli su u El Paso baš u smiraj dana.

Doveli su liječnika koji je ustanovio smrt i utvrdio njen uzrok. Došao je šerif koji će zastupati optužbu, postavio nekoliko pitanja, saslušao svjedoke, a zatim se obratio Clintu Clayborneu.

– No, a što nam imate vi reći, Clint Clayborne?

– Lažu, svi oni lažu! I ovi lopovi i ova djevojčura s njima, jednostavno lažu.

Ali se sjedokosi šerif samo nasmijao.

– Čuli smo mi već o vama Clayborneima iz Torila. Glasovi o tome što se tamo zbiva dopiru i do nas. No stat ćemo mi i vama na kraj. Sudska će rasprava biti održana sutra, odmah poslije pokopa. Idem sucu da se dogovorimo o svim pojedinostima.

Pošto je saslušao optužbu što ju je iznio šerif, sudac je proglasio Clinta Claybornea krivim zbog pljačke i ubojstva. Po zakonu, izvršavajući svoju dužnost, osudio ga je na smrt vješanjem. Odredio je da će smrtna kazna biti izvršena za osam dana, u zoru. Rasprava je bila kratka, jer je cijela stvar bila potpuno jasna.

Na odlasku, kada su se zapu-tili prema stanici poštanske kočije, Suzana Mullbow i Ben Kellahan nosili su malo prtljage. U El Pasu kupili su samo nekoliko najpotrebnijih stvari. No iz banke su podigli sav novac što ga je uložio Suzanin otac, a i zlato što su ga bili donijeli promijenili su u novac. U ručnoj torbi Ben Kellahan je nosio više od četrdeset tisuća

dolara u velikim i malim novčanicama.

Pedru su dali njegov dio i on se već oprostio i otišao. Za dvije tisuće dolara, koliko je dobio, pokušat će u Meksiku kupiti mali ranč. Jer prijeako u Meksiku dvije tisuće dolara su pravo brdo novca.

Kada su se Su i Ben već približili stanici poštanske kočije i usporili korake, zamijetili su kako im koso preko ceste prilazi šerif. Mahnuo im je.

– Samo trenutak, pričekajte malo!

Zaustavili su se.

Šerif je bio iskusan čovjek, jedan od onih koji misle i na budućnost, a ne samo na današnji dan. Rekao je:

– Saznao sam u međuvremenu neke stvari o vama, Ben Kellahan. Netko vas ovdje poznaje još iz rata. Služili ste kao kapetan. Rado bih s vama surađivao, Ben Kellahan. Poslao bih vas kao svojeg predstavnika u Toril. Da li bi vas to zanimalo?

– A zašto mislite da bi me trebalo zanimati? – Upitno je Ben pogledao šerifa.

– Vi biste vjerojatno željeli zajedno s ovom lijepom gospođicom pobjeći pred Clayborneovima. Ali ako je taj Jed Clayborne, kojega nazivaju velikim šefom, zaista takav kakvim ga opisuju, tada od njega ne valja bježati. Treba mu se suprotstaviti i boriti se s njime. Vi biste se mogli boriti sa šerifskom zvijezdom na prsluku. Zakon bi bio na vašoj strani, a mogli biste imenovati i pomoćnike. U tom bi slučaju vaše šanse ipak bile malo veće no što su sada, zar ne? Mislim na mogućnost da vi ulovite njega,

a ne da on i njegovi ljudi ulove vas. Što, dakle, mislite o mom prijedlogu?

— Mi želimo otići. Ja ne želim umjesto slabića i kukavica prolijevati krv zlih ljudi. Kako da to pomirim sa svojom savješću? Šerife, ako se zakon zaista želi udomačiti u Torilu, to će značiti rat. A u takvom ratu jedan pomoćnik šerifa koji ima ovlaštenje da i sam imenuje pomoćnike — ako ih može naći — neće postići ništa.

Kretnjom glave Ben je pozdravio šerifa, a zatim je sa Suzanom produžio dalje. Poštanska je kočija sa svježim konjima upravo izašla iz dvorišta i zaustavila se da primi nove putnike.

Prevalili su više od deset kilometara i tek je tada Ben osjetio kako je Suzana odahnula i kako ju je strah polako počeo napuštati. Opet su sjedili zajedno, kao muškarac i žena koji pripadaju jedno drugome. No, je li zaista tako? Je li nekoliko zajednički provedenih dana bilo dovoljno za tako nešto?

Hoće li njih dvoje postati par koji će i dalje ostati zajedno, čak onda kada budu mislili da su pobjegli dosta daleko?

Oboje je razmišljalo o istoj stvari.

Istodobno, sa svakim proteklim satom, sa svakim prijednim kilometrom, bilo im je sve jasnije da vole biti zajedno, da se osjećaju kao da se ne poznaju danima, već godinama.

Putovali su prema istoku, do rijeke Pecos. Pred njima, iznad lanaca gorja Guadalupe, jasno se na pozadini plavog neba ocr-

tavao vrhunac El Captain. Cesta kojom je poštanska kočija putovala prema Pecosu skrenula je nakon nekog vremena malo prema jugu. Tamo se nalazio planinski prijevoj kojim je morala proći, točno između posljednjih izdanaka gorja Guadalupe i početka planine Davis.

Da su pogledali zemljopisnu kartu, vidjeli bi da putuju točno prema zavoju rijeke Rio Grande što su ga zbog njegova oblika nazivali »Veliko koljeno«.

Ponekad bi Suzana zadrijemala, oslonivši glavu na Benovo rame, a on bi je obgrlio rukom.

Da, zaista su postali pravi par, onakav na kome se odmah vidi da će ostati zajedno. Što su se više osjećali sigurnijima i što su više mislili da su uspjeli pobjeći osveti velikog šefa, to su imali više vremena za razmišljanje o sebi. A pri tome mu je postajalo sve jasnije da se vole.

Predvečer je od putnika koji su se ukricali u kočiju zajedno s njima u El Pasu ostalo još samo dvoje.

Jedan je bio odjeven kao svećenik. Stalno je nešto čitao iz neke debele knjige, valjda biblije. Ali, to je bio još prilično mlad čovjek, a pogled njegovih čelično sivih očiju bio je neugodno tvrd.

Drugi je putnik djelovao nekako neugledno. Po odjeći bi se reklo da je putujući trgovac koji ovdje na Zapadu traži kupce za raznovrsnu robu što je nudi — od glasovira do zamki za miševе. Sudeći prema zadahu što se od njega

širio, reklo bi se da najvjerojatnije prodaje sve moguće vrste »vatrene vode«. U prtljazi je nosio tuce boca napunjenih viskijem.

Drugi su putnici u toku dana izlazili iz kočije, odnosno ulazili u nju, no samo su ova dvojica ostala. Kako je dan protjecao, Benova je nepovjerljiva pozornost polako popuštala. Došao je do uvjerenja da se ubojice Clayborneove bande nisu uvukli u kočiju u El Pasu, niti su ih stigli putem. Noć je već dobrano pala kada su stigli u mali grad Davis, nazvan po istoimenom gorju. Zapravo, to i nije bio pravi grad, već neugledno naselje.

Stigavši pred jedinu gostionicu, vozač je zaustavio kočiju, obavijestivši putnike da se te noći više neće putovati dalje. Objasnio je da je noć odviše tamna da bi se usudio povesti kočiju uskom i krivudavom planinskom cestom.

Ono što su u Davisu nazivali gostionicom bio je samo loše uređeni granični salun u kojem je čovjek mogao dobiti i govedi odrezak. Putnicima su na raspolaganju stajale samo dvije sobe, a kako je posljednji dio puta s njima putovala i neka žena s dvoje djece, bilo je odmah jasno da će te dvije jedine sobe dobiti ona i Suzana. Žena s djecom dobila je veću sobu, a Suzana manju.

Ben Kellahan je dopratio Suzanu u sobu. Ustanovio je odmah da vrata nemaju brave koja bi se mogla zaključati, a vrlo je jednostavno popeti se s ulice do prozora. Osim toga, soba je bila neuredna i prljava.

– Ovdje nećeš ostati, Su. Bit

će bolje da prenoćiš uz mene na sjeniku. Nabavit ću negdje dva pokrivača. Dodi, djevojko moja, podimo opet dolje! Najprije ćemo nešto pojesti, a onda ćemo razmisliti što ćemo dalje!

Suzana je odmah pristala na Benov prijedlog.

U salunu su ostali već sjedili za jednim stolom koji je, dođuše, bio dovoljno velik da su za njim mogli jesti i svi putnici i još nekoliko ljudi.

Jelo je bilo bolje od sobe.

Ubrzo se grupa razbila na nekoliko manjih skupina. Neki su putnici počeli igrati poker s gostima koji nisu stigli zajedno s njima, već su očito dojahali na svojim konjima, o čemu se pažljiviji promatrač mogao i sam uvjeriti ako je izišao na ulicu pred gostionicom.

Neki je Meksikanac počeo prebirati po žicama gitare.

A gostioničar je rekao dovoljno glasno, da su ga svi mogli čuti, kako je upravo dobio vrlo dobro vino iz Meksika. Odmah mu je prišao mali trgovački putnik iz kočije i pokušao ga uvjeriti u prednosti svojih pića.

Čim su pojeli, Ben i Su izišli su iz gostionice. Na izlasku je Ben još čuo gostioničara kako govori:

– Moj gospodine, kada bih ja naručio ove vaše odlične vrste viskija, bilo bi to kao da bacam biserje pred svinje. Ovdje ljudi vole domaće stvari, i to takve da vam, kada ih samo okusite, odmah popucaju naramenice. Razumijete li me? Nema kod nas razmaženih grla. Ljudi žele da pije što više peče i da ih što brže opije.

Samo vi opet spremite svoj kovčežić, gospodine.

Slušajući ga, Ben Kellahan se morao nasmijati. Uz Su je pošao prema dvorištu gdje je bila kočija. U ruci je nosio putnu torbu sa svim njihovim novcem, a za to doba noći i u toj divljoj zemlji bila je to goleme svota novca. I za mnogo manje svote upuštali su se ovdje razbojnici u opasne napade.

I Su je nosila putnu torbu, no u njoj je bilo samo nekoliko sitnica kakve trebaju ženi na putovanju.

Stigli su do poštanske kočije. Kellahan je otvorio prostor za prtljagu i našao, kao što je i očekivao, nekoliko pokrivača. Držeći ih u ruci, okrenuo se prema Su.

– Tako, sada možemo leći tamo prijeko na sijeno.

Još dok je izgovarao te riječi postao je svjestan toga da više nisu sami. Iza kočije je izišao čovjek kojega su do tada smatrali svećenikom i koji je putem tako marljivo čitao bibliju. No sada više nije držao u ruci bibliju, već kolt. I – nije bio sam.

Došao je još netko, čovjek koji je izišao iz gostionice ubrzo poslije Bena i Su. A bio je to nitko drugi nego trgovački putnik koji je još malčas gostioničaru nudio svoje uzorke viskija. Sigurno je vrlo brzo odustao od pokušaja da sklopi posao. Vrijeme koje je trebalo Benu da izvadi pokrivače iz kočije bilo mu je dovoljno da ih stigne.

Ta su dvojica sada držala Bena Kellahana u rukama. I Suzana Mullbow, koja je odra-

sla u toj opasnoj zemlji, naslutila je odmah opasnost.

Dvojica iskusnih revolveraša, koji su držali svoje revolvare u rukama spremni da pucaju i koji su im se uspjeli neopazice prikrasti, bili su očito i za Bena Kellahana preveliki zalogaj. Svaka, pa i najmanja kretnja, a o pokušaju izvlačenja kolta da se i ne govori, značila bi za Kellahana trenutnu smrt.

Nitko nije progovorio ni riječi.

No situacija je bila jasna. Ben i Su upali su u vješto postavljenu klopku. Namamila su ih dvojica revolveraša ili ubojica koji su dobro poznavali svoj posao, a uz to su bili i dobri glumci.

Iako je Ben Kellahan na početku puta bio pažljiv i pun nepovjerenja, uspjeli su ga zavarati i dočekati trenutak kada su mogli napasti. I sada su oni bili na potezu. Nekoliko su trenutaka stajali nepomično, no u zraku se osjećala opasnost i nasilje. Napokon je sasvim izmijenjenim glasom progovorio lažni trgovački putnik.

– No, podimo na šetnju!

– Ne! Nećemo se pomaći ni koraka. Ono što ćete učiniti ili što želite učiniti, morat će se dogoditi ovdje. Baš na ovome mjestu!

Ispustio je iz ruku pokrivače i torbu s novcem. Naravno, tom je kretnjom Ben riskirao da izazove napadače, no ovi su očito imali dobre živce. Nisu zapucali!

– Su, odmakni se malo od mene! Podi nekoliko koraka

na stranu, tako da se mogu boriti!

U Benovu se glasu osjećao prizvuk zaklinjanja, a istodobno i molbe i zapovijedi. Morala ga je poslušati. Znala je da to ne bi tražio od nje ako mu time zaista ne bi mogla pomoći. Počela se udaljavati od njega – jedan korak, dva, tri, četiri – dok je nije zaustavio oštar glas lažnog trgovačkog putnika.

– Stani, srce! Nećeš nam samo tako pobjeći! Tebe Clayborneovi žele živu, ali što se njega tiče...

Dalje nije dospio. Jer, sada je Kellahan preuzeo inicijativu u svoje ruke. Nije htio čekati i nadati se do posljednje sekunde. Ne, on nije takav čovjek!

Povukao je revolver, a povukao ga je brzo. Pri tome ga je pogodio prvi metak malog bandita. No ostao je na nogama i povukao prst na obaraču. Pogodio je u istom trenutku kada je njega pogodio drugi metak. Uspio je još zamijetiti da je njegovo tane bilo dobro usmjereno, a onda kao da je sve oko njega počelo plesati.

Najprije polako, a zatim sve brže, dvorište se počelo vrtjeti oko njega. Krajnjim naporom prisilio se da stvari vidi onakvima kakve su zaista bile. Čudnovati se vrtuljak načas zaustavio, no snaga ga je napuštala. Pokleknuo je na jedno koljeno. Negdje u dubini podsvijesti zaiskrila je iznenada spoznaja da je tu još jedan napadač, onaj koji je glumio svećenika.

Iako već na koljenima, uspio se naglom kretnjom tijela okrenuti. Vidio je plameni jezik

kako izlazi iz otvora revolverске cijevi i osjetio kako ga je pogodio treći metak. No, i on je uspio još jednom zapucati, iako je već ležao na boku. A onda se pred njegovim očima sve zamračilo. Tama je postala crnija od noćnog mraka. Nije više vidio svjetla malog naselelja.

Nije više vidio ništa.

Cijelim tijelom osjećao je samo jedno: tupu bol.

Kada je bol počela slabiti, stala ga je napuštati i svijest. Pomislio je još samo: tako, dakle, čovjek umire.

IV

Trajalo je danima dok je shvatio da ipak još živi i da čudno kretanje što ga je podsvjesno registrirao nije ništa drugo do buđenje iz besvijesti i ponovno uranjanje u njene tamne dubine iz kojih se zatim posljednjim snagama opet oslobađao. Napokon mu je nekako pošlo za rukom da se potpuno otrgne.

Razabrao je da leži u krevetu u nekoj sobi. Su je stajala zabrinuto nagnuta nad njim. Lagano je rukom prelazila po njegovim obrazima što su bili pokriveni čekinjama višednevne brade.

Vidjevši da je pri svijesti, sagнула se još dublje i spustila poljubac na njegove oči.

– Ozdravit ćeš. A onda će nam uskoro biti bolje. Čvrsto sam uvjerena da će biti tako. Učinio si više no što je i jedan čovjek mogao učiniti. Ben, izvući ćemo se!

Izišla je načas i vratila se noseći šalicu čaja. Otpio je ne-

koliko gutljaja. Zatim je još pojeo nekoliko zalogaja dvopeka razmekšaog u čaju, a napokon mu je donijela i tanjur mesne juhe. Jeo je prvi put poslije više dana i to ga je užasno iscrpilo. Osjećao se umoran, a čelo mu je bilo orošeno znojem.

Mokrom krpom Su mu je obrisala lice. Osjetio je kako krpa zapinje na njegovoj bradi. Upitao je:

– Koliko dana, draga? Koliko dana?

– Pet! Pogodio si i onoga drugog bandita, ali je ipak uspio pobjeći s torbom punom našeg novca. Kupili su konje i osedlali ih dok smo mi još sjedili u gostionici. Otišao je samo jedan, uvjeren da si ti mrtav. To će obradovato Clayborne. Možda nas više neće progoniti.

Tako je napokon saznao što se dogodilo. Ali, saznao je i to da su sada siromašni. Tisuće dolara su nestale, ostalo je samo onih nekoliko u njegovu džepu. Sve drugo odnio je razbojnik koji je glumio svećenika.

Ben Kellahan je zatvorio oči. Još se nikada u životu nije osjećao tako bespomoćno. Kada je ponovo otvorio oči, zagledao se u Suzanino lice.

– Nemoj se brinuti. Ovdje u naselju živi jedan bivši sanitetski podoficir. On ti je previo rane i liječio te kao pravi liječnik. Imamo još nekoliko dolara. Toliko koliko nam treba za boravak ovdje ja ću zaraditi. Imaš vremena da ozdraviš!

Tri dana poslije toga uspio je Ben Kellahan prvi put ponovo

podići svoj kolt i osjećaj bespomoćnosti počeo je nestajati. Danju je Su mnoge sate ležala i spavala uz njega. Noću je morala raditi. U gostionici je dolazilo sve više jahača iz okoline, ljudi koji su osamljeno živjeli i htjeli su čuti kako lijepa žena pjeva uz gitaru. Zarada je u gostionici rasla. A Su je danju spavala. Ben Kellahan, koji se odavno već naspavao, dovoljno ležao je budan kraj nje. Proklinjao je svoju slabost i nepomičnost i postajao sve nestrpljiviji. Želio je što prije ozdraviti, da bi se mogao brinuti za Su i sebe. Osim toga, htio ju je povesti nekamo gdje se čovjek može oženiti.

Poslije dva tjedna usudio se prvi put ustati iz kreveta. Uspjelom mu je napraviti samo nekoliko koraka do stolca uz prozor. Još je bio odviše slab, a jedna od rana, ona poviše rebara, ponovo je počela krvariti. Ipak, idućih je dana redovito ustajao i vježbao hodati. Jednom ga je prilikom pri tome zatekla Su. Zapanjena i bez riječi zastala je na otvorenim sobnim vratima.

– Oh, Ben, zašto me nisi pozvao da i ja mogu to doživjeti?

Njen je glas bio pun veselja, a iz očiju joj je zračilo neizmjereno zadovoljstvo. Ben je tiho odgovorio:

– To je pravo mučenje. Ponekad mislim da nikada više neću imati dovoljno snage da sam sidem stepenicama. Nisam te htio ožalostiti ovim svojim bijednim pokušajima. Želio sam pričekati dok se oporavim, pa da te iznenadim kada sve to bude ipak bolje izgledalo!

Prišla mu je brzim koracima, spustila se do njega na koljena, tako da joj je glava počivala na njegovom koljenu. Ruke su joj potražile njegove prste.

– Uspjet ćeš. Ti moraš uspjeti. Treba samo strpljenja. I – vremena.

Ostali su tako neko vrijeme. Gladio je njenu kosu. I svakim trenutkom njegova je volja da ozdravi bivala sve jača i veća. Kada čovjek može takvu djevojku imati uza se, kada želi da ona postane njegovom ženom, onda se mora boriti. Da, borit će se – kao plivač koji iz tamnih dubina grabi prema površini mora.

Iduće je noći dolje u gostionici bilo osobito bučno. Nekoliko je glasova odzvanjalo naročito divlje i pijano. Ben Kellahan, koji je u nesanim noćima naučio razaznavati svaki šum u kući, počeo se zabrinjavati. Bilo mu je jasno da je među gostima nekoliko grubih i divljih momaka koji se sve više opijaju. Su je morala stalno pjevati.

A onda je dolje odjeknulo nekoliko hitaca. Ben se pridigao na krevetu, a zatim se dovikao do stolice uz prozor. U ruci je držao revolver i čekao. Nije morao dugo čekati.

Su je dolazila stepenicama. Samo, nije dolazila kao obično – mirna i odmjerena koraka. Ovoga su puta njeni koraci bili brzi, kao u čovjeka koji bježi. I već se začuo pijani glas.

– Hej, dušo, ulovit ću ja tebe! Bježanje ti ništa ne koristi. Kada Tonto-Pierce nešto želi, on to uvijek u dobije!

U to je Su banula u sobu. U

odsjaju svjetiljke Ben je vidio kako je uplašena. Bježala je, a budući da su joj svi drugi putovi bili prepriječeni, došla je Benu. To ga je ispunio osjećajem pritajenog zadovoljstva. To što je Su kod njega potražila zaštitu pokazalo mu je da nije potpuno beskoristan ni suvišan. Ali nije bilo vremena za osjećaje i razmišljanja.

Su je brzim koracima prešla sobu.

– Nemoj se miješati u to. Nestat ću kroz prozor!

– Ne, ostat ćeš ovdje!

Njegov je glas opet zvučao čvrsto, a objema je rukama stizao revolver. Bio je još preslab da drži kolt jednom rukom. Trzaj oružja pri ispaljivanju istrkao ga iz ruke.

Tonto-Pierce je ušao polako u sobu. Smatrao je već da mu lijepa Su, koju još nitko nije uspio uhvatiti, više ne može pobjeći. Ali tadaje ugledao čovjeka na stolcu. Sjenu od čovjeka, blijedog, upalih obraza, mršavog, ali s očima koje su se na svjetlu lojanice kriješile kao dvije žeravice. Vidio je još da taj čovjek objema rukama teško drži kolt. Zastao je i namijao se.

– Drugaru, dolje sam ubio dvojicu koji su sasvim sigurno bili mnogo brži i bolji od tebe u rukovanju revolverom. Reci mi, nisi li ti možda kućna sablast? Došao sam po ovu malu. Jer ja sam Tonto-Pierce i meni pripada ovako dobar zalogaj. Budi, dakle, miran! Osim toga, sa mnom je nekoliko prijatelja koji će, ako bude potrebno, cijelu ovu dašcaru prevrnuti na glavce. Dodi, dakle, mala! Hajde, dodi već jednom! Bilo je

glupo što si potražila zaštitu kod ove jadne sjene.

Govoreći, pokazao je jednom rukom prema njoj, a drugom je iznenada povukao revolver i uperio ga prema Benu.

U tom je trenutku prasnuo Kellahanov kolt.

Visoki, atletski građeni Tonto-Pierce zateturao je prema natrag. Uspio je ipak izvući revolver i podići ga da visine prsiju. No tada ga je pogodio drugi metak. Zateturao je još nekoliko koraka natrag, kroz otvorena vrata, napravio je dva-tri nesigurna koraka, a onda se čulo kako se uz divlji urlik stropoštao niz stepenice.

Nekoliko je trenutaka vladala potpuna tišina.

Kada je gostionica ponovo oživjela, zvučalo je to kao da svi naglo odlaze. Napolju su odvezivali konje. Nekoliko je ljudi odjahalo kasom, a pošla su i dvojica kola.

Su je stajala uz Bena s rukom na njegovu ramenu. Čekali su da vide tko će odozdo doći k njima. Nitko nije dolazio. Tek nakon nekog vremena začuli su oprezne korake, a onda je gostioničarev glas zapitao:

– Mogu li ući?

– Samo naprijed – odgovorio je Ben Kellahan, a njegov je glas sada zvučao snažnije nego ikada u posljednja tri tjedna.

Tužan i ogorčen, gostioničar je ušao u sobu.

– Troje mrtvih! Moralo je jednom do toga doći da podivljaju i da se međusobno pobiju. Za Tonto-Piercea bila je raspisana nagrada, mislim tisuću

dolara. Samo, trebalo bi ga otpremiti do nekog šerifa!

– Ne želim nikakve nagrade. Ja nisam lovac na ucjene – rekao je Ben Kellahan i nastavio: – Ipak, idućom ćemo poštanskom kočijom otputovati. Idemo dalje. Na Istok!

Kada je sunce odskočilo nad horizontom, sjedili su već u kočiji koja je prošle noći zastala u Davisu.

Ben Kellahan se osjećao loše. Za tako dugo putovanje u kočiji koja poskakuje po neravnoj cesti još je bio previše slab. Uglavnom je sjedio u kutu kočije zatvorenih očiju. Nije ga zabrinuto promatrala samo Su, gledali su ga i ostali putnici. Gledali su tu sjenu od čovjeka koji se borio s opasnim Tonto-Pierceom, banditom kojega su se svi bojali i koji je u salunu ubio dvojicu svakako ne bezazlenih ljudi kada su ga pokušali spriječiti da proganja lijepu Su.

Putnici su se čudili kako je tako slabom i mršavom čovjeku uspjelo zaštititi Su kada se sklonila u njegovu sobu. To im jednostavno nije išlo u glavu.

Istodobno, sjedeći zatvorenih očiju u kutu kočije i pokušavajući podnijeti poskakivanje vozila, Ben je također razmišljao. Polako i teško njegove su misli kružile oko istog događaja – obračuna s Tonto-Pierceom. Rekli su mu da je taj Tonto-Pierce bio ucijenjen. Ali, u tom kraju zapadno od Pecosa ta činjenica sama po sebi nije značila mnogo. Tu gotovo i nije bilo predstavnika zakona koji bi se usudili suočiti s ljudima njegova kova.

Nešto je drugo zabrinjavalo Bena Kellahana.

Tonto-Pierce je bio nadaleko poznat kao revolveraš. Vijest da je mrtav brzo će se proširiti. A među ljudima koji će htjeti znati tko je ubio čuvenog Tonto-Piercea svakako će biti i Clayborneovi! Bilo je sigurno da neće trajati dugo dok saznaju odgovor na to pitanje.

Tada će znati i to da je Ben dovoljno pozdravio da se može upustiti u borbu s iskusnim revolverašima. A saznat će, naravno, i to da ga njihova dvojica ubojica nisu ubila kada su ga namamili u zasjedu, te da je Ben sada opet vrlo opasan.

Pretpostavljao je da će ponovo poslati svoje ljude da završe započeti posao i da ga definitivno uklone. Clayborneovi se sigurno boje njegove osvete, boje se toga da bi on mogao prvi udariti i strahuju da im ne oduzme svojih četrnaest tisuća dolara.

Zato je Ben Kellahan sada sjedio u kočiji i podnosio mučene neudobnog putovanja.

Bježio je! Samo, kako će dugo moći izdržati? Stotinjak kilometara neće biti dovoljno. Da bi pobjegao Clayborneovima morao bi proći više od tisuću kilometara, mijenjajući često pravac putovanja i upotrebljavajući sve trikove za skrivanje traga. Ali, već nakon nekoliko kilometara u kočiji shvatio je da neće dugo izdržati. Uskoro će ga morati iznijeti i opet strpati u krevet. Baš će se to dogoditi. Nema smisla da sam sebe zavarava.

Kada se probudio, ležao je zaista u krevetu hotelske sobe. Uopće se nije sjećao kako je

tamo dospio. Dakle, sigurno se u toku putovanja kočijom onesvijestio.

Već je bila noć. U sobi je gorjela samo jedna svjetiljka. No i na njenom je svjetlu uspio zamijetiti da je ova soba bolja od one u kojoj je ležao u Davisu. Sigurno su u većem hotelu, a to znači i u nekom većem mjestu.

Polako se uspravio na krevetu. Išlo je bolje no što se nadao. Pretpostavio je da se njegova početna nesvjestica pretvorila u zdrav san čim su ga iz kočije prenijeli u krevet. Osjetio je najednom da je gladan. Čim nešto pojedem, pomislio je, slabost će nestati. Ustao je i tek tada zamijetio večeru na stoliću. Uz nju je ležao komad papira s porukom za njega:

»Najdraži, našla sam posao prijeke u salunu. Nisam te htjela probuditi. Želim ti dobar tek. Ovoga sam puta dobila bolji posao. Moram samo pri jednoj kartaškoj igri dijeliti karte i u toku večeri otpjevati dvije pjesme. Već ćemo nekako uspjeti.

Tvoja Su.«

Dva je puta pročitao pismo, a gorčina u njemu je rasla. Mislio je kako Su još mora zaradivati za njih oboje. A ona ne može naći drugi posao nego u salunima, jer je samo tamo žena mogla brzo zaraditi novac za sebe i svoga bolesnog muža. Prokletstvo, ova zemlja može biti vrlo tvrda prema ženama koje se, osim za sebe, moraju brinuti za još nekoga!

Počeo je jesti. Bilo je tu mlijeka, jaja, sira, kruha i kolača od jabuka. Žvakao je polako i odmjereno, iako ga je glad tje-

rala da sve pojede u nekoliko zalogaja. Razmišljajući o tome kako je Su prijeko u salunu, podigao se, prišao prozoru, odgurnuo zavjesu i pogledao van. Bio je to veliki lokal s igračnicom, a zvao se »Pecos«. Gledajući lijevo i desno, zamijetio je istočno od naselja rijeku. U noći obasjanoj svjetlom punog mjeseca i bezbrojnih zvijezda, rijeka Pecos presijavala se kao tekuće srebro. Poznao je donekle taj kraj i izračunao je da su u kočiji vjerojatno prešli nekih 250 kilometara. Tada je valjda Su zamijetila da se onesvijestio i prekinula je putovanje u prvom naselju.

Sada se može samo nadati da ih Clayborneovi neće tako brzo pronaći. Ali zapravo i nije riječ o Clayborneovima. U pitanju je jedan jedini čovjek – veliki šef! On ih vodi, on izdaje zapovijedi, on određuje koga treba goniti, a koga kazniti zato što je ustao protiv njegove vlasti ili što je odbio plaćati »poreze«.

Pitanje je, dakle: hoće li ga ubojice što ih je na njega naputio veliki šef uskoro pronaći? Ili će možda veliki šef dopustiti da pobjegnu? Da, to je pitanje.

Razmišljajući tako, Ben je osjetio kako u njemu raste srdžba. Osjetio je kako sve više mrzi tog čovjeka koji šalje svoje ljude da u njegovo ime kažnjavaju, ubijaju i osvećuju se. Spoznao je jedno: ako je u međuvremenu onaj Clint Clayborne obješen u El Pasu, osveća velikog šefa progonit će ga po cijelom svijetu! Sjedio je sasvim nepomično. Prestao je i jesti.

Buljio je uprazno kao da želi

pred sobom dočarati sliku čovjeka kojega još nikada nije vidio, ali čijega je sina izručio sudu u El Pasu i pred čijom je osvetom sada strahovao. Sve su se njegove misli usredotočile na velikog šefa iz Torila.

U tim je sekundama napokon shvatio da za njega i Su postoji samo jedan izlaz. Ako žele mirno živjeti, on tog čovjeka mora ubiti!

V

Slijedećeg je dana već prikupio toliko snage da je mogao ustati i malo prošetati. Tiho se oprao i obrijao, a zatim obukao.

Su je čvrsto spavala kraj njega. Došla je tek u svanuće. Cuo ju je, ali se pričinio da spava. Odisala je zadahom duhanskog dima i alkoholnih para. I bila je vrlo umorna. Zaspala je isto trenutka kada je legla.

Sada ju je opet promatrao. Žalio ju je. Istodobno se divio njenoj snazi i ustrajnosti. Svakako, za nju nije bio nikakav užitak raditi u salunu ili u igračnici. Ali je radila, znajući da je to jedina mogućnost da izdržava i sebe i njega. Znao je i to da imaju ukupno malo više od stopedeset dolara. A za dvoje ljudi koji su bježali bilo je to malo, vrlo malo!

I opet je Ben Kellahan osjetio kako u njemu raste bijes na velikog šefa. Dok su imali četrnaest tisuća dolara. Su i on mogli su razmišljati o lijepoj budućnosti. Mogli su kupiti ranč ili je on mogao početi raditi kao prijevoznik. Mnoge su im mogućnosti bile otvorene. A sada...

Nije više želio o tome razmišljati. Izišao je iz sobe. Kretao se polako i oprezno, kao starac. Ponekad bi mu se zavrtjelo pred očima. Ali je išao. Sve dalje i dalje. Promatrao je grad. Bio je on već jednom ovdje, za vrijeme rata. U međuvremenu je mjesto postalo veće i ljepše. U blizini je bilo nekoliko rudnika srebra i, prema svemu sudeći, oni su nosili dobru zaradu. Grad je svjedočio o tome.

Kada se umorio, spustio se na travu u blizini saluna, ispružio se i navukao šešir preko očiju. Nije znao koliko je spavao, ali kada se probudio, više nije bio sam. Su je sjedila kraj njega. Smiješila mu se.

— Morala sam te tražiti. Neki dječak koji je prolazio ulicom rekao mi je gdje si. Jesi li želio biti sâm, Ben?

— Da, htio sam biti sâm. Na zraku i na suncu, uz rijeku. Htio sam osjetiti vjetar, htio sam osjetiti kako je život lijep. Kažem ti, Su, loši će dani proći. Doći će vrijeme kada o njima više nećemo ni razmišljati!

— Imaš pravo — potvrdila je glavom.

Uhvatio ju je za ruke i mirno progovorio:

— Su, razmišljao sam. Moramo se vratiti u Toril, tamo gdje je veliki šef. Prije toga ću u El Pasu primiti šerifsku zvijezdu. Moram onemogućiti velikog šefa Jedsona Claybornea ako ne želim da nas progoni na kraj svijeta. Čudim se zapravo što nas njegove ubojice već nisu stigle. Ali to bi se moglo uskoro dogoditi, možda već za sat ili dva. Su, ja ne želim da me njegove ubojice progone svijetom. Vratit ću se i onemo-

gućiti ga! Pa i ti imaš tamo i ranč i rudnik. Moramo se boriti. Pogrešno je uvijek samo bježati!

U prvi trenutak njegove su je riječi ošinule kao udarac biča. No uskoro je opet postala mirna. Kada je završio, rekla je samo:

— Ben, oni će te ubiti. Razmisli još jednom. Ti želiš učiniti nemoguće.

— Ne, to je jedino što mogu učiniti!

Zatim su se oboje prepustili svojim mislima. Razmišljali su o prošlosti, ali i o budućnosti. Nakon nekog vremena Ben Kellahan je opet progovorio.

— Želio bih da mogu vjerovati u bijeg. I spreman sam još jednom pokušati. Da, još jednom! Sada ću dulje izdržati u poštanskoj kočiji, mnogo dulje! Su, otputovat ćemo slijedećom kočijom. Valjda još nije prekasno.

Odgovorila mu je mirno i jednostavno:

— Da, otići ćemo idućom kočijom. Mislim da je istočno od Pecosa mnogo bolje, da ima više reda i sigurnosti za sve pa i za nas dvoje.

Kada su se podigli iz trave, zamijetila je koliko mu je truda za to trebalo. Najradije bi mu pomogla. Ali — ipak nije. Znala je da ne želi da mu pomaže kao bolesniku. Njegov ponos nije to dopuštao. Hodaćući uz njega, zabrinuto ga je promatrala. Teško se penjao od rijeke prema gradu. Nekoliko su puta morali zastati. Teško je disao, a rukom je pritiskivao prsa.

No ipak je rekao:

— Već će nekako ići. Još ne-

koliko dana i bit ću drugi čovjek. Tada ću u jednom danu nadoknaditi onoliko koliko sam izgubio u toku cijele sedmice.

Vjerovala mu je. Željela mu je vjerovati. Kimajući glavom, odgovorila je na njegove riječi:

– Naravno, Ben. Onaj tko te vidio još prije nekoliko dana ne bi sada vjerovao da si ti ona tadašnja sjena od čovjeka. Dobro si se već oporavio. Da, sada će sve brže ići nabolje.

Pred hotel su stigli u sumrak. Na zapadu se crvenjelo nebo, dok su s istoka, preko Pecos, polako nadirale tamne sjene noći. Videći uz vrata hotela ploču na kojoj je pisalo da se za večeru može dobiti odrezak s rižom i kolač od jabuka, Ben je primijetio:

– Gladan sam kao vuk poslije duge snježne oluje. Prokletstvo, baš sam strašno gladan!

– Tome barem nije teško doskočiti – nasmijala se Su.

Držeći se za ruke, prešli su onih nekoliko stepenica pred ulazom. Bili su prvi gosti. Zato su večeru odmah dobili. No uskoro se restoran napunio. Neprimjetno, ali pažljivo, Ben Kellahan je promatrao svakog čovjeka koji bi ušao. Oslanjao se pri tome i na svoj instinkt koji mu je uvijek pomagao da osjeti opasnost. Ben Kellahan bio je zapravo neka vrst mješanca između revolveraša i lovca i već je davno bio naučio oslanjati se na svoj instinkt. Mogao je odmah razlikovati prijatelja od neprijatelja. Baš su završili večeru kada je nakon ulaska jednog novog gosta osjetio neki čudan trzaj u pred-

jelu želuca. Čovjek mu se učinio poznatim, no znao je da ga ne poznaje i da ga još nikada nije vidio. Učinio mu se poznatim po nekim vanjskim obilježima.

Bilo je to kao kada jedan vuk prepozna drugoga.

Da, baš je tako bilo!

Pri tome pridošlica nije ničim pobuđivao posebnu pozornost. Čak je djelovao donekle neugledno. No ona dvojica bandita koji su ih napali preodjeveni u svećenika i putujućeg trgovca također se nisu ničim isticala. A ipak, bili su opasni kao dvije zvečarke u vreći za spavanje.

Došljak je bio srednje visine i mršav. Nosio je uske hlače i malo preveliki kaput. Na glavi mu je bio tvrdi šešir ravnog oboda. Njegovu starost bilo je teško procijeniti. Ben Kellahan je odmah naslutio da je strančev kaput zato tako širok da bi mogao prikriti navlaku s revolverom pod pazuhom. Iz uskog, mirnog lica gledale su svijetle oči. Prešao je njima cijelu prostoriju. Pogled mu je bio brz i sasvim je sigurno upijao u djelićima sekundi više pojedinosti no što bi ih netko drugi zamijetio u nekoliko minuta.

Stranac je samo dva puta sasvim kratko pogledao Bena Kellahana i Su Mullbow. Upravo u tom trenutku za susjednim je stolom jedno mjesto postalo slobodno. Stranac je sjeo i neko se vrijeme uopće nije obazirao na susjede. Pri tome je malo previše napadno izbjegavao da pogleda u njihovu smjeru. Gledao je ovamo i onamo, razgovarao s drugim gostima, naručio jelo i piće, ali

na par koji je sjedio za susjednim stolom nije se uopće obazirao.

A pri tome je Su Mullbow bila djevojka koja je svojom ljepotom privlačila poglede svakog muškarca u restoranu. Instinkt Bena Kellahana sve ga je više upozoravao da nešto ne valja. Uskoro je bio sasvim uvjeren u to da je taj neugledan stranac jedan od ljudi što ih je u potjeru za njima poslao veliki šef. Duga ruka velikog šefa iz Torila ovdje ih je napokon dosegla. Odviše su se dugo zadržali na jednom mjestu.

Da su barem otišli poštanskom kočijom dan prije toga!

Tek kada je počeo jesti, stranac ih je postrance pogledao. Benove su se oči susrele s njegovim pogledom i instinkt ga je opet upozorio, a u želucu se ponovio onaj čudan osjećaj. Prisilio se da ostane miran, kako Su ne bi zamijetila njegovu zabrinutost. Razgovarali su, a kada mu je ponudila da pojede i njen kolač, prihvatio je i pojeo ga s prividno dobrim tekom.

Restoran se polako praznio. I Su i Ben su završili večeru. Vani se spustila noć. Znali su da će za jedan sat poći poštanska kočija ako se ne navuku oblaci i spriječe noćnu vožnju. Rekao je mirno:

— Draga, ti vjerojatno moraš reći onima u salunu da više nećeš raditi kod njih. Moraš kupiti i karte, a možda i nekoliko sitnica za put. Ja ću dotle ostati ovdje. Popit ću još čašu vina i čekat ću te. Tako ću se i odmoriti.

Pri tome nije uopće izgledao umoran. Možda ga je večera

malo iscrpila, pomislila je i digla se od stola.

— Da, pričekaj me ovdje. Ja ću sve srediti, uzet ću naše stvari i onda doći po tebe. Putne ćemo karte sigurno dobiti. U ovo vrijeme jedva tko putuje prema istoku. Dakle, čekaj me ovdje!

Ben Kellahan je naručio još jednu čašu vina. Polako je otpijao i čekao. I stranac je pio vino, pušeci pri tome cigaru. Ponekad bi pogledali jedan drugoga i svaki put gledali bi se duže.

U međuvremenu je izišao i posljednji gost. Ostali su samo njih dvojica. Posluga je u kuhinji prala sude. Čulo se zveckanje tanjura i čaša.

Podigavši svoju čašu, Ben Kellahan je nazdravio:

— U tvoje zdravlje, prijatelju!

Stranac je kimnuo, podigao svoju čašu i nazdravio. Spustili su čaše, pogledali se, a onda je nepoznati progovorio:

— To je nešto što može razumjeti samo čovjek našega kova. Nitko drugi ne bi shvatio kako si pronašao tko sam i zašto sam ovdje. Što sam pogrešno uradio? Ilí — možda me ti poznaš, druškane?

— Ne, nikada te nisam vidio. Ali, pokazivao si premalo zanimanja za nas, iako je Su lijepa žena.

— Ima, doduše, muškaraca koji su neosjetljivi na lijepe žene. No, čovjek uvijek nešto novo nauči. Ipak, odlučujući je bio tvoj instinkt, zar ne? Već na početku nisam bio siguran je li pametno sjesti ovako uz vas. Ali sam te htio malo proučavati. Znaš, ja sam od onih

staromodnih koji svoje protivnike ubijaju s lica.

Opet je podigao čašu i nazdravio.

Druga ruka bila mu je sakrivena ispod stola. No i Ben Kellahan držao je ispod stola kolt u ruci.

— Jedsona Claybornea prilično će stajati njegova osveta. Vidi se da ti nisi od onih jeftinih.

— Sasvim sigurno nisam. Ja sam Frank Daniels. Poznavao sam Clintu Claybornea kojega si ti odvuкао u El Paso. Tamo su ga i objesili. Pa zar je onda čudo što njegov otac ne šteti novaca da bi se osvetio? Ustani, dakle, i bori se, Kellahan!

— Zašto da ustanem? Ti već držiš svoj kolt pod stolom u ruci, spreman da zapucaš. Želiš li da ustanem, kako bih bio još veći cilj?

Ubojica Frank Daniels je odgovorio:

— Takva su pravila kojih se pridržavam. Lakše se mogu pomiriti sa svojom savješću ako mi oni koje ubijem prije toga stoje sučelice s oružjem u ruci.

Ben je načas pomislio da je revolveraš malo lud. A zatim je lagano odmahnuo glavom.

— Nema smisla. Protiv tebe ne bih imao nikakve šanse. Ja sam još bolestan čovjek.

Jedva što je izgovorio te riječi kada je odjeknuo prvi pucanj. U djeliću sekunde i on je zapucao. Ispod stola ispalio je naslijepo tri metka i začudeno ustanovio da ga je revolveraševo tane samo okrnulo po nozi. On je, međutim, pogodio mnogo bolje. Sada je naslutio

zašto je njegov protivnik želio da ustane i da se bore stojeći. Taj Frank Daniels nije bio dobar u pucanju naslijepo. Nije znao precizno pogoditi ako nije podigao revolver.

Iz kuhinje i s ulice nahrupili su ljudi.

Zastali su i gledali kako se Ben Kellahan diže od stola. Njegov se kolt još dimio. No dimio se i kolt onoga drugog čovjeka koji je ležao na tlu. Sve je bilo jasno.

Došao je i gradski šerif, šuteći pogledao oko sebe i upitno se zagledo u Kellahana.

— Ovaj tu htio je zaraditi nagradu što ju je na moju glavu raspisao čovjek čijega su sina u El Pasu osudili i objesili. Želio bih otići idućom poštanskom kočijom, prije no što stigne novi ubojica. Slazete li se?

Šerif je kimnuo. Sagnuo se, podigao revolver s poda i ustanovio da je iz njega ispaljen jedan metak. Pogledao je nogavicu Benovih hlača na kojoj se širila crvena mrlja.

— Samo ogrebotina — reče Kellahan.

U to je ušla Su. Progurala se kroz gomilu i došla do Bena. Ugledala je čovjeka na tlu. Nije ništa rekla.

Nije bilo što da se kaže. Shvatala je sve.

I opet su sjedili u poštanskoj kočiji. Par koji bježi s malo prtljage i nedovoljno novaca. Nekada su imali četrnaest tisuća dolara. Velikom šefu u Torilu nije bilo dosta što im je to oduzeo, ne — on je želio nemilosrdnu osvetu. I zato su ponovo bježali. Ali nisu mogli daleko doći.

Ben Kellahan mogao je onako slab izdržati najviše dva dana i dvije noći u kočiji. A osim toga, nedostajalo im je novaca. Već i zato morat će se opet negdje zaustaviti, da bi Su mogla raditi. No ako zastanu više od nekoliko dana, progonitelji će ih sigurno stići. Ben Kellahan je sada znao da je Clint Clayborne u međuvremenu obješen u El Pasu. I zato će ih veliki šef dalje progoniti, čak ako ga to bude stajalo posljednjeg čovjeka i posljednjeg dolara.

Mirno, držeći Su za ruku, Ben je sjedio u kočiji. Razmišljao je i sjetio se što valja učiniti.

Nema nikakvog smisla dalje bježati.

Na prvoj većoj stanici, još u toku iste noći, napustili su kočiju. U mjestu se našla i trgovina kakvu su baš tražili. Ben je kupio dva konja, jednu tovarnu životinju i nekoliko sitnica. Za sedamnaest dolara nabavio je i pušku i dovoljno municije. Ali kada su napuštali mjesto, u džepu nije imao više od nekoliko dolara.

U sedlu se Ben Kellahan osjećao bolje no što se nadao. Negdje pred jutro, kada su na trenutak zastali da bi životinje mogle predahnuti, upitala je Su:

– Sada mi ipak objasni! Ili možda još nećeš?

– U gorju Davis znam jednu malu kolibu. Tamo ćemo odjahati. Najprije moram potpuno ozdraviti. Inače smo propali. Moram postati onaj stari, a to jednostavno ne mogu ako stalno bježimo. Osim toga, ne možemo bez prestanka bježati.

U divljini ćemo lakše zamesti trag. U onom skloništu moći ćemo ostati nekoliko tjedana. Za tri dana bit ćemo tamo.

Rekao je to ozbiljno i odlučno. Zatim su neko vrijeme opet jahali šuteći. Kada je sunce izašlo, otjeravši hladnoću jutra, opet je zastao i pogledao Su.

– Moraš mi oprostiti što se do sada još nismo vjenčali. No danas ćemo proći pokraj starog samostana. Tamo bi nas mogli vjenčati. Hoćeš li?

– Da – odgovorila je kratko.

Tri dana poslije toga, kada su jašući izbili na prostranu planinsku ravan, bili su već zaista muž i žena. Ben Kellahan je pokazao na kamenu kolibu stisnutu podno stijene.

– Evo je! Vjerojatno godinama nitko nije živio u njoj. Tada, prije rata, bio sam ovdje sa svojom starijom braćom. Lovili smo konje, a usput tražili zlato. Moju su braću gonili predstavnici zakona. Zato smo se i ovdje sakrili. Ja sam bio jedina veza između njih i vanjskog svijeta, što će reći da sam donosio namirnice i druge potrebne stvari ili ih mijenjao za konje, odnosno zlato. U ovom su se kraju u to doba krili mnogi koji su bili progonjeni kao i moja braća. Neki su čak osnovali i mala naselja. Bilo je tu sakrivenih kampova, a ima ih i danas. Ali u ovoj kući u toku proteklih godina nije bilo nikoga. Nema, barem, nikakvih tragova života.

Ogledavao se oko sebe.

I Su je razgledavala okolicu i ono što je vidjela vrlo joj se svidjelo. S ruba povelike za-

ravni pucao je pogled prema jugu, valjda pedeset kilometara daleko. Vidjelo se preko Rio Grande, sve do Meksika.

Iza kuće brijeg se još uspinjao. U vrlet je vodila uska staza. Sličnom stazom moglo se i sići, no naravno ne na konju, već pješice. Bez te dvije staze njihova bi ravan bila zamka. Su je upitala:

– Što je sada s tvojom braćom?

Samo je podigao ramena i opet ih spustio.

– Kada je počeo rat, rastali smo se. Odjahali su prijeko u Meksiko, a ja sam postao vojnik. Nikada više nisam o njima ništa čuo. Možda su tamo pod nekim drugim imenom postali ugledni građani. U Meksiku je mnogo toga drukčije nego ovdje.

Zastao je načas, nasmijao se, gledajući pred sebe zamišljeno. Su je znala da razmišlja o prošlosti, o vremenu što ga je ovdje proveo sa svojom braćom.

– Zašto su ih progonili – upitala je.

Smijesak je nestao s njegova lica.

– To je stara priča. Mi Kellahanovi bili smo prilično divlji mladići. Nekim se ljudima to nije svidalo. I druge su obitelji tada bile slične nama. Razvila su se neprijateljstva, potekla je krv, bilo je mrtvih. Naši su neprijatelji bili brojniji od nas, a mi smo posjedovali dobru zemlju s izvorom vode. Kada su nas protjerali, moja su se braća malo vraćala i uznemiravala naše neprijatelje. Zato su ovi uredili da nas i zakon pro-

gna i da na glave moje braće bude raspisana ucjena.

– A ti? – upitala je Su ozbiljno.

– Ja sam bio najmlađi Kellahan, zapravo još dječak. Morao sam se brinuti za našu majku. Tek kada je ona umrla, otišao sam k braći. I tada smo neko vrijeme živjeli ovdje. Bilo je to zapravo sasvim lijepo razdoblje. Pogledaj!

Stupio je na sam rub zaravni i širokom kretnjom bacio šešir. Su je nehotice uzviknula. Činilo joj se nerazumnim bacati još dobar šešir. No tada je vidjela kako je topao zrak što je iz dubine strujao prema gore zaustavio šešir i vratio ga gotovo pred Benove noge. Podigao ga je i otresao prašinu s njega.

– To smo tada često radili. Hoćeš li i ti pokušati?

Najprije nije htjela. Ali je onda pokušala i pokušaj je uspio. Nasmijala se i pala Benu u naručje. Osjećali su se sigurni. Bili su netom oženjen par, a takav par može na mjestu kakvo je ovo barem neko vrijeme zaboraviti surovi vanjski svijet. Ovdje je sjalo sunce i bio je mir.

Ovdje nije bilo nikoga osim njih dvoje.

Držeći se za ruke, pošli su prema košibi da vide kako će i gdje živjeti slijedećih tjedana. Vjerojatno će trajati tjednima dok Ben Kellahan potpuno ozdravi, dok mu se vrte svi refleksi i sve ono što ga je nekada činilo osobitim čovjekom, sposobnim da u divljini lovi konje i da se ne boji ni jednog protivnika.

Bit će to prekrasno razdob-

lje, makar će živjeti u običnoj kolibi i makar su donijeli samo nekoliko najpotrebnijih sitnica. I tada, kada je bio ovdje sa svojom braćom, Ben je bio sretan. A sada je ponovo došao ovamo – sa svojom mladom ženom.

Na zaravni je bilo dovoljno hrane za njihove konje. Malo dalje žuborio je mali vodopad. Mistri potok tekao je preko zaravni i rušio se u dubinu.

Tih su se dana Su i Ben često i mnogo penjali. Uхватili su i nešto divljači, a na poznatim mjestima, gdje je već bio tražio sa svojom braćom, Ben je našao i malo zlata. Ne mnogo, ali otprilike za stotinjak dolara. Nadali su se da će naći još. Nekoliko su se puta popeli uskom stazom prema vrhuncu i dospjeli do druge, položenije zaravni. Opazili su krda divljih konja koji su tamo stigli s istoka ili s juga, putovima što su samo njima bili poznati.

Na sjeveru su vidjeli kako se vrhunac El Capitan uzdiže nad gorjem Guadalupe.

Što se više oporavljao, Ben Kellahan je svoje tijelo izlagao sve većim naporima. Radio je naporno na nalazištima zlata, i to ne toliko zato da bi našao još plemenite kovine već u prvom redu zato da bi ponovo očvrsnuo i očeličio svoje tijelo.

Svakog je dana vježbao puškom i revolverom.

Ako to prije nije znala, niti osjećala ili naslućivala, sada je Su napokon spoznala: Ben Kellahan je revolveraš kakvoga nema u krugu od tisuću kilometara. Pažljivo ga je promatrala i nije se mogla načuditi brzini i spretnosti kojom je u

svakom položaju izvlačio revolver, a da se o onome što je izvodio puškom i ne govori.

Shvatila je da on vježba zato da bi ubio velikog šefa. Svakog dana ta je spoznaja sve više prodirala u njenu svijest.

Nisu, naravno, mogli ostati cijelu vječnost u divljini. Morali su se vratiti među ljude. Znali su da unajmljene ubojice i revolveraši velikog šefa posvuda čekaju na njih. Čak ni Su nije u tom pogledu gajila nikakve iluzije. Znala je da su progonitelji već davno ustanovili u kojem su kraju njih dvoje nestali i u kojem se, dakle, kraju moraju opet pojaviti. Možda su čak uzeli nekoliko indijanskih vodiča da ih traže i ovdje u ovim planinama. Možda više i nisu tako sigurni kako misle i možda ne bi smjeli živjeti bezbrižno u svojoj kolibi.

Sve je to Su znala. A ipak, plašila ju je pomisao da će uskoro doći trenutak kada će se Ben Kellahan moći pouzdati još samo u svoju brzinu pri rukovanju puškom i revolverom.

Bilo joj je kao da će morati napustiti sigurnost ovog mjesta da bi se vratili u džunglu, gdje na njih čekaju tigrovi, zmije, krokodili i otrovne strijele nepoznatih neprijatelja.

Jednom, noću, dok su oboje ležali budni, osluškujući šumove neke životinje pred kolibom, Su je rekla:

– Ako odemo, ako produžimo još dalje prema sjeveru, možda čak do Oregona ili u Montanu, ne bismo li im tamo ipak mogli pobjeći?

– Ne – odgovorio je Ben, a

u njegovu je glasu zazvučala nepomirljivost i odlučnost koja nije trpjela prigovora, ni dugih rasprava.

Nakon nekog vremena ponovo je progovorio:

– Došao je kraj našem skrivanju. Su, sutra krećemo prema El Pasu. Pitat ću tamošnjeg šerifa želi li još da budem njegov pomoćnik u okrugu Toril. Tako ćemo postupiti. Već sam vrlo znatizeljan da napokon vidim toga čovjeka koji stalno šalje za nama svoje ubojice. Želim ga upoznati!

– I uništiti – rekla je.

– Imaš pravo, Su – i uništiti!

Znala je da su te riječi označile kraj lijepog razdoblja što su ga proveli u planinama.

VI

Tjedan dana poslije toga bili su već u El Pasu. Pošto je smjestio ženu u hotelu, Ben je pošao do šerifa. Nije našao samo njega već i suca koji je Clintu Claybornea osudio na smrt nakon što su ga porotnici proglasili krivim. Slučaj je htio da je Ben zatekao obojicu zajedno.

Pogledali su ga i nakon nekoliko trenutaka prepoznali. Izgledao je stariji nego prije nekoliko tjedana, a kratka brada prošarana sjedinama učinila je njegovo lice još uglastijim.

– Hej, pa vi ste Ben Kellahan – rekao je šerif, ustao i stisnuo mu ruku.

Sudac David Bringham samo mu je kimnuo, promatrajući ga oštro.

– Svojedobno ste mi ponudili da budem vaš pomoćnik u okrugu Toril. Šerife, je li to mjesto još slobodno? I jeste li

spremni, u prvom redu vi, suče, da ispunite nekoliko uvjeta?

Zapiljili su se u njega znatizeljno, a istodobno i ljutito. On je njima htio postavljati uvjete! Prvi je progovorio sudac:

– Da čujemo što nam imate reći, Kellahan!

– Kada vas budem zvao u Toril da predsjedate sudu i izričete presude, ne smijete me pustiti čekati ni jednog dana, ni jednog sata!

Sudac je samo potvrdno kimnuo. Zatim je upitao:

– A zašto hoćete sa šerifskom zvijezdom natrag u Toril, Ben Kellahan?

– Revolveraši i ubojice velikog šefa posvuda me progone. Svako malo me nadu i prisile na borbu. A veliki će šef slati uvijek nove i nove i progoniti će dalje mene i moju ženu. Da, ja ga želim uz pomoć zakona onemogućiti. I moglo bi se dogoditi da ću trebati pomoć: ili pomoćnike za potjeru ili porotnike koji se nikoga ne boje. Ako me budete podržali, poći ću u Toril – u ime zakona i u svoje ime!

Šerif i sudac su se pogledali i razumjeli.

– Dobit ćete sve što budete tražili, Kellahan. Vaše uvjete koji se sami po sebi razumiju možemo prihvatiti. Sada ćete položiti zakletvu...

Od El Pasa do Torila bilo je malo više od sto kilometara, onih istih što su ih ne tako davno prošli vodeći zarobljenika na sud. Tada su jedva izbjegli potjeri ljudi Jedsona Claybornea. A sada su se vraćali.

Šerifska zvijezda jedva će ih moći zaštititi!

Vozeći se poštanskom kočijom

jom prema Torilu, Su je o svemu tome razmišljala i ne jednom se upitala nije li to što ona i Ben sada rade čisto samoubojstvo. Čudila se sama sebi i svojoj spremnosti da slijedi Kellahana. Ima li zaista takvo neograničeno povjerenje u njega?

Ili i u njoj gori vruća želja da veliki šef napokon bude onemogućen? Mogu li oni uopće to postići? Ima li jedna obična limena zvijezda tako veliku moć?

Negdje duboko u njoj tinjao je strah. Pokušavala ga je potisnuti i nastojala je da Ben u toku vožnje ne zamijeti koliko se ona zapravo boji. Znala je kako je oštar njegov instinkt i kako njime može osjetiti svako njezino raspoloženje. On je bio njen muž i volio ju je ne manje no što je ona voljela njega.

Na pola puta odvojili su se od glavne ceste i presjeli u drugu kočiju – onu istu u kojoj su tada bježali iz Torila. Na posljednjoj stanici pronašli su svoje konje i lagana kola s rančom u kojima su došli. Uzeli su ih, čak nisu morali platiti ni za čuvanje i hranu konja.

Ljudi su bili zadovoljni što u Toril dolazi šerif koji će i u mjestu i okolici uvesti red i osigurati poštovanje zakona. Put je protjecao mirno, jer ovoga puta nisu vozili ni zarobljenika, ni lijes s mrtvacem. Končno je progovorio Ben:

– Gdje bi sada mogao biti onaj Pedro Gonzales koji je tada išao s nama u El Paso? Tko zna je li ga stigla osveta velikog šefa – prijeko u Meksiku?

Nije mu odgovorila, ali joj je

postalo još očitije da se životi svih njih odvijaju u sjeni velikog šefa. Svi su oni računali s time da ih može doseći njegova osveta, bez obzira na to gdje se nalazili.

U Toril su stigli noću. Po svjetlima se vidjelo da su ljudi budni još samo u nekoliko kuća, no u salunu, u hotelu i na pošti bilo je još živo. Zaustavili su se pred zatvorom. Bila je to stara zgrada. Prije rata, kada ovamo još nije stigao Jedson Clayborne, bio je u Torilu šerif koji je istodobno obavljao dužnosti bilježnika i matičara.

Stanovao je u toj zgradi, na prvom katu.

U prizemlju su bile dvije prostorije. Jedna je služila kao ured, a u drugoj su bile tri ćelije. Sve je to Benu ispričao šerif. Jer on sâm, kada je bio u Torilu, nije toj zgradi poklanjao nikakvu pažnju.

Ušao je i upalio svjetiljku. Zrak je odisao ustajalošću, a iz triju je ćelija smrdjelo.

– Najprije ćemo sve to dobro očistiti. Dobio sam i novac za potrebne popravke. Vlasnik ove kuće živio je u posljednje vrijeme u El Pasu i prodao ju je tamo predstavniku vlade. Šerif je, naime, želio da njegov zamjenik, kada dode ovamo, ima neko uporište ili bazu. No, podimo gore.

Pregledali su cijelu kuću. Pokuštva gotovo nije bilo, a sobe su bile posljednji put očišćene prije nekoliko godina. Za kuću se očito nitko nije brinuo. Veliki šef Jedson Clayborne nije ovdje trebao ni šerifa, ni njegova zamjenika, a onakav red kakav je njemu odgovarao održavali su njegovi plaćenici.

Kada su se ponovo vratili u prizemlje, Ben je odložio svjetiljku na stol i rekao:

— Sada ću unijeti naše stvari. A onda ću odvesti konje u konjušnicu. Možeš li ostati malo sama? Pola sata, možda još manje?

Kimnula je.

— Našla sam već metlu. Ne isplati se više spavati. Počet ću odmah čistiti, i to ovdje dolje. Do zore će izgledati bolje. Donesi malo drva. Naložit ću vatru i skuhati nam kavu. Pribor imamo.

Složio se s njome, diveći se njenom praktičnom duhu i spremnosti da mu u svemu pomogne. Medeni je mjesec prošao. Sada treba raditi. Izišao je i s kola skinuo nekoliko sanduka sa stvarima, pokrivače i dvije torbe. Bilo je malo, ali je bilo njihovo.

Kada je drugi put ušao i donio pušku koju je stavio u stari stalak za oružje, pogledala ga i rekla:

— Ako još postoji naša farma koju smo tada onako na brzinu morali napustiti, moći ćemo odanle dopremiti najpotrebniji namještaj i pribor za kuću.

Sjeo je u kola i potjerao ih prema konjušnici. Pred salunom je još stajalo nekoliko konja. Čuvara u konjušnici morao je dobro prodrmati da bi ga probudio. No, čovjek se naglo probudio kada mu je pogled zapeo na zvijezdi što je provirila ispod Benova kaputa.

— Je li to moguće... pa vi ste... vi još živite! I došli ste natrag, i to još sa zvijezdom na košulji. Je li to zaista moguće? Ne sanjam li ja ipak? Jučer ni-

sam baš ništa pio. Sve do jednog sat prije ponoći nisam ništa pio. A onda sam zaspao. Ne, ipak ja ne sanjam. Sve je to stvarnost.

Ben Kellahan je razvukao usne u osmijeh, ali su njegove oči ostale ozbiljne i hladne. Odvratio je:

— A najbolje u svemu je to da će guverner poslati ovamo trupe i proglasiti izvanredno stanje ako mi se nešto dogodi.

Napravio je kratku stanku, a zatim dodao:

— I to možeš ispričati kome god hoćeš, druškane!

Izišao je. Naravno, u ovome što je upravo rekao prilično je pretjerao, ali je znao da bi mu slične glasine mogle barem malo pomoći i navesti njegove neprijatelje barem u prvim danima na suzdržanost.

Grad je bio miran i prazan. Postalo je hladno, kao i uvijek u prvim jutarnjim satima. Uskoro će umrijeti noć i na istoku će se pojaviti sivilo zore. S uživanjem je udisao čisti i hladni zrak. Osjećao se dobro, bez obzira na dugu vožnju koja je bila iza njega.

Kada je stigao do saluna, tamo su stajala još samo tri konja. Zastao je i pogledao prema vratima. Osjećao je želju da nešto popije, no najprije je morao ustanoviti tko je unutra. Gostiju je bilo više nego konja pred salunom. Jednoga je odmah prepoznao, iako sada nije bio odjeven kao svećenik.

Nije bilo teško prepoznati ga, jer je stajao na sredini prostorijske, točno pod svjetiljkom, a na glavi nije imao šešir. Dobro se sjećao tog bandita koji je njemu i Su oteo četrnaest ti-

suća dolara. A prije toga došlo je do sukoba u kojem je on, Ben, bio tako teško ranjen da je Su morala raditi u salunu da bi mogla izdržavati sebe i njega.

Ben Kellahan je razmišljao samo nekoliko sekundi.

A onda je polaganim korakom ušao u salun da bi počeo zaradivati svoju šerifsku plaću. Jednom je s time trebalo početi. Pa zašto ne odmah?

Nije želio borbu. Zato se nije upuštao u rizik i ušao je u salun s revolverom u ruci.

Ušao je tako tiho da su ga zamijetili tek kada je došao gotovo do polovice prostorije. Tek tada su zapazili njegovu zvijezdu i kolt u ruci. A onaj čovjek koji se svojedobno krio u svećeničkoj odori opazio ga je kada je već stajao pred njim uperivšu svoj revolver u njegov trbuh.

– U ime zakona! Hapsim vas zbog razbojništva i pokušaja ubojstva. Izvadite svoj revolver, ali polako i s dva prsta i pružite mi ga tako da cijev bude okrenuta prema vama. Hajde, brže!

U njegov je glas sa svakom novom riječi sve više prodirala neumoljiva nepopustljivost.

No tko bi mu to mogao zamjeriti? Odmah na početku ulovio je čovjeka koji ga je gotovo ubio i koji je njemu i Su oteo četrnaest tisuća dolara. Bio je to dobar ulov već u prvim satima. Bolje se stvari nisu mogle očekivati. Bandit je stajao, buljio u njega i nekoliko puta s mukom progutao slinu.

U salunu je zavladao nemir. A dvojica tipova koji su s njegovim zarobljenikom stajali uz

šank počeli su se polako odmicati na stranu, dok je njihovo držanje odavalo da nije daleko trenutak kada će zavladatai nasilje, pa će biti i mrtvih.

I iza sebe Ben je čuo struganje cipela po podu, prigušene kletve i teško disanje. Jer, sve drugo očekivali bi ljudi u Torilu samo ne šerifa koji će ušetati u salun i nekoga uhapsiti. Sve im se to činilo naprosto ludim i nisu mogli vjerovati u to što su vidjeli.

Buljili su iznenađeno i s nevjericom. Ali tada se u njima probudio divlji bijes. Jedan je povikao:

– Butsh, pa ovaj je lud! Nećemo ga valjda shvatiti ozbiljno? Likvidirat ćemo ga jednostavno, ako odmah ne prestane s tim glupostima.

Ben Kellahan nije rekao ništa. Samo je i dalje gledao uhapšenika. Bez riječi. I ovaj je njega pažljivo promatrao. I nije potrajalo dugo dok je shvatio s kime ima posla. Vidjelo se to u njegovim očima. Progovorio je, a glas mu je zvučao promuklo i piskutavo:

– Prestanite, momci! Ne mičite se. Ovaj će me inače odmah ubiti. Uspjet će mi prosvirati tane kroz glavu prije no što vi njega pošaljete u vječnost. Smirite se, momci! Ta on me drži na nišanu.

Sve se smirilo.

– Ali, i mi njega držimo na nišanu. Srvanit ćemo ga sa zemljom ako...

– Nemojte, budale, nemojte biti ludi! Ovaj nije normalan. Taj se ne boji smrti. Tog tipa imao sam već jednom u bezizlaznoj zamci, pa ipak je izvuкао revolver i borio se. Sjećate

se i sami da sam se tada vratio sâm i ranjen. Dakle, ne mijesajte se. Samo obavijestite šefa. Za sada ga moram slušati. Inače će mi napraviti rupu u trbuhu.

Glas ga je izdao.

Inače, taj čovjek nije poznao strah. No, Ben Kellahan bio je za njega kao netko tko se digao od mrtvih. A osim toga, sjetio se kako se Kellahan borio ne pokazujući ni traga bojazni u situaciji u kojoj bi se svaki drugi predao.

Poslušao je zapovijed, izvuкао vršcima prstiju revolver i položio ga oprezno na šank. Kellahan je ispružio ruku i uzeo revolver. Gledali su se oči u oči.

— Kako se uopće zoveš? — upitao je Kellahan.

— Butsh Cannon. A ti se možeš odmah oprostiti sa životom. Gurnuo si glavu u lavlje ralje.

— Podi, Butsh Cannon, idemo!

Kellahan se smiješio, ali je njegov smiješak bio nemilosrdan, a u njegovim se očima moglo pročitati da ga ništa neće zaustaviti na njegovu putu. Možda je Cannon ipak sumnjao da će taj šerif ići zaista do kraja. No on je već jednom iskusio kakav je to čovjek, tada kod poštanske kočije, kada su ga priklještili s izvučenim koltovima.

— Ti si zaista lud — protisnuo je kroz stisnute zube i izišao na ulicu.

Odjek njihovih koraka već je bio zamro, a u salunu je još vladala tišina. Svi su šutjeli. Nisu mogli vjerovati da je to što su doživjeli zaista bila istina. Svi

su pripiti i premoreni. Oči ih peku od duhanskog dima. Htjeli bi povjerovati da je sve to bilo samo priviđenje.

No istodobno su ipak znali da je sve to bila stvarnost. Šerif je stigao u Toril i upravo uhapsio jednoga od njihovih prijatelja i najvažnijih pomagača velikog šefa. Nisu znali što učiniti, kako reagirati.

Prvi je progovorio gostioničar. Govorio je polako:

— Taj bi zaista ubio Butsha. Vidio sam po njegovim očima da je bio spreman na to. Izgubili ste, momci! Potukao vas je jedan jedini čovjek koji je bio dovoljno odlučan i koji se nije bojao. Taj bi samljeo vašeg Butsha tako, da ga više ne biste prepoznali!

Pogledali su gostioničara i prisjetili se da on nikako ne može biti njihov prijatelj. Jer i on je morao velikom šefu davati postotak od svog utrška, a veliki je šef tako nadoknađivao dio novca što ga je plaćao svojim revolverašima. Jedan od njih se napokon pomakao.

— Odjahat ću i obavijestiti šefa!

Trenutak zatim čuo se topot konja koji je odjurio ispred saluna.

Kada je Ben s uhapšenikom ušao, Su je stajala na sredini sobe i pogledala ih začudeno i istodobno malo prestrašeno. No, brzo se sabrala. Pogledala je uhapšenoga i kimnula.

— Da, to je on. Taj je u tebe ispalio posljednji metak. Bio je i sâm ranjen, no uspio me srušiti i uzeti torbu s našim novcem. Dobro napreduješ, Ben!

— Bio je to zapravo slučaj — odvratio je Kellahan.

Pažljivo ju je promatrao. Ustanovio je, međutim, da se ona ne boji. Osjećao je to, a njegov mu je instinkt to i potvrdio. I u prostoriji gdje su bile ćelije za zatvorenike gorjela je sada svjetiljka. Su je sigurno pronašla posudu s petrolejem, pa je i ovdje zapalila svjetlo da bi mogla lakše spremati i čistiti. Rekla je:

– Sve je još strašno prljavo. No za nekoliko će dana sve izgledati drukčije, to ti obećavam!

– Za nekoliko dana više vas neće biti – ubacio je uhapšenik grubo.

Ben Kellahan ga je udario. Požalio je to u istom trenutku jer mu je bilo jasno da sada tako nešto ne bi smio učiniti. Ali drukčije nije mogao.

Uhapšenik je posrnuo i odletio u jednu od praznih ćelija. Zid ga je zadržao. Kellahan reče:

– Ako budeš još jednom tako prijetio mojoj ženi, bit će za tebe još gore. Ne želim da ljudi tvojega kova prijete mojoj ženi, makar samo riječima. Nemoj to zaboraviti!

Pregledao je bravu na vratima ćelije. Nije, doduše, bila podmazana i ključ se u njoj teško okretao, no mogla se zaključati. I tako je zaključao u ćeliju čovjeka s pomoću koga bi možda mogao likvidirati velikog šefa.

Možda!

Vratio se sa Su u prvu prostoriju.

– Zaboravio sam ti donijeti drva, a ti si htjela skuhati kavu.

– Ima drva u dvorištu. Vidjela sam kada sam iznosila

smee. Može se izići kroz ona pokrajna vrata. Vani na zidu visi svjetiljka u kojoj je komadić svijeće. Sigurno još gori.

Kimnuo je, veseleći se njenoj samostalnosti.

Kada je sunce odskočilo, sjedili su doručkujući za stolom u šerifovom uredu. Nisu mnogo pričali. Razgovarali su pogledima, a ti su pogledi nadomještavali tisuće riječi. Ben je i uhapšeniku odnio njegov doručak. Tom ga je prilikom napokon upitao:

– Sto je s našim novcem. Bilo je to četrnaest tisuća dolara. Gdje su?

– Ti više nećeš trebati ni jednog dolara – odvratio je uhapšenik, razvukavši usta u neugodan osmijeh.

Ben Kellahan je otključao ćeliju i ušao.

– Skinij se. Moram pretražiti tvoje stvari. Skinij sve te svoje dronjke.

Butsh Cannon je primjetno oklijevao, ali kako je bio od torilskog šerifa slabiji, nije se usudivao upustiti u tučnjavu. Pogledao je u Benove oči i otkrio u njima nemilosrdnu odlučnost čovjeka kojega je jednom gotovo ubilo tane iz njegova revolvera. I zato je poslušao.

Ben Kellahan je pronašao oko dvije tisuće dolara. Bili su ušiveni u podstavi kratkog kožnatog kaputa, skriveni u džepovima, a nekoliko se novčanica našlo i u džepovima hlaća. Novčanice veće vrijednosti bile su još u snopovima. A ti su snopovi bili povezani ovojnicama koje su nosile oznake banke iz El Pasa. Ben je bio uv-

jeren da je to dio njihova op-
ljačkanog novca.

U lijevoj je čizmi pronašao i
nož.

– Zašto nisi nešto pokušao?

– Nije mi potrebno upuštati
se u rizik. Dovoljno je da malo
pričekam sjedeći u ovoj
smrdljivoj rupi, a onda će se
sve lijepo opet srediti.

Vrativši se u ured, Ben je
sjeo za stol i počeo pisati
pismo. Bio je to kratak, ali pot-
pun izvještaj šerifu u El Pasu,
a završavao je ovim riječima:

„... i zato je potrebno da su-
dac David Bringham dode
ovamo i izrekne presudu, da bi
ljudi shvatili kako je počelo
ovo vrijeme. Oni moraju po-
četi vjerovati u pravdu i zakon.
Što se mene tiče, mislim da ću
se još neko vrijeme moći odr-
žati, a onda će doći neminovni
obračun.

Ben Kellahan
zamjenik šerifa, Toril«

Kada je završio, popeo se u
prvi kat, gdje je Su bila zapo-
slena uređivanjem soba. Uspra-
vila se, obrisala znoj s lica i
popravila kosu.

– Pitam se isplati li se za-
pravo sve to uređivati kao da
ćemo ostati dulje vremena. No
nekoliko najpotrebnijih stvari
ipak ćemo trebati. Najradije
bih posla s tobom, ali sam sva
prljava, pa bih se najprije mo-
rala oprati i presvući. Zato,
molim te, kupi sve ovo što sam
pribilježila.

– Dobro. Ostavit ću te na
sat-dva. Za ovih prvih nekoliko
dana naći ću ti pomoć. I maj-
stori moraju ovamo. Pa ovdje
nema ni prozorskih stakala.

Prišao joj je, zagrlio je i polju-
bio. Rekla je:

– Bit ću ja još mnogo puta
sama. I potpuno sam svjesna
opasnosti u koju smo se upu-
stili. Idi samo!

Brzo je sišao. Bilo mu je žao
što je i ona došla s njim u To-
ril. Bit će joj teško. A uskoro će
biti vjerojatno i za nju vrlo
opasno. Nije li bilo glupo od
njega što je ovamo doveo svoju
ženu?

Kada je izišao na ulicu, ne-
vidljivi i nečujni signali javljali
su da šerif dolazi. Kamo je god
došao, posvuda su provirivale
glave kroz prozore. Ponegdje
bi ljudi izišli iz kuća i trgovina.
Svi su htjeli vidjeti novog še-
rifa.

Ben Kellahan je odnio pismo
na poštu. Poštar je bio isti onaj
čovjek kojemu je svojedobno
prodao svoja četiri konja i koji
je onda odbio da mu proda jed-
noga od tih konja. Izbjegavao
je njegov pogled. Rekao je:

– Kočija bi trebala da
stigne svakog trenutka.

– Znam. Zato sam i došao u
posljednjem trenutku. Inače bi
moje pismo putem sigurno ne-
stalo. Ovako više neće biti vre-
mena. A za nj znamo samo ja,
moja žena i vi.

Na vratima se još jednom
osvrnuo.

– Za tjedan dana ovdje će
zasjedati sud. A ako to ne bude
moguće, poslat će guverner voj-
nike. Trebalo bi da se pomalo
prestanete bojati velikog šefa.
Stvari se ovdje mijenjaju.
Svaki pokušaj da ja ili sudac
budemo spriječeni u vršenju
dužnosti poslužit će okružnom
šerifu kao povod za interven-
ciju. To možete svakome ispri-
čati.

Primjetni prezir što je izbi-

jao iz njegova glasa natjerao je poštaru crvenilo u lice.

Izišao je i bilo je točno kao i onda kada je na izlazu iz dvorišta poštanske linije naletio na trojicu koji su htjeli da im plati dvadeset dolara. Ovoga je puta čekao samo jedan.

Odmah je bilo jasno da je čekao baš Bena Kellahana.

Stajao je raširenih nogu. Bio je to momak divljih očiju i tvrdo rezanog lica. Pripadnik one vrste ljudi koji rado jašu divlje konje, potežu revolver, piju, kockaju i žele okušati sreću kod svake žene. Kada je Ben Kellahan bio udaljen još samo nekoliko koraka od njega, povikao je:

– Stani, veliki čovječe, zauzvadi se!

Kellahan je sasvim mirno napravio još dva koraka, a onda je stao. Poznavao je on dobro takve ljude. Vjerovali su u svoju sreću i u to da će se izvući pri svemu u što su se upuštali. To su bili ljudi koji su se pred sobom i drugima potvrdjivali samo svojom nepromišljenošću, malo ljudi, moglo bi se reći.

Momak je na opasaču nosio dva revolvera. Bio je odjeven u crno odijelo od kože, a umjesto dugmadi na kaputu su mu bili prišiveni srebrni pesosi. Na lijepepo ukrašenim čizmama isticala su se srebrne ostruge, a na crnom šeširu zlatom protkana vrpca.

Prokletstvo, pomislio je Ben Kellahan, takvih divljih momaka ima zaista posvuda. A ovaj ovdje čini se da je osobito opasan. Upitao ga je naoko ravnodušno:

– No, prijatelju, što želiš?

– Butsh Cannon je moj prijatelj. Prije dva tjedna izvukao me lasom iz živog pijeska kod Rio Grande. Da nije bilo njega, bio bih već mrtav. Šerife, sve to objašnjavam vam tako strpljivo da biste shvatili da sam Cannonu nešto dužan. U određenom smislu sada je on upao u živi pijesak. I sada ja moram njega izvući svojim lasom. Najbolje da ga odmah oslobodite. To bi zaista bilo najjednostavnije rješenje.

– Nemoguće, mladiću – odvratio je Ben Kellahan.

Bio je, doduše, možda samo pet ili šest godina stariji od čovjeka koji mu je prepriječio put, no djelovao je mnogo zrelije i odraslije.

Momak ja vršcima prstiju već dodirivao drške svojih revolvera. Pogled mu je gorio, postao je nemiran, činilo se da teško diše, jer je tri puta duboko udahnuo prije no što je opet progovorio:

– Onda te moram ustrijeliti, šerife!

Ponavljala se stara, dobro poznata situacija. Jedan je čovjek svoje revolvere htio proglasiti zakonom i silom ostvariti ono što je želio. Ben Kellahan je zamijetio kako je bljesnulo u njegovim očima. Po kretnji ramena vidio je da se protivnik sprema povući kolt. Nije se pouzdavao samo u svoj razum, u misli što su davale naloge za kretanje, ne, u tom su ga trenutku tjerali na to još samo refleksi povezani s nagonom za samoodržanje.

Morao je biti brz, vrlo brz.

Ovaj mladić nije neka šeprtlja. Da je imao vremena sazreti, postao bi možda jedan od

najvećih revolveraša. No, nedostajalo mu je muževne zrelosti. Pouzdavao se samo u svoju brzopletost, glupu neustrašivost i umijeće u rukovanju revolverima. A to mu danas neće biti dovoljno.

Ben Kellahan bio je brži za djelić sekunde. No o tom je djeliću baš i bila riječ. Pogodio ga je, ali je morao još jednom opaliti prije no što je momak ispustio revolver iz ruke. Onda je zateturao.

Okrenuo se i pokušao zakoračiti. Vršci njegovih čizama vukli su se kroz prašinu. Kellahan mu je doviknuo:

– Pričekaj, pomoći ću ti!

Prišao mu je upravo na vrijeme da ga zadrži da ne padne. Na drugoj strani ulice stajala je manja grupa ljudi. Okrenuvši se prema njima, Kellahan je upitao:

– Gdje je ovdje liječnik?

Nisu se pomakli. Stajali su kao ukočeni. A onda, kao na zapovijed, pokrenuli su se i prešli ulicu. Jedan je rekao:

– Ostavite ga, šerife. To ćemo mi preuzeti. Već ćemo ga odvesti liječniku. Trebalo je da ga ubijete. Taj vam nikada neće biti zahvalan što ste ga poštedjeli.

– Slijedeći put bit ću brži od njega – procijedio je revolveraš prije no što su mu noge potpuno popustile.

Kada su ga odnijeli, stajao je Ben Kellahan nekoliko trenutaka sam nasred ulice. Na licu su mu se ocrtavale bezizlaznost i gorčina. Morao je proliti krv, a ovaj će mladić vjerojatno ponovo pokušati. A takva spoznaja može čovjeka koji

ima pred sobom veće ciljeve dovesti na rub ocaja.

To što se upravo dogodilo bilo je sasvim sigurno samo predigra. Momak je došao na vlastitu ruku jer je smatrao da mora pomoći Cannonu.

No što će biti kada veliki šef pošalje svoje ljude?

Ben Kellahan nije sada želio o tome razmišljati. Imao je još posla. Morao je u kupovinu, a trebalo je pronaći i majstore. Pošto je poslao pismo šerifu, nije mu preostajalo ništa drugo nego čekati. Samo čekati i paziti.

Je li on zajedno sa svojom šerifskom zvijezdom zaista čovjek koji će moći likvidirati velikog šefa? Nije li ipak odviše osamljen?

Ogledao se oko sebe.

Ljudi su ga i dalje promatrali, no držali su se suzdržano. Za njih je on bio stranac. A možda nisu vjerovali da će zakon moći slomiti velikog šefa. Nisu ni pomišljali da budu prijazni prema njemu, jer im je to moglo donijeti neugodnosti. Nitko od njih nije u tom trenutku želio pasti pod sumnju da igra na njegovu kartu.

Pošao je dalje i ušao u dućan. Neke je stvari kupio, a druge naručio. Zatim je potražio nekoliko majstora, a poslije dužeg raspitivanja našao je i jednu sjedokosu, ali još čvrstu Meksikanku koja je bila spremna pomoći. Su pri uredivanju kuće.

Su više neće biti sama. Doći će žena da joj pomaže, a i majstori će biti u kući. Pred konjušnicom Ben je naletio na nekog sjedokosog čovjeka koji je upravo brojio nekoliko dolara

što ih je držao u ruci. Tamo su stajala njegova kola kojima je dovezao voz sijena. Kellahan se zaustavio. Pretpostavljao je da je sjedokosi čovjek neki mali farmer ili da se možda tek doselio.

– Nikada dosta, zar ne? – upitao ga je.

– Baš tako, nikada dosta! A što i znači deset dolara kada čovjek mora prehraniti veliku obitelj? A osim toga, od tih deset dolara dva još moram dati.

– Velikom šefu?

– Ovdje, bez svjedoka, mogu na vaše pitanje odgovoriti potvrdno, šerife. Inače, poricao bih. Vi ćete morati sami privesti stvar do kraja. Svi ljudi ovdje u gradu, a i u okolici, to sigurno žele. Svaki se nada da ćete uspjeti. Ali svi su oni još previše prestrašeni. I svaki misli da jedan jedini čovjek, makar i sa šerifskom zvijezdom, ne može ostvariti čuda. Shvaćate li?

– Naravno. No usput budi rečeno, znam kako biste mogli zaraditi još nekoliko dolara. Odvezite se do farme Mullbow, ukrcajte cijelo pokucstvo i ostale stvari i odvezite sve to mojoj ženi u šerifovu kuću. Platit ću vam pet dolara na dan. Za dva dana mogli biste biti gotovi.

Čovjek je malo razmišljao, a onda je stresao glavom, kao da želi reći kako mu je žao.

– Novac bi mi zaista hitno bio potrebann. Ali bi se vrlo vjerojatno ubrzo stvorio netko i zabranio mi da radim za vas.

– Možda i ne bi. Možete barem pokušati – reče Ben.

– Pa, imate i vi pravo. Pokušati mogu. Zovem se Dan

Nehls. Pozvat ću dvojicu svojih najstarijih sinova da mi pomognu. To su već snažni momci. Da, pokušat ću!

Popeo se na kola i odvezao. Sigurno je njegova obitelj već čeznutljivo čekala da vidi što je sve kupio za onih deset dolara što ih je dobio za sijeno. A kako se sada mogao nadati dodatnoj zaradi, vjerojatno će biti malo šire ruke pri kupovini.

Ben Kellahan je opet osjetio kako u njemu raste bijes. Čak je te male ljude veliki šef bezdušno pljačkao. Nitko nije mogao napraviti ni najmanji posao, a da on od toga ne dobije svoj udio. U svemu je sudjelovao. Izuzetaka nije bilo. Još je jednom pogledao oko sebe, pitajući se koji je od ljudi koji su ga još promatrali, držeci se na primjetnoj udaljenosti, špijun velikog šefa.

Njegovi su špijuni sigurno posvuda. Inače njegov sistem terora i pljačke ne bi mogao funkcionirati.

Ben Kellahan je ušao u konjušnicu, pogledao kako su smješteni njegovi konji i upitao ne bi li mogao dobiti sedlo što ga je tada tu ostavio kada su njegovom konju prerezali grkljan, a on je morao pješice otići.

Čuvar je pokazao na cijeli niz sedala u pokrajnoj prostoriji i primijetio:

– Sigurno je negdje ovdje. Nisam ga još dospio prodati, iako sam namjeravao. Spremate li se da odjašite nekamo, šerife?

– Još ne – promrmljao je Kellahan i izišao.

Vraćajući se kući, svratio je

još jednom u salun i naručio pivo. Učinio je to ne toliko zato što mu se baš pilo već da se pokaže ljudima. Znao je da se neće moći sakrivati u svom uredu. Morao je ljudima uvijek iznova pokazivati da je tu. Oni su morali postati svjesni činjenice da imaju šerifa, predstavnika zakona koji se zna boriti i pobjeđivati kao najbolji revolvraš.

Momak koji ga je prije presreo bio je brz i opasan. No šerif je bez muke onemogućio njegov napad.

U salunu je sjedilo još nekoliko gostiju. Bili su uglavnom nijemi promatrači, ljudi koji su dojahali iz okolice. Konobar je poslužio Bena oprezno i sa šutljivom spremnošću. No odmah se odmaknuo od njega i prešao na drugu stranu prostorije do stola za biljar za kojim su igrala dvojica.

Jedan od te dvojice iznenada se uspravio, glasno udahnuo kroz nos i povikao:

— Ovdje smrdi! Zar ne osjećate? Ovdje smrdi i to sve jače i jače.

— Imaš pravo — odgovorio je njegov drug, dometnuvši: — Svatko to mora osjećati. Strašno zaudara. Samo, pitanje je što to smrdi, kakva je to stvar?

— To ti mogu odmah reći, Jube! Ovdje smrdi na zakon. Grom i pakao, zaista smrdi na zakon. Slušajte, šerife, to sigurno vi zaudarate. Ili se možda varamo?

Sasvim polako Ben Kellahan je odložio čašu piva na šank. U jednom kratkom trenutku u njemu je opet prevladao osjećaj bezizlaznosti. No što je

drugo ovdje mogao i očekivati? Pogledao ih je i rekao:

— Želite li imati problema sa zakonom?

— Mi smo prijatelji Rowdy-Jacksa, onoga kojega ste prije ranili. I mi također ne podnosimo zadah zakona.

— Onda nestanite! Kupite se odavde! Zabranjujem vam dolazak u grad slijedećih tjedan dana. Nestanite!

— Izbaci nas ako možeš, šerife. Mi nećemo povući revolvere kao naš prijatelj. Nismo tako brzi kao on. No, mi kažemo da užasno smrdiš. A ako nešto od nas želiš, onda lijepo dodi ovamo!

Stvar je bila jasna. Bili su prijatelji Rowdy-Jacksa, a osim toga vjerojatno su htjeli učiniti i uslugu velikom šefu. Nije bilo vremena za oklijevanje. Odbivši se od šanka, Ben Kellahan je krenuo prema njima. Čekali su ga s biljarskim štapovima u rukama i bilo je očito da ih namjeravaju upotrijebiti u tučnjavi. Nije smio dopustiti da do toga uopće dode.

Izvukao je revolver, pokazavši im odmah kako je nevjerojatno brz.

Od straha su se ukočili.

Dobro naciljanim hicima izbio je biljarske štapove iz njihovih ruku. Za majstora kakav je bio on, na udaljenosti od dva koraka i kod ljudi koji su se ukočili kao kipovi to nije bilo neko osobito umijeće. Iznenada su od dugih štapova u njihovim rukama ostali samo dršci.

Ne govoreći ni riječi, napao ih je udarajući lijevo i desno revolverskom cijevi iz koje se još dimilo. Bio je brži od njih i

postupao je s njima kao da nisu odrasli muškarci koji su naučili živjeti u divljoj i surovoj zemlji. Pretukao ih je.

Objasnio je tako bez riječi svima prisutnima kakav je predstavnik zakona u Torilu. Kada je završio, bio je samo malo zadihan. Ogledao se i polako spremio revolver. Nije mogao reći da je od ljudi koji su stajali uokolo prema njemu strujalo neprijateljstvo, ali je to bila naglašena suzdržanost, želja da ostanu izolirani od njega. Još je bio sasvim sâm.

Pogledao je na onu dvojicu koji su premlaćeni ležali na tlu pred njim. Kada je bio siguran da će ga barem donekle razumjeti, obratio im se:

– Vi ste zauvijek prognani iz ovoga grada! Ako vas još jednom zateknem u Torilu, odmah ću vas uhapsiti. Hajde, dižite se, sjednite na konje i nestajte. I to odmah!

Poslušali su, iako se vidjelo da im to teško pada. No dobro su shvatili oštrinu njegova glasa i osjetili s kakvim čovjekom imaju posla. Taj se nije pretvarao. A možda su bili i malo posramljeni pred drugim ljudima. Podigli su se s poda i oteturali napolje.

Dok je Kellahan kružio pogledom po salunu, začuo se iz stražnjeg kuta glas nekog čovjeka:

– Vi ste tvrd čovjek, šerife. No mislite li da će vam u ovom gradu ili u okrugu ikada netko zahvaliti zbog ovoga što činite?

– Ne! Nisam došao ovamo zato što očekujem ili želim bilo čiju zahvalnost, odnosno priz-

nanje. Ne, sasvim sigurno nisam zbog toga ovdje!

Okrenuo se i izišao. U sebi je osjećao zadovoljstvo pomiješano s gorčinom. Sve što se do sada dogodilo bile su samo čarke uoči prave borbe. Nije to još bilo ništa! Trebalo je pričekati dok veliki šef počne vući poteze i izdavati zapovijedi.

Jedson Clayborn! Tako se zvao veliki šef. Kellahan je bio sve znatizelniji. Da, bilo je vrijeme da napokon upozna velikog šefa.

Navečer je cijela kuća već bila čista. Mirisala je na vodu i sapunicu. Majstori su radili do mraka. Šerifovo sjedište sve je više sličilo na čistu i uređenu »filijalu« okružnih vlasti iz El Pasa. Su i Ben sjedili su i večerali za stolom u uredu. Ben je upravo pričao:

– Možda će Dan Nehls već sutra dopremiti ormare s farme. Onda zaista možeš urediti pravo kućanstvo!

Pogledala ga je ozbiljno i pomalo nesigurno.

– Misliš li ti zaista da ovdje možemo pustiti korijenje, da je ovo pravo mjesto na kojem ćemo graditi dom? Misliš li da se isplati ovdje sve uređivati kao da ćemo ostati dulje vrijeme?

Šutio je nekoliko trenutaka, razmišljajući o njenim pitanjima i o tome što bi joj mogao odgovoriti.

– Mislim da će sve ovisiti o našoj volji da se ovdje potvrdimo i dokažemo. A mi tu volju imamo, uprkos velikom šefu. Želimo ovdje naučiti ljude da poštuju zakon. U roku od tjedan dana očekujem dolazak suca, a u zatvoru sjedi čovjek

protiv kojega ću podići optužnicu zbog razbojstva i pokušaja ubojstva. Nismo došli da budemo ovdje samo privremeno. Kada bismo se na to spremali, pokazali bismo svima da ćemo ubrzo opet otići. Ne, mi ćemo ostati! Ti imaš ovdje farmu s kojom se svašta može početi. Zemlja je, na primjer, vrlo dobra za uzgoj pamuka. Kada likvidiram velikog šefa, za nas će ovdje biti otvorene iste mogućnosti kao i za svakog drugog.

— A kako ga misliš likvidirati, kako?

To je naprosto provalilo iz nje. Videći izraz u njenim očima, Ben je napokon shvatio da se Su boji. Možda je već instinktivno predosjećala opasnost.

Pokušao ju je umiriti.

— U ćeliji već sjedi taj Butsh Cannon. Kada on bude osuđen, počet će se sistem što ga je izgradio veliki šef rušiti kao kula od karata. Počet će ga napuštati tipovi koji za njega obavljaju prijave poslove. A tada...

Prekinuo se u pola rečenice jer se pred kućom iznenada začuo topot nekoliko konja. Došli su jahači!

Konji su stali pred kućom, lupkajući nemirno kopitima. Na vratima se začulo kucanje.

— Podi na stepenice i ponesi pušku — rekao je Ben Kellahan mirno, a zatim je strpljivo pričekao dok je Su uradila točno kako joj je rekao.

Ponovo se začulo kucanje na vratima, ovog puta glasnije. A onda je jedan od došljaka udario i nogom o vrata.

— Otvoreno je!

Ben Kellahan je to doviknuo sasvim mirno. Pri tome se povukao nekoliko koraka prema natrag da bi izišao iz svijetlog kruga što ga je na sredinu prostorije bacala svjetiljka. Brzim i spretnim kretnjama dohvatio je s naslona stolice opasač s revolverom i prikopčao ga oko pasa.

Njegov mu je instinkt govorio da pred vratima nisu neki slučajni namjernici. Naslućivao je iza vrata čovjeka koji je bio njegov veliki neprijatelj i o čijoj je pobjedi ili porazu ovisilo hoće li ovdje ostati sve po starome ili će početi razdoblje novog života.

Ušla su tri muškarca.

Prvi je spadao u onu vrst ljudi što ih čovjek mora dva puta dobro pogledati da bi ih mogao točno ocijeniti. No kada to učini, vidi da ima posla s vukom.

Drugi je sličio na Clintu Claybornea kojega je Ben otpremio u El Paso i kojega su tamo objesili. Taj drugi sigurno je bio njegov stariji brat Curly.

Treći je bio veliki šef Jedson Clayborne.

Ben Kellahan je bio od prvog trenutka u to sasvim siguran. Tu ga instinkt nije mogao prevariti.

Bio je čvrsto građen, kao bik. Na prvi pogled mogao je čak djelovati debelo. No njegovo je tijelo bilo sastavljeno od mišića. Bio je crvenokos kao i njegovi sinovi, a po izrazu lica podsjećao je na dogu spremnu da napadne. Po odjeći je izgledao kao bogati rančer ili vlasnik plantaže kaučuka. Na njegovim debelim prstima blistalo je prstenje, a svjetlo se odbijelo

od briljantne igle zabodene u svileni rubac što ga je ovio oko vrata.

Poslije nekoliko trenutaka šutnje progovorio je:

– Ja sam Clayborne. Pridite malo bliže, Kellahan, da vas mogu bolje pogledati, da vidim od kakvog ste to zlata načinjeni.

Kellahan ga je poslušao. Gledali su se dugo, a zatim je Clayborne opet progovorio:

– Da, pravo osamnaestokratno zlato. Pogrešno smo postupali s vama. No, kada su moji ljudi pokušali od vas utjerati naš porez, a vi ste se opirali, nismo više mogli drukčije. Inače bi...

– Jasno mi je. I što još hoćete?

Guste obrve naglo su se spustile nad Clayborneove oči. Vidjelo se da nije navikao da ga prekidaju u pola rečenice. Sigurno se već godinama nitko nije usudio tako nešto učiniti.

– Došao sam da se sam s vama dogovorim. Htio bih vam objasniti da će za vas biti bolje da primite odštetu za neugodnosti koje ste imali nego da mi i dalje činite poteškoće.

U njegovu se glasu mogao tek naslutiti daleki prizvuk podmuklosti. Običan to čovjek ne bi ni zamijetio. No Bena Kellahana opet je upozorio njegov instinkt.

– Vi ipak želite samo moj život. Vaše bi me ubojice progonile po cijelom svijetu. Zar se ne želite osvetiti za sina kojega su objesili u El Pasu?

Kellahanov glas nije zvučao podrugljivo. Ne, on je govorio posve mirno i odlučno.

Jedson Clayborne opet ga je

nekoliko trenutaka promatrao šutke. Boja njegova lica postala je za nijansu tamnija, a vidjelo se kako mu žila kucavica bijesno lupa. Njegov sin Curly približio se pola koraka i rekao:

– To je pravo i dobro pitanje, oče! Da mi se još želimo osvetiti za Clintu. I kad bi mi ti samo dopustio, ja bih to obavio ovdje i ovog časa.

– Ali, ja ti neću dopustiti. Ni tebi, Jack Twodance! Niste vi njemu dorusli. Ni jedan od vas dvojice. Ja mogu prepoznati tigra kada ga vidim pred sobom. Ovaj ovdje može biti likvidiran samo s leda, i to hicem iz teške lovačke puške. Kellahan, želite li da se to dogodi? Zar vam nije dovoljno to što sam ja ovdje da se s vama nagodim?

– A ja bih prije toga morao pustiti iz zatvora onoga Butsha Cannona, zar ne?

Jedson Clayborne je samo potvrdio glavom.

Čekao je.

Ben Kellahan je još jednom o svemu brzo razmislio. Da, bio je u iskušenju da na sve stavi točku i da se više ne upušta u rizik. Ali je odmah shvatio da to ne može učiniti. Ovaj čovjek pred njim bio je veliki šef na temelju čijih se naloga ovdje ubijalo. Suzanin je otac morao umrijeti samo zato što je pokušao zaštititi ono što je bilo njegovo. To što je njegov ubojica u međuvremenu bio obješen nije cijelu situaciju mnogo promijenilo.

Veliki bi šef i dalje slao svoje ubojice i druge prisiljavao da mu se podvrgnu.

Kellahan je bez riječi odmahno glavom.

Jedson Clayborne je duboko uzdahnuo, gotovo bi se moglo reći – sa žaljenjem. Pogledao je svog predradnika Jacka Twodancea i kao da mu je tim pogledom prenio neku nijemu zapovijed.

Okrenuli su se i pošli prema vratima.

Curly Clayborne je još jednom zastao kao da želi nešto reći, no otac ga je grubom kretanjem ruke gurnuo kroz vrata.

Kada su otišli, ostao je Ben Kellahan još nekoliko trenutaka nepomičan, razmišljajući. Tek je sada uspio dobro vidjeti svoje neprijatelje. Tek sada zna kakav je čovjek veliki šef Jedson Clayborne.

Predradnik Twodance je bio mnogo opasniji od Curlyja Claybornea. Osjetio je na sebi njegov pogled. Stojeći tako, razmišljao je o tome što će ta trojica sada poduzeti protiv njega. Ušla je Su, stala uz njega, uhvatila ga za ruku i pogledala pogledom punim razumijevanja. Da je nekako umiri, Ben je promrmljao:

– Doći će sudac. I od toga će trnutkan ovdje sve biti drukčije.

Pošao je prema vratima da ih zatvori. Za trenutak se upitao hoće li sada odnekuda s druge strane planuti hitac. Znao je da se tog straha više neće osloboditi. Vidio je poglede što su ih izmijenili Jedson Clayborne i Jack Twodance. A ti pogledi nisu obećavali ništa dobra.

Morat će biti vrlo oprezan, a ipak se neće smjeti sakrivati. Morat će i u gradu i u okolici svim ljudima uvijek iznova pokazivati svoju šerifsku zvijedu. Samo onda ako ljudi budu

stalno vidali predstavnika zakona i ako shvate da je to neustrašiv čovjek kojemu je malo tko dorastao, moći će se polako stvarati osnova uzajamnog povjerenja. Obratio se Su:

– Uništiti ću ga. Stat ću mu na kraj tu gdje je on do sada zapovijedao. A kada shvati da je izgubio, doći će sam na dvoboj sa mnom. Vidio sam ga i proučio. Znam da će doći kada bude vidio da gubi. Samo ako mene pobijedi moći će prihvatiti druge poraze. Ali, neće mu uspjeti. Znam da neće! Možeš biti sasvim mirna. Neće me ubiti.

Su ga je postrance odmjerila pogledom, ovlažila jezikom suhe usne i stresla glavom.

– Ne znam je li bilo pametno prekinuti bježanje, vratiti se ovamo i suprotstaviti mu se. Možda bi nam uspelo pobjeći njegovoj osveti. Nešto sam, naime, shvatila. Tvoja te zvijezda ne može štititi ako se ti sam ne budeš čuvao.

– Nije riječ samo o mojoj zvijezdi. Jedson Clayborne sada zna da se uhvatio ukoštac sa zakonom i da vlasti u El Pasu samo čekaju na priliku da ga dohvate. A to će biti zlo za njega. On to zna. Ako ne uspije spriječiti sudsku raspravu, nastradat će ovako ili onako. Tada je izgubio igru. I tada će još željeti samo osobnu pobjedu u borbi sa mnom. Priklještio sam ga napokon!

Pogledala ga je opet i samo promrmljala:

– Kakav si ti to čovjek...

Okrenula se i počela spremati stol, a Ben je krenuo prema ćelijama da donese zdjelu u kojoj je uhapšeniku

odnio večeru. Butsh Cannon je sjedio na svojem ležaju i buljio u šerifa.

— Ti si budala. Tvoja zvijezda ne vrijedi ništa. Neće te zaštititi kada se Clayborne ozbiljno prihvati posla. Bolje bi ti bilo da si dalje bježao no što si se vratio i isturio pred sebe tu zvijezdu kao neki štiti. Pusti me oдавде, pa će veliki šef i tebe pustiti da odeš.

Ben Kellahan nije ništa odgovorio.

Jedan sat poslije toga spremio se za izlazak. Navukao je kratki kaput i stavio šešir. Suga je promatrala, pa je nastojao da djeluje mirno i sabrano. Nasmiješio se.

— Podi u krevet. Zaključat ću vrata. Običi ću mjesto da bi me ljudi vidjeli. Za jedan sat opet sam ovdje.

Vidio je izraz u njenim očima i znao je da se boji.

Brzo je izišao. Nije želio ni razgovarati, ni razmišljati o strahu. Morao je ići svojim putem. Zaključao je vrata i pri tome je nekoliko dugih sekundi stajao u sjaju svjetiljke. Preko puta u dvjema kućama ljudi su još bili budni. No malo dalje bila je već potpuna tama. A u tami ga je moglo tko zna što čekati. Svakog je trenutka odanle mogao bljesnuti plamen iz revolverске ili puščane cijevi.

Ben Kellahan je osjetio kako mu se kičma ukrutila. Činilo mu se da mu se kosa pod šeširrom diže. Okrenuo se na desnu stranu i pošao u obilazak. Korlačao je mirno i prividno neuspiljeno. No sva su mu čula bila napeta do krajnjih granica i bio je spreman reagirati u dje-

liču sekunde na najmanji znak opasnosti.

Bio je sličan tigru koji se šulja kroz džunglu.

Nekoliko je dućana još radilo. Zbog jahača koji su i kasno navečer dolazili iz udaljenih logora bilo je još posla za kovača, prodavača oružja i pomoćnika u trgovini mješovitom robom.

Naravno, radio je i hotel s restoranom. A pred salunom je stajalo tuce osedlanih konja i nekoliko lakih kočija. Ben Kellahan je ušao u salun.

Mirno je prišao šanku i odmah dobio zatraženo pivo. Ali i sada se konobar koji je bio i vlasnik saluna, odmah povukao iz njegove blizine. U kutu, za okruglim stolom, sjedili su Jelson Clayborne, njegov predradnik Jack Twodance i Curly Clayborne, njegov najstariji stin.

Kartali su, a pri tome su izgledali vrlo samopouzđano, čak zadovoljno. No i unatoč tom dojmu od te je trojice stalno zračila neka agresivnost i prijetnja. Čovjek je to jednostavno morao osjetiti.

Drugi su se gosti raspodijelili po salunu. Neki su, kao i Kellahan, stajali za šankom, dvojica su igrala biljar, a ostali su sjedili za drugim stolovima. Svi su nastojali ostaviti dojam da su zabavljeni sami sobom, no zapravo su vrlo pažljivo promatrali što se zbiva.

Kellahan je polako pio pivo i razmišljao pri tome kako svi ovi ljudi sada samo čekaju da vide što će veliki šef s njime učiniti. Oni nikako ne žele da im obračun izbjegne. No Clayborne sasvim sigurno neće ot-

voreno istupiti protiv šerifa. Neće vjerojatno čak ni iz zasjede. Ne, on to mora učiniti nekako drukčije. Samo kako?

Kellahan nije znao odgovor na to pitanje.

Osjetio je kako na njemu leži pogled velikog šefa Jedsona Claybornea. Okrenuo se i odvatio pogled. Mržnja čovjeka za okruglim stolom pogodila ga je kao udarac.

Konobar mu je ponovo prišao.

– Želite li još jedno pivo?

– Ne – odgovorio je Kellahan i okrenuo se u namjeri da ode.

– A što je s ona dva štapa za biljar što ste mi ih uništili hicima? Komad stoji dva dolara.

Kellahan je stao i čvrsto pogledao čovjeka u oči.

– Dodite sutra u moj ured, pa ćete potpisati izjavu, kako bih imao pokriće za izdatak. Kada to učinite, dobit ćete svoja četiri dolara. Ili možda mora biti četiri dolara i osamdeset centi?

Posljednje pitanje natjeralo je crvenilo u konobareve obraze. Shvatio je da šerif misli na onaj »peti dio« što ga je veliki šef ubirao u vidu svog privatnog poreza. Ben Kellahan i nije očekivao odgovor na svoje pitanje. Još se jednom okrenuo, namjeravajući otići.

Uto se izvana začula konjska kopita. Netko je dojurio galopom, vičući:

– Gdje je šerif? Kažu da u ovom gradu sada postoji šerif? Gdje ga mogu naći?

Pošto je dobio odgovor, u salun je ušao jahač sav pokriven prašinom. Po izgledu bi se re-

klo da je farmer ili doseljenik. Grozničavo lutajući pogledom, otkrio je napokon čovjeka sa šerifskom zvijezdom i prišao mu, teško dišući. Rekao je:

– Sada vam se pruža prilika da nešto učinite. Sada možete pokazati kako ovdje stoje stvari sa zakonom.

Ben Kellahan je pogledao prema Jedsonu Clayborneu. Ovaj je naoko mirno miješao karte, no pri tome je promatrao Kellahana. Bila je to simbolična scena – čovjek koji sjedi u pozadini, miješa karte, dijeli i ubire.

Jednog je trenutka Kellahan pomislio da bi i cijela scena u salunu mogla biti dio namještenih igre, no kada je još jednom pogledao došljaka, zaključio je da je to čovjek kojemu je zaista potrebna pomoć.

– Prijedite na stvar, pa ćemo vidjeti, kao što rekoste, kako je to sa zakonom ovdje. Dakle?

Čovjek je još bio sav zadahan, pa mu je konobar donio čašu hladnog piva. Pri tome ga je upitao:

– Što se dogodilo, Tom Wagoner?

– Konjokradice! Prije otprilike jednog sata! Odveli su moje dobre konje iz staje. Nisam bio tada kod kuće, a žena i djeca nisu ih mogli spriječiti. Slijedio sam njihov trag dok se nije smračilo. Išao je neposredno uz Toril, pa u smjeru prijevoja Toro. Znači da konjokradice bježe preko prijevoja prema jugozapadu. Što ćete učiniti, šerife? Njihova je prednost još mala, a noć će biti svijetla. U te četiri kobile uložio sam svoju desetogodišnju ušte-

devinu. A na njihovoj ždrebadi nadao sam se zaraditi. Dakle, što je, moram li sam ići u potjeru?

Kellahan je oklijevao, ali ljudi koji su ga promatrali nisu to mogli zapaziti. Ostavljao je dojam odlučnog i samosvjesnog šerifa koji još samo razmišlja o cijeloj stvari jer se ne želi zaletjeti kao neki nezreli žutokljunac.

Sve su oči bile uprte u njega.

A on je gledao Jedsona Claybornea.

Taj je upravo pripalio debelu cigaru s izrazom lica čovjeka koji pobjeđuje u pokeru. Njegovе su oči svjetlucale na svjetlu što je obasjavalo njegov stol. Inače, izraz lica bio mu je gotovo miroljubiv.

Dobro je znao s kakvim je problemima Kellahan suočen.

Znao je to ne manje dobro od samoga Kellahana. I vrlo je vjerojatno baš zbog toga u kutovima njegovih usana titrao jedva primjetan osmijeh. Njegov sin Curly cerio se sasvim otvoreno – zlobno i zlorado.

A iz očiju Jacka Twodancea kao da su bljeskale iskrice. Dobile su iznenada zelenkasti odsjaj.

Ben Kellahan je mislio na svoju mladu ženu. Morat će je neko vrijeme ostaviti samu, i to samu u zgradi s uhapšenikom kojega će njegovi prijatelji možda još ove noći pokušati izvući iz zatvora. To mora očekivati.

Ali usprkos svemu on mora otići s Tomom Wagonerom. Čovjek se obratio zakonu, tražeći pomoć. I ako on tu pomoć sada ne dobije, stvar će se proćuti brzinom šumskog požara.

Nije bilo drugog izlaza. Kimnuo je čovjeku.

– Idem s vama.

Pri tome je pošao prema stolu Jedsona Claybornea. Čvrsto ga je pogledao, a ovaj je uzvratio pogled. Ni jedan ni drugi nisu progovorili ni riječi.

Riječi nisu bile potrebne. Kellahan je znao da ga Clayborne odlično razumije. Ne, nije bilo potrebno prijetiti velikom šefu riječima i objašnjavati mu što će se dogoditi ako neka nepriroda snade njegovu ženu.

Kada je izlazio s Tomom Wagonerom, razmišljao je o tome kako se morao pouzdati u pretpostavku da Jedson Clayborne nije budala.

VII

Jahali su brzo, jer tragove više nije ni trebalo tražiti. Tko se zaputi prema prijevoju Toro ne može odavde ni idućih tridesetak kilometara skrenuti ni lijevo ni desno, već mora ostati na cesti za kočiju.

I tako su, dakle, jahali brzo, ne štedeći konje. Jašući, Kellahan je razmišljao, a kako su napredovali sve dalje, u njemu je jačalo uvjerenje da ta krađa konja nije nikakva slučajnost. Jedson Clayborne ga želi izvući iz grada.

A on, kao šerif, nije se smio oglušiti o molbu Toma Wagonera, i to pred mnogobrojnim svjedocima. I sada se može samo nadati da je Jedson Clayborne ipak dovoljno pametan, pa neće učiniti Su ništa nažao, niti će pokušati osloboditi uhapšenika.

Postajao je sve nemirniji i gonio je konja bezobzirnije i nestrpljivije no što je vjero-

jatno bilo potrebno. Malo prije ponoći pronašli su četiri ukradena konja. Stajali su mirno na samom vrhu prijevoja i očito su se već bili oporavili od naporna puta.

Od konjokradica nije bilo ni traga. A pri tome se na svjetlu punog mjeseca vidjelo gotovo tako dobro kao danju. Videći svoje konje, Tom Wagoner se oglasio uzvikom olakšanja i zadovoljstva. Kellahan ga je dobro razumio. Tko je štedio deset godina da kupi takve konje taj je, naravno, zadovoljan kada ih opet pronade.

No istodobno je Kellahan znao da su njegove pretpostavke bile točne. Posrijedi je bio jeftini trik kojim su ga odvikli iz grada. Dogovorio se s Tomom Wagonerom da ovaj sam povede svoje konje natrag, a on je odjurio prema Torilu. Sada je svoga konja štedio još manje nego prije. Srećom, cesta se spuštala.

Ben Kellahan je strahovao za Su. U njemu je nezaustavljivo rasla mržnja prema Jedsonu Clayborneu. Gotovo se već pomirio s mišlju da je Butsh Cannon oslobođen, samo ako se Su nije pri tome ništa dogodilo. I počeo je sam sebe uvjeravati da je ipak bio budala i glupan kada je vjerovao da će ga jedna metalna zvijska zaštiti i da se Jedson Clayborne neće usuditi ustati protiv čovjeka koji je nosi.

A sada — bojao se najgora.

Kada je stigao u Toril, grad je bio kao mrtav. Nigdje više nije bilo svjetla. Čak su prozori saluna bili zamračeni, a vrata zaključana.

U nekom je vrtu zavijao pas.

Ulica je bila pusta. Nigdje ni jednog konja, ni jednih kola.

Zaustavio se pred vratima šerifova ureda. Vrata su bila otvorena! Uletio je u kuću i ne misleći na to da ga u mračnom uredu možda čekaju neprijatelji. Ali, nikakvi ga neprijatelji nisu čekali.

Nije ga uopće nitko čekao.

Su je nestala. I uhapšenik je nestao.

Ben Kellahan se naslonio na zid i ostao tako nepomičan neko vrijeme. Bilo mu je jasno da je on izgubio igru. U uredu je bilo posve tiho. Čuo je svoj vlastiti dah.

Onda je izišao iz kuće, uhvatio svog umornog konja za uzde i poveo ga prema konjušnici. Najprije mora uzeti drugog konja. Upalio je svjetiljku. Čuo je kako u nekom kutu čuvar hrče, ali je bio uvjeren da je to namješteno hrkanje. Shvatio je da nitko ne želi s njime imati posla. Veliki je šef udario i svi su se bojali.

Odveo je umornog konja u njegov pregradak i osedlao drugoga.

U njegovu se držanju mogla naslutiti tvrdoglava odlučnost. Sve je više bio sličan čovjeku čija je volja usmjerena isključivo i samo prema jednom cilju i koga na putu prema tom cilju može zaustaviti samo smrt. Još je bila noć kada se ponovo vinuo u sedlu i odgalo-pirao iz grada.

I premda je grad djelovao kao da je izumro, mnogi su ga ljudi vidjeli kako je odjahao. U zoru je bio još samo desetak kilometara udaljen od Clayborneova sjedišta. Poznavao je

put, iako još nikada nije njime jašio. Su mu je svojedobno točno opisala imanje Clayborneovih i put do njega. Slutio je već tada da bi jednog dana moglo biti životno važno brzo pronaći velikog šefa.

Jahao je bez odmora, ali ne previše brzo. Da ga je tada vidio netko tko nije poznavao ni njega ni Claybornea, tko uopće nije znao kakve su prilike u Torilu i oko njega, shvatio bi odmah da iz tog čovjeka zrači opasnost. Bio je to isti osjećaj kao kada čovjek vidi kako se na nebu skupljaju olujni oblaci i zna da će izbiti nevrijeme, a ipak ne može učiniti ništa da to spriječi. I baš kao takva nezastavljiva oluja djelovao je Ben Kellahan.

Upravo kada je prelazio neki mali potočić naišao je na jednog jahača. Bio je to Curly Clayborne. Videći Kellahana kako dolazi, sišao je s konja, potjerao ga u stranu i postavivši se u tipično revolverašku pozu, s raširenim nogama i spuštenim rukama, pre-priječio mu put.

On je bio očito tvrdi i opasniji od svog brata Clint, onog Clint koji je ubio Suzaninog oca. Kellahan je zaustavio konja, svjestan činjenice da Curly Clayborne želi borbu – sada i ovdje.

Nekoliko je trenutaka sjedio bez riječi u sedlu, a onda je upitao:

– Kamo ste odveli moju ženu? Gdje je ona?

Curly Clayborne je razvukao usne u neugodan osmijeh. Podsjećao je na konja koji pokazuje zube.

– Svoju ženu tražiš? Nećeš

je naći. Nemaš ti više vremena da je tražiš. Morao bi otići prije u Meksiko, u jednu javnu kuću. Tamo bi je možda našao. Ona je u El Pasu svjedočila protiv Clint i njega su objesili. Što misliš kako mi postupamo s našim neprijateljima, ha?

I tako je Ben Kellahan saznao.

Oslobodili su Cannona i dali mu Su. S njom se on zaputio u Meksiko. To je, dakle, osveta velikog šefa. Pogledao je Curlyja Claybornea i promuklo upitao:

– A zašto si mi ti ovdje pre-priječio put?

– Zato što želim osvetiti svojeg brata Clint i pri tome preduhitriti svog staroga. Znam da te čeka na našem imanju i da se namjerava sam s tobom boriti. No, Clint je bio moj brat. Ja ga želim osvetiti! Sidi s konja da se borimo.

– Što čekaš? Izvuci revolver!

Jedan je časak Curly Clayborne bio nepomičan. Ali, tada je shvatio da Kellahan uopće ne namjerava sići s konja i da mu čak daje prednost, pozivajući ga da prvi povuče oružje. Oklijevao je još samo djelić sekunde.

Tada je povukao.

I skoro istog trenutka bio je već mrtav.

Ben Kellahan je pošao dalje. Znao je sada odgovore na sva pitanja. Znao je da ga veliki šef čeka i znao je kakva je sudbina namijenjena Su.

Nije vjerovao da je samo Butsh Cannon pošao sa Su prema meksičkoj granici. Ne, vjerovatno je s njima i Jack Twodance. On će pronaći i ot-

mičare i Su, no prije toga mora raščistiti račune s velikim šefom.

Clayborneovi su živjeli na velikom ranču. Iako se od uzgoja i prodaje stoke tada još nije moglo dobro živjeti, pronašli su metode kako da dodu do gotovog novca. Vidjelo se to po njihovoj ranči koji je izgledao gotovo kao dvorac. Kellahan je jahao ravno prema njemu.

Tek kada je prošao ispod luka glavnog ulaza i ujahao u veliko dvorište, postao je svještan činjenice da se on zapravo pouzda u to da će se veliki šef s njime pošteno i otvoreno boriti. No što ako su oko cijelog dvorišta postavljeni strijelci koji samo čekaju zapovijed da otvore vatru i da ga izrešetaju mecima?

Odagnao je takve misli, zadržao se nasred dvorišta i povikao:

– Hej! Jedson Clayborne!

Nigdje nikoga nije bilo vidjeti i činilo se da osim stoke na ranču nema nikoga živoga. Ali tada ga je opazio. Veliki je šef stupio na verandu. Bio je bez šešira i kaputa, a rukavi košulje bili su podvrnuti. Opasač s revolverom nosio je nisko.

Videći ga, Ben Kellahan je znao da je točno ono što je uvijek pretpostavljao. Veliki je šef bio revolveraš. Kellahan je sišao s konja. Sada neće biti lako. Ovaj je čovjek opasniji od svojih sinova. Upitao je:

– Gdje je moja žena?

– Twodance i Cannon je vode u Meksiko. Dobit će za nju pet stotina dolara, jer je prava ljepotica. A tebe ću ja ubiti, Kellahan! Briga me za tvoju zvijezdu.

– Znam. Još sam odviše osamljen. Ljudi se još boje. A što znači jedna obična metalna zvijezda ako čovjek koji je nosi nema ničije podrške? Hajde, dakle, Clayborne! Povuci. Ja čekam.

– Ti zaista hoćeš steći slavu kao čovjek koji je ubio velikog šefa, zar ne?

Činilo se da Clayborne nestrpljivo čeka odgovor na svoje pitanje, no to je zapravo bio trik.

Povukao je – i to brzo, neugodno brzo.

Kellahan nije mogao biti brži. Pucnji iz njihovih revolvera odjeknuli su istodobno. Kellahan je osjetio udarac metka koji ga je pogodio, ali nije zateturao. Bio je već navikao primati metke, ostati na nogama i pucati dalje. Vidio je kako njegovi meci pogađaju – jednom, pa još jednom i još jednom. I Clayborne je dalje pucao, ali njegovi meci više nisu pronalazili cilj. Pao je.

Veliki se šef srušio niz dvije stepenice što su vodile na verandu. Činilo se da će ostati ležati. Ipak, uspio je sjesti, oslonivši leđa na gornju stepenicu.

– Da, uspjelo ti je ipak. Ali...

Dalje nije stigao. Umro je u pola rečenice.

Ben Kellahan se ogledao. Revolver s tri preostala metka još je držao u ruci. No što su tri metka prema tucetu revolvera ili čak pušaka koje bi se ovdje mogle naći?

Odjednom su se odasvuda pojavili ljudi. Bili su to pomoćnici na ranču i Meksikanci koji su radili na poljima. Došle su čak žene s djecom.

No bilo je tu i nekoliko razbi-

jača koji bi ga sigurno ubili već kod dolaska da im je veliki šef bio naredio. Ali on očito nije dao takvu zapovijed.

Veliki je šef želio sasvim sâm osvetiti svoga sina Clintu. A da je znao da je mrtav i njegov drugi sin, Curly, ta bi želja bila postala još veća. Dogodilo se onako kako je Ben Kellahan bio pretpostavio odmah poslije prvog susreta. Tada je, naime, ocijenio velikog šefa kao čovjeka koji će pokušati baš na njemu dokazati svoju moć, da bi sačuvao utjecaj i vlastiti ponos. Mogao je, doduše, slati za njim svoje ubojice, no kod izravnog susreta morao se sâm boriti. I to je učinio.

Kellahan se ogledao.

Očekivao je da će svakog trenutka planuti hici i bio je spreman odgovarati na njih dok bude mogao. No odjednom je shvatio da svi ti ljudi uopće ne gledaju njega, već mrtvog velikog šefa. Gledali su i kao da nisu mogli pojmiti da je taj čovjek zaista mrtav.

Polako su prilazili sve bliže – sa svih strana.

Prolazili su kraj Bena Kellahana koji je rukom pritisnuo svoju ranu, stvorili polukrug, uključujući i njega kao da je jedan od njih. Nisu se držali prijeteći

Čak i oni koje je na prvi pogled ocijenio kao plaćene revolveraše nisu se uopće brinuli za njega. Veliki šef je bio mrtav.

Dok je bio živ, nisu ga, doduše, voljeli, ali su ga slušali i izvršavali njegove zapovijedi. Sada je bio mrtav i svatko od ljudi koji su ga promatrali znao je kako je bio zao, nemilosrdan i zloban. Ben Kellahan

se okrenuo. Otišao je do svog konja i već u prvom pokušaju, usprkos rani koja ga je sve više pekla, popeo se u sedlo. Pogledao je još jednom ljude s ranča.

I dalje su stajali oko mrtvaca kao da čekaju da se pomakne i opet počne izdavati zapovijedi. Ben Kellahan je polako odjahao. Nitko ga nije ni pokušao zaustaviti. Samo bi dvojica mogla tako nešto učiniti – Curly Clayborne i Jack Two-dance, no jedan je bio mrtav, a drugi na putu u Meksiko.

Velik je šef bio mrtav. Od tog trenutka počeli su se raspadati i nestajati njegova moć i njegov sistem.

VIII

Ben Kellahan je jahao prema jugu, u smjeru granice. Rana na boku ga je boljela. Izgubio je dosta krvi. Mislio je da se neće moći dugo održati u sedlu, no ipak je jahao dalje, kilometar za kilometrom.

Napokon je stigao do male, sasvim primitivno izgrađene kućice nekog doseljenika. Pokraj nje su stajala kola s platnenim krovom, u staji je vidio nešto stoke, a djeca su se igrala sa psom. Ili – bolje rečeno – igrala su se do njegova dolaska. Kada su ga ugledala, počela su vrištati.

Iz vrta iza kuće pojavili su se muškarac i žena. Kellahan je upitao:

– Možete li mi previti ranu? Prije svega trebam široki zavoj koji bi držao rubove rane, jer ne vjerujem da biste je znali zašiti.

Buljili su u njega, oklijeva-

jući. Napokon je muškarac progovorio.

– Niste li vi novi šerif iz Torila? Vidio sam vas jučer kada sam u trgovini uzalud molio za kredit. Da, da, vi ste novi šerif. A veliki šef je vaš protivnik. To ovdje svatko zna. I ako vam mi...

– Veliki šef i njegov sin Curly su mrtvi. Ne morate ih se više bojati. Slobodni ste – i vi i svi drugi.

Gledali su ga razrogačenim očima i potrajalo je nekoliko trenutaka dok su shvatili što se dogodilo. Tada je opet progovorio muškarac.

– Sjašite, šerife. Pomoći ćemo vam najbolje što možemo i znamo. Moja je žena za vrijeme rata bila bolničarka. Samo sjašite, šerife.

Tek idućeg jutra mogao je Ben Kellahan nastaviti put. Izgubio je previše krvi, bolovi su ga mučili, a osim toga dobio je i groznicu. Odmarao se na ležaju u kućici doseljenika. Kada se popeo u sedlo, tiho je zastenjao. Bit će to za njega teško putovanje, to je, uostalom, znao od prvog trenutka. Ali morao je u Meksiko.

Morao je naći Su.

Ali što kada je nade? Hoće li, ovako ranjen i bolestan, uopće moći nešto učiniti? U toku dana postao je još slabiji. Kasno navečer stigao je do Rio Grande, i to baš na mjesto gdje se skelom moglo prijeći rijeku.

Dvojica koji su upravljali skelom promatrali su ga ispitiivački. Njihovim očima nije izmaklo da je došljak ili bolestan ili ranjen. Obratio im se glasom promuklim od napora:

– Dva muškarca i jedna

žena. Nisu li možda prije dva dana prošli ovuda? Žena plavih očiju i tamne kose.

Još su ga oprezno promatrali.

Bacio je u zrak jedan zlatnik od pet dolara i opet ga spretno uhvatio. Znao je da su Su i njeni otmičari samo na tom mjestu mogli prijeći Rio Grande. Rijeka nije bila duboka, ali je dno bilo puno mulja, čak živog pijeska. Zato je bilo opasno pokušati prijeći rijeku negdje drugdje na konju ili kolima. Splavar je konačno progovorio:

– Rekoste, dvojica jahača i žena plavih očiju i tamne kose?

– Da, to je moja žena. Oteli su je. Pomozite nam.

– Dobro. Imate pravo, prešli su ovdje rijeku. Jednog jahača poznajemo. To je Jack Two-dance, revolveraš. Žena nam je samo dobacila pogled, ali nije progovorila ni riječi.

Dobacivši čovjeku zlatnik, Kellahan je prešao na skelu.

Na drugoj strani, poslije nekoliko stotina metara, nastavljajući put u zvijezdama obasjanoj noći, stigao je do raskršća. Poznavao je to mjesto. Dva su puta bila dosta široka i njima je mogla proći i poštanska kočija. Treći je bio zapravo uska staza što je vodila u planine prema mjestancu El Luna. Bilo je to ozloglašeno mjesto, stjecište razbojnika i pljačkaša koji bi – kada su se osjećali dovoljno jakim – znali s nekoliko stotina svojih pristaša provaliti u dolinu i mjesecima gospodariti gotovo u cijeloj graničnoj pokrajini.

Ben Kellahan još nikada nije

bio u El Luni. No čuo je dosta o tom mjestu u koje se moglo stići s nekoliko strana prikrivenim putovima i stazama. Razmišljao je kojim bi od tri puta pošao. Bio je slab i iscrpljen.

I druga dva puta vodila su u gradiće gdje za ženu kakva je bila. Su nije bilo pomoći. Tko je u njima zaglavio u javnoj kući, taj je bio izgubljen.

Ipak, Kellahanu je instinkt govorio da Su treba tražiti u El Luni. Ali ne sada. Bio je previše umoran. Morao se najprije odmoriti. U blizini raskršća naložio je vatru, skuha kavu i prostro pokrivač. Kretnje su mu bile sve sporije i teže. Kada je legao da se odmori, bio je potpuno iscrpljen. Opet se javila groznica i da su se te noći pojavili banditi – bilo konjokradice, bilo njegovi neprijatelji – ne bi im bilo teško svladati ga.

Nekoliko je sati spavao olovnim snom i nije se budio čak ni da baci još granja na vatru. Vatra se ugasila. Postalo je hladno, pod tankim pokrivačem bilo mu je sve neugodnije, ali još se nije budio. Čak i njegova podsvijest, koja ga je inače uvijek upozoravala na opasnost, bila je sada potpuno isključena.

Ipak, te je noći imao sreću. Sve je bilo mirno. Cestom nije nitko naišao. Bila je to zaista sreća u toj divljoj zemlji u kojoj ništa nije sigurno i u kojoj se ljudi dijele samo na lovce i one koje love.

Probudile su ga tek tople zrake sunca. Bio je sav ukočen i kao prebijen, no osjećao se već mnogo bolje nego jučer. Pošto je popio toplu kavu, ra-

spoloženje mu se popravilo. Još je čučao uz vatru kada je naišla kolona teško natovarenih mazgi. Išle su u pravcu Rio Grande.

Ben Kellahan je poznavao takve karavane. Prevozile su često i ukradenu robu, sagove, odjeću, slike i skupocjene pribore za jelo s opljačkanih haciendi i srebro i razne mirodije prelazile su tako granicu.

Graničara nije bilo nigdje. Poslije protjerivanja Francuza iz Meksika, Juarez je tek morao reorganizirati svoju vojsku i policiju. Mazge je pratilo tuce jahača. Bili su dobro naoružani i izgledali su prilično opasno.

U sjeni širokih oboda svojih šešira promatrali su osamljenog čovjeka kraj vatre. Ali – prošli su pokraj njega i ne osvrnuvši se, nastavljajući svojim putem.

Sigurno su mazge prenosile skupocjeni teret. Očito im se žurilo da što prije stignu do Rio Grande. Uskoro je Ben Kellahan opet bio sam. Ugasio je vatru i povukao se u sjenu nekoliko osamljenih stabala. Još se nije mogao odlučiti kojim bi putem nastavio. A pri tome je bio gotovo siguran da je pravi put onaj koji vodi u El Luni.

Sve češće i sve više mislio je na Su.

Što je sve morala prepatiti? Kako su se ona dvojica prema njoj ponašala? I kako joj je sada, ako su je već prodali u javnu kuću nekog zabačenog gradića?

Znao je da će se boriti, da neće pokleknuti, da će se braniti do smrti. Ali je isto tako znao da prije ili poslije popusti

otpor i najčvršćeg čovjeka, pa će se tako i Su slomiti kada bude mislila da više nema nikakve nade, kada počne vjerovati da više nitko neće doći da je spasi.

Užasavao se vlastitih misli. Želio je da može nešto učiniti, nešto započeti, zato mu je ovo sjedenje u sjeni postajalo sve nepodnošljivije. Nije više mogao samo čekati i čekati. »

No razum mu je govorio da je ipak bolje ustrajati ovdje. Mogućnosti da naide na Su, ako pode bilo kojim od tri puta, bile su dva prema jedan. Ako dva puta pogriješi i odjaše pogrešnim putovima u pogrešne gradove, izgubit će mnogo vremena. Više nego ako bude ovdje čekao, čak ako to čekanje potraje i danima.

Trenutno je njegov najveći neprijatelj bilo nestrpljenje, kombinirano s razmišljanjem o Su i željama da nešto učini, i to odmah.

Bilo mu je kao da sjedi na komadima užarenog ugljena i ne smije se pomaknuti. Samo uvjerenje da se Suzanini otmičari moraju vratiti ovim putem držalo ga je tu gdje se bio zaustavio.

Da, onaj Jack Twodance, a možda i Butsh Cannon vratit će se ovuda, Twodance sasvim sigurno. A tada...

Sati su sporo prolazili. Razmišljao je što će učiniti u trenutku susreta na koji je čekao. Padali su mu na pamet svi mogući načini mučenja kojima bi najradije podvrgao otmičare svoje žene, ali je znao da ništa od toga ne bi mogao učiniti, već iz poštovanja prema samome sebi. Ipak, čak su mu i

takve misli pomagale – ako ništa drugo, a ono da nekako prebrodi beskonačne sate čekanja.

U podne je opet skuhaio kavu i ispekao nekoliko komada slanine. Bio je to vrlo skroman ručak, a ipak se poslije njega osjećao bolje. Rana ga više nije tako jako boljela. Sa zahvalnošću se sjetio doseljenikove žene koja ju je očistila i povezala.

Napokon je opazio kako se približava neki jahač.

Bio je to Jack Twodance i dolazio je iz smjera El Lune. Dakle ipak – El Luna!

Prokletstvo, ipak je njegov instinkt opet imao pravo. Da ga je poslušao, mogao je već biti kod Su! Kao da ga je munja udarila pri toj pomisli. No kada se pripremao da dočeka Jacka Twodancea, osjetio je kako mu je mirovanje pomoglo i kako mu je duboki san prošle noći vratio snagu.

Jer i u borbi s Jackom Twodanceom trebat će svu snagu.

Neće biti mnogo lakše no što je bilo s velikim šefom Clayborneom. No ako opet bude ranjen, teško da će imati snage da nastavi put u El Lunu. Užasnula ga je pomisao na to što bi se dogodilo kada bi ga Jack Twodance uspio pobijediti.

Ne, to se ne smije dogoditi. Nikada! Tada više ne bi bilo nikoga tko bi mogao pomoći Su.

Kada se Jack Twodance toliko približio da je bilo prekasno da okrene konja i pokuša pobjeći, izišao je Ben Kellahan iz sjene i stupio na put. Nije morao toliko čekati! Čovjek poput Jacka Twodan-

cea, koji je bio prvi iza velikog šefa i koji je čak njegovim sinovima izdavao zapovijedi, takav čovjek nije navikao bježati!

Twodance je samo malo povukao uzde i usporio konja koji se i dalje kretao polaganim korakom. Samo jedan korak pred Kellahanom zaustavio se i ostao sjediti nepomično u sedlu.

Ni Kellahan se nije micao. Nijemo su se promatrali. Twodance je promrmljao:

– Htio te ubiti vlastitim rukama. No čini se da nije uspio.

– Nije!

– Je li mrtav?

– Tako mrtav kako može biti samo mrtvac, Twodance.

– A uskoro će i jedan od nas dvojice biti isto tako mrtav, zar ne, Kellahan?

– Da, bit će baš tako. Ali, prije toga reći ćeš mi gdje je moja žena. Ako me ubiješ, to mi ionako neće ništa koristiti. A ako ja ubijem tebe, može ti biti svejedno. Tebi uopće sve može biti svejedno. Ti više nemaš gazde! Veliki šef je mrtav! Nema više zapovijedi koje moraš izvršavati! I Curly je mrtav. I da nisi oteo moju ženu, možda bih te pustio da odeš. Dakle?

Uzdahnuvši, Twodance je polako sjahao i nije pri tome pokušao izvesti nikakve podvale. Kellahan ga je pažljivo promatrao spreman da u svakom trenutku reagira, no Twodance ga nije pokušao iznenada zaskočiti.

Twodance se odmaknuo nekoliko koraka od svog konja. Djelovao je nekako žalosno ili potišteno. Možda ga je potresla vijest o smrti velikog šefa i nje-

govih sinova. A možda se ne osjeća dobro jer mu njegov instinkt kaže da neće uspjeti pobijediti Kellahana.

Njegove su kretnje bile spore, a ipak pune prijetnji. Podsjećao je na umornog stepskog vuka koji se polako približava mjestu na kojem će se ogledati s protivnikom i koji se pri tome ne žuri, jer osjeća da se ono što je neminovno ne može izbjeći. Rekao je:

– Tvoja je žena u El Luni. Tamo je samo jedna krčma, a u njenom dvorištu naći ćeš nešto kao javnu kuću. Morat će najprije slomiti otpor njene volje, jer je vrlo ponosna. Ali, uspjelo je njima do sada svakoga slomiti, pa zašto ne bi i nju? Među tamošnjim djevojkama čak je i neka prava plemkinja, žena francuskog oficira koji je služio u vojsci ubijenog cara Maksimilijana. Bandite u El Luni vodi Juan Pytaja. A njemu se tvoja žena sviđa! Što se cijene tiče, Butsh Cannon je dobio za nju okruglih pet stotina dolara. Hajde, da to već jednom svršimo!

U istom trenutku u kojem je izgovorio posljednje riječi već je povukao svoj kolt. Stajao je raširenih nogu, čvrsto kao zid, kada ga je pogodio Kellahanov metak. Da, Kellahan je bio brži od njega. I pogodio ga je.

No Jack Twodance je i dalje stajao, samo što se malo okrenuo na stranu. Cijela je njegova volja bila usredotočena na želju da se ne sruši i da – tako dugo dok bude stajao – i sam puca. I pucao je. Tri puta je povukao obarač svog revolvera. Samo nadljudski napor volje održavao ga je na no-

gama, iako su ga pogadali Kellahanovi meci. Napokon je pao.

Tek tada je je Benu Kellahanu postalo jasno da je morao ispaliti četiri metka od kojih je svaki pogodio cilj i bio dovoljan da pokosi čovjeka, da bi ovog žilavog protivnika napokon srušio. Da je svoju volju koristio za pametnije stvari, Twodance bi daleko dotjerao.

Kellahan je osjetio bol novih rana što mu ih je donio ovaj dvoboj istom kada je njegov protivnik ležao na tlu. Nisu to bile neke teške ili opasne rane, ali su ipak krvarile i boljele ga.

Gorko je uzdahnio, svjestan činjenice da mu je u ovoj borbi najviše pomogla sreća. Možda je bio i čisti slučaj što ga ni jedan od tri protivnikova metka nije teže pogodio. Osjetio je kako ga peče lijevi bok, bol mu je probadala desno rame, a i ona stara rana kao da se ponovo otvorila.

Kada je bolje pogledao, ustanovio je da je jedan metak otkinuo polovicu zavoja, što znači da je novi pogodak oživio staru ranu. Ipak, usprkos svemu, radovao se. Jednostavno zato što je još bio živ. Sagnuo se, odvuкао Twodanceovo tijelo s puta i pokrio ga pokrivačem što ga je izvuкао ispod sedla njegova konja.

Tada je osedlao svojeg konja i popeo se u sedlo. Nije mogao ništa učiniti sa svojim ranama. Nadao se da će uskoro možda naići na nekoga ili proći kraj neke kuće ili farme, gdje bi mu mogli pomoći. U tom je kraju bilo malo liječnika i ljudi su bili upućeni uglavnom sami na sebe, pa su osnovna medi-

cinska pomagala imali u kućama.

Potjerao je konja polaganim korakom.

Rane su ga boljele, a pomalo su i krvarile. Ali, put ga je vodio prema Su. A to je bilo najvažnije.

IX

Sunce je visoko odskočilo. Bilo je prilično vruće. No znao je da ne smije stati. Jahao je dalje. Nije se zaustavljao sve do prvog sumraka. A i tada ne bi stao da nije ugledao osamljenu kuću.

Bio je to zapravo mali ranč udaljen svojih pola kilometra od puta. Odlučio je skrenuti prema njemu. Kroz prozor kuće prodiralo je svjetlo. Znači, netko je unutra! Kada se primakao na dvadesetak koraka, počeo je pas lajati. No, svjetlo u kući nije se ugasio. Kellahan je pomislio da je to dobar znak. Ljudi na ranču se ne boje. A opet, možda to i nije baš dobro. Možda su oni pod zaštitom bandita iz El Lune ili čak surađuju s njima?

Ipak, produžio je i ujahao u malo dvorište. Zaustavio se točno na granici svjetla što je prodiralo kroz prozor.

Glasno je povikao:

– Ima li koga živoga?

Zapravo se nije previše začudio kada je odgovor došao iza njegovih leđa. Glas je bio sasvim miran.

– Već sam tu, senjor. Što želite?

Nije vjerovao svojim ušima, ali mu se glas učinio nekako poznat. Da se ne vraća njegova groznica? Možda već ima prividenja? Postojao je samo jedan način da se uvjeri služi li ga još njegov sluh.

Iako su ga rane paklenski pekly, okrenuo se napola u sedlu i pogle-

dao iza sebe. Da, imao je pravo. Poznavao je taj glas, a poznavao je i čovjeka kojemu je glas pripadao! Iako uzburdan, pokušao je sasvim mirno upitati:

— Pedro, Pedro Gonzales, jesi li to zaista ti?

Pokušao je govoriti normalnim glasom, no od umora, napora i bolova glas mu je zvučao grubo i promuklo. Nije zvučao kao inače, u protivnom bi ga Pedro Gonzales odmah prepoznao. Napokon, bili su neko vrijeme zajedno, tada kada su vozili u El Paso lijes s tijelom Suzaninog oca, vodeći sa sobom i njegovu ubojicu.

Čovjek za kojega je Ben Kellahan bio uvjeren da je Pedro Gonzales, rekao je pomalo nesigurno:

— Podite još malo naprijed, senjor, tako da vas osvijetli svjetiljka iz kuće. Želim vas malo bolje pogledati. Hej, Jose, Jernandes! Nemojte pucati! Mogao bi to biti jedan prijatelj kojega poznajem.

Sada je Ben Kellahan bio siguran da je naišao na Pedra Gonzalesa. Kakav slučaj! Ušao je u krug svjetlosti da bi mu se bolje vidjelo lice. Jedan pogled bio je dovoljan da rasprši Gonzalesove sumnje. Prišao mu je.

— Senjor Kellahan, kakvo iznenađenje. No kako to sjedite u sedlu? Sigurno ste bolesni. Ili ste možda ranjeni? — Trebate li pomoć? Jeste li slučajno došli ovamo?

— Da, potrebna mi je pomoć. Imam nekoliko rana što moraju biti previjene. Je li to tvoja kuća, Pedro?

— Da, to je moja kuća. A od trenutka kada ste ušli u ovo dvorište to je i vaša kuća, senjor Kellahan. Sjašite! Moji će se ljudi pobrinuti za vašeg konja. A ja ću se pobrinuti za vas. Nema toga bolesnika

kojemu moja žena ne bi mogla pomoći.

Kellahan je polako sjahao, čudeći se pri tome kako se Pedro Gonzales u međuvremenu već uspio i oženiti. Razmišljao je i o tome kako je opet imao sreću.

Ne samo što je naišao na nekoga tko će mu znati previti rane nego je pronašao i ne tražeći ga, baš Pedra Gonzalesa koji je svojedobno u El Pasu dobio od Su dvije tisuće dolara kao svoj udio od zlata iz starog rudnika.

Prema svemu sudeći, znao je Pedro Gonzales kako da najpametnije uloži taj novac.

U kući im je pošla u susret privlačna Meksikanka koju je Pedro predstavio kao svoju ženu. Pokazalo se uskoro da nije nimalo pretjerivao kada je tvrdio da ona može pomoći svakom bolesniku. Kellahanu je u svakom slučaju pomogla.

Poslije jednog sata Kellahanove su rane bile brižljivo očišćene i zavijene, a njegovi su domaćini znali sve o tome što ga je donijelo u njihov kraj. Dok je Juanita pripremala večeru, sjedio je Kellahan s Pedrom Gonzalesom za stolom. Svoje je pričanje završio riječima:

— I tako moram sada u El Lunu. Moram odatle izvući Su koja je u međuvremenu postala mojom ženom. To i ti uviđaš, Pedro, zar ne? I tu bi mi ti mogao pomoći. Mogao bi mi dati koji koristan savjet. Kao što sam već rekao, još nikada nisam bio u El Lunu. Ne znam kakvo je to mjesto i ne znam kakvi ljudi u njemu žive.

Pedro je nekoliko trenutaka zamišljeno šutio. Razmišljao je o tome što je upravo čuo. A razmišljao je i o tome kako bi najbolje mogao pomoći svojem nenadanom gostu i njegovoj ženi. Najprije je odgovorio na posljednje pitanje:

– Tamo su banditi.

– Ali tebi nisu ništa učinili, zar ne? Oдавде do El Lune ne može biti više od tridesetak kilometara. Znači, ti si rančer u jednom području što ga kontroliraju banditi. A ipak, nisu ti učinili ništa nažao. Da tebi ovdje prijeti opasnost, ti sasvim sigurno ne bi baš u ovome kraju uložio svoj novac. Ili možda griješim?

Pedro je opet nekoliko trenutaka šutio.

Juanita, njegova mlada i lijepa žena, okrenula se prema njima. Mirno i odlučno je rekla:

– Kaži mu, Pedro!

I Pedro se napokon odlučio. Govorio je sve brže, kao da se želi osloboditi teškog tereta koji ga pritiska.

– U ovom dijelu zemlje je voda bandita Juan Pytaja. Isto je kao i na drugoj strani Rio Grande kada je još bio živ veliki šef. Ovdje je šef Juan Pytaja. A moja je žena njegova sestra. Ne dira me, jer sam postao član njegove obitelji i jer on sâm želi da njegova sestra bude žena poštenog čovjeka. Razumiješ li sada, Kellahan? On je moj rođak i zato mi je dopustio da ovdje izgradim svoj ranč. Ali, ako se okrenem protiv njega, ako pomognem nekom strancu...

Juanita je opet progovorila:

– Moraš mu pomoći. Zamisli samo kako bi bilo da su mene onako oteli i da ti ideš da me spasiš i izbaviš. Zar ne bi bio zahvalan kada bi ti prijatelji pomogli? Napokon, nije li novac što si ga zaradio kod svojeg nekadašnjeg gazde bio osnova našeg doma, ovog ranča? Moj će brat sigurno razumjeti da moraš pomoći svojim prijateljima. Dakle, podi s ovim senjorom i pomogni mu!

Pedro je kimnuo:

– To je bilo nešto o čemu si ti morala odlučiti. Jer, u pitanju je tvoj brat. Možda će ga to što ću učiniti razbjesniti. I možda više nećemo biti pod njegovom zaštitom. Uostalom ti ga poznaješ bolje od mene. Kellahan, srce mi je od početka govorilo da ti moram pomoći, ali vidiš kako stvari stoje. No sada smo odlučili i ja idem s vama. Senjoriti je sigurno vrlo teško u El Luni. Moram joj svakako pomoći, no odluku je ipak morala donijeti moja žena jer će i ona stradati ako nam njen brat uskrati svoju zaštitu.

– Ako se to zaista dogodi, onda dodite s nama u Toril. Farma Mullbowovih i stari rudnik još stoje. Ali velikog šefa više nema. Možda se sada kod nas može bolje živjeti nego ovdje gdje je Juan Pytaja veliki šef. Obnovit ćemo rudnik, a ti ćeš opet dobiti svoj udio, Pedro.

Pedro Gonzales je samo izmijenio kratki pogled sa svojom ženom. Onda je ponovo kimnuo:

– Sutra idemo u El Lunu.

Odjahali su upravo kada je sunce izišlo. Juanita, koja je ostala na ranču s dvojicom Pedrovih pomoćnika, prišla im je još jednom prije polaska.

– Čuvajte se, ali uradite ono što morate. A što se mene tiče, spremiću sve da bismo mogli brzo napustiti ranč. Večeras će sve biti gotovo, tako da ću, ako bude potrebno, samo sjesti na konja i odjahati s vama.

I tako su Pedro i Ben pošli.

Kellahan nije više izgledao kao Amerikanac. Od Gonzalesa je dobio novu odjeću. Na glavu je natukao slamnati sombrero širokog oboda. Odjeven je bio u bijelu lanenu odjeću meskičkih seljaka i šareni pončo. Po izgledu se, dakle, nije nimalo razlikovao od jahača

što su ih povremeno sretali na putu.

Osim toga, njegova tamna put i oštro rezane crte lica podsjećale su na čovjeka u čijim žilama teče i malo indijanske krvi. Od Meksikana su ga izdvajale samo visina i plava boja njegovih očiju.

Jahali su ne govoreći mnogo. Put se uglavnom uspinjao. Bio je uzak i strm, tako da su veći dio vremena napredovali korakom. Ne jednom tik uz sam put spuštale su se stijene dubokih provalija. A dva puta morali su se u posljednji čas sklanjati da bi izmakli kamenju što se odronilo negdje iznad njih. Kada su jednom malo zastali da predahnu, rekao je Pedro:

– Eto, tako je to na ovom svijetu. Uvijek se nade neki moćnik, nekakvi veliki šef koji prigrabi vlast i kojem se čovjek onda mora pokoravati ako želi preživjeti. Kao što sam rekao, ovdje nije ništa drukčije no što je bilo prije u Torilu. Posvuda možeš naići na šefove ubojice. Vidjet ćeš u El Luni. To što sam Pytajin rođak neće ništa značiti. Istina je, on vrlo voli svoju sestru, a i mi svi poznajemo se još od djetinjstva, zajedno smo rasli, bili smo prvi susjedi u selu, a njegov je otac moj kum. No taj se Pytaja ponekad ponaša kao da je malo lud. Da, sigurno je lud. Pravo da ti kažem, pojma nemam kako ćemo izvući senjoritu, odnosno senjoru, ta ona je sada tvoja žena. Jednostavno – ne znam. Ako je drže u onoj javnoj kući iza krčme, morat ćemo obračunati i s debelom Paolom. To je gostioničarka. A ta može izmlatiti trojicu jakih muškaraca. Samo njezin muž Sachos je jači od nje. Da mi je znati kako će sve to svršiti?

– Možeš se okrenuti i vratiti, a ja ću pokušati sam.

Na te Kellahanove riječi Pedro se trgnuo i brzo odgovorio kao da se boji da bi njegove riječi mogle biti pogrešno shvaćene:

– Oprosti, prijatelju, nisam tako mislio. Za senjoru, kćerku svoga dobrog gazde, spreman sam sve učiniti.

Poslije toga više nisu mnogo govorili.

El Lunu su ugledali u sumrak kako svjetluca svojim osvijetljenim prozorima u dolini ispod njih. Bio je to zapravo oveći planinski planak gotovo kružnog oblika. Uski putovi i kanjoni što su se u nj ulijevali podsjećali su na lisičje leglo i njegove staze. Pedro reče:

– Evo, to je El Luna. Vidjeli su već odavno da dolazimo. Straže su nas zamijetile još na putu, ali nisu dali znak upozorenja, jer sam ja Pytajin rođak. No sada stvari postaju ozbiljnije, prijatelju. Ovim tipovima dolje predstaviti ću te kao starog druga, konjokradicu iz Tek-sasa koji je stigao ovamo, tražeći kupca za ukradene konje. Ako naletimo na Butsha Cannona, onda...

– Ako me prepozna, posegnut će za oružjem. A možda i nije više u El Luni. Možda se u tom gnijezdu nije osjećao dobro, pa je već otišao dalje.

Polako su se spustili u mjesto, među trošne kuće što su omedivale prašine i zapuštene ulice. U nekim je kućama gorjela vatra. Pripremala se večera.

Kellahan je začuo zvuk crkvenog zvona i prisjetio se da je – promatrajući mjesto s uzvisine – zapazio i crkveni toranj. Vjerojatno je izgradnja te crkve zapravo i označila nastanak El Lune. Kada su, naime, Španjolci osvojili taj dio svijeta, počeli su posvuda graditi crkve i širiti silom oružja svoju

vjeru. A kako su ovdje u blizini otkrili bogata nalazišta rude, otvorili su rudnike, dovukli Indijance, radnike, prekrstili ih i natjerali da rade u njihovim rudnicima i mole se u njihovim crkvama.

Kada su ujahali, El Luna je ostavljala dojam sasvim miroljubivog mjesta. Slučajnog namjernika ništa nije moglo navesti na zaključak da ovdje žive razbojnici i da je njihov vođa jedan osobito ozloglašeni bandit.

Pred krčmom, na slobodnom prostoru, bilo je više klupa i stolova. Nekih tucet ljudi sjedilo je i večeralo, a jedna je djevojka s vrčem vina išla od stola do stola i punila prazne čaše. Istodobno je kineski kuhar donosio iz krčme tanjure i zdijele s jelom.

Pedro Gonzales i Kellahan su sjahali i sjeli na kraj posljednjeg stola. Djevojka im je natočila vino, bacajući pri tome radoznale poglede na Kellahana.

— Je li to tvoj prijatelj, Pedro? Čini mi se da je Amerikanac. A kako to da si i ti jednom došao ovamo? Zar ti je tvoja Juanita dopustila? Zar se ne boji da bih te mogla zavesti?

— Ne, ne boji se — odgovorio je Pedro, uštipnuvši djevojku tako da je ova uz tihi uzvik nestala.

Bez riječi Kinez im je donio večeru. Naravno, tu se nije moglo birati. Čovjek je jeo ono što bi mu dali. A njima su dali pečenu govedinu.

Iako su Bena Kellahana stalno mučile misli o Su i njenoj sudbini, poslije cijelog dana provedenog u sedlu bio je zaista gladan i jedva je dočekao večeru. Sve je pojeo i počeo se neupadljivo ogledavati oko sebe.

Izenada se trgnuo. Spazio je Butscha Cannona, čovjeka koji mu

je oteo četrnaest tisuća dolara, koji ga je pokušao ubiti i kojega je već imao pod ključem u zatvorskoj ćeliji iz koje su ga oslobodili, da bi zajedno s Jackom Twodanceom oteo njegovu ženu. I to sve po zapovijedi velikog šefa.

Polagano je ustao i skinuo sombrero čiji je široki obod do tada skrivao dobar dio njegova lica. Zabcio je nehajnom kretnjom pončo na leđa, tako da je oslobodio ruke i prsa i da je svatko mogao vidjeti njegov opasač s revolverom.

Pedro je i dalje žvakao, ali je pri tome pažljivo promatrao Kellahana. Slijedeći njegov pogled, opazio je i on Cannona i zalogaj mu je zapeo u grlu. Liepo je počelo! Tek što su stigli, a već su naletjeli na jedinog čovjeka koji je u ovom prokletom mjestu poznavao Kellahana i koji je zato mogao upropastiti njihov planirani pothvat još prije no što je počeo.

Butsch Cannon je djelovao prilično zapušteno i bijedno. I on je, kao i Kellahan, bio odjeven poput Meksikanca. Bio je neobrijan i — činilo se — pripit.

Čekao je još na svoju večeru.

No on više nikada neće dobiti večeru — ni ovdje ni bilo gdje.

Kellahan je stao pred njegovim stolom. Šutio je i čekao. Podigavši pogled, Butsch Cannon ga je opazio i u istom trenutku prepoznao. Trgnuo se kao da ga je grom pogodio i skočio sa svog mjesta. Promuklo je upitao:

— Znači, veliki šef te nije uspio ubiti?

Njegove su riječi zlokobno odjeknule u iznenada nastaloj tišini. Ljudi su zamijetili što se zbiva i zašutjeli. Oni koji su pretpostavljali da stoje previše blizu jednom ili drugom od dvojice ljudi koji tek što nisu povukli revolvere brzo su

se povukli nekoliko koraka u stranu. Neki su pri tome uzeli i svoje tanjуре i stojeći nastavili jesti, što je bio znak da takvi prizori u El Luni nisu baš neka rijetkost.

Ipak, svi su pažljivo promatrali, znajući da će biti svjedoci dvoboja. U to nije moglo biti nikakve sumnje.

Nije ih smetalo što je riječ o dvojici Amerikanaca koji ne govore njihovim jezikom, jer je u ovom pograničnom kraju svaki drugi čovjek znao oba jezika što su se govorila sjeverno, odnosno južno od rijeke Rio Grande.

Kellahan je progovorio:

– Veliki šef je mrtav. I Two-dance je također mrtav. Samo si još ti ostao, Cannon.

– I ostat ću i dalje kada tebe pošaljem do vraga – zarežao je Butsch Cannon i povukao revolver.

S tim revolverskim dvobojima uvijek je ista stvar. Svaki revolveraš vjeruje u svoju sreću. Pouzdaje se u to da – ako već bude pogoden – rana neće biti smrtonosna. Vjeruje da će pobijediti i preživjeti.

Vjerojatno su baš zbog takvog svog uvjerenja, zbog te vjere u vlastitu nepobjedivost, revolveraši i tako opasni. I možda je njihova spretnost u rukovanju oružjem tek od drugorazrednog značenja.

Najvažniji su volja i povjerenje u sebe samoga.

Cannon je, dakle, povukao.

I Kellahan je povukao revolver.

Samo što Butsch Cannon nije bio tako brz kao što su bili Jack Two-dance ili Jedson Clayborne.

Bio je sporiji od njih možda samo za djelić sekunde.

U trenutku kada je bio pogoden uspio je još povući obarač. No cijev revolvera nije dospio dovoljno podignuti, tako da je metak odšištao

nekamo pod stol, prilično daleko od Kellahana.

Tada je revolver postao pretežak za njegovu ruku. Ispustio ga je, napravio pola koraka prema naprijed i upro se s obje ruke o stol.

Mutnim očima zagledao se u Kellahana.

Ovaj je još držao revolver u ruci, ali nije više pucao. Nije mogao pucati na nenaoružanog čovjeka čija se odjeća crvenjela od krvi što je prodirala iz rane.

– Nestani, Cannon! Odlazi odavde. Neću te više progoniti.

Polagano i teško Cannon je kimnuo. Skupio je posljednje ostatke snage, uspravio se i pošao, jedva vukući jednu nogu za drugom. Teturao je kao pijanac. Uspio se nekako popeti u sedlo i potjerati konja. No njegova je rana bila teška. Hoće li uopće preživjeti? Kamo će otići? Kellahan nije znao odgovor na ta pitanja. A nije ga ni zanimalo.

Pedro Gonzales je u međuvremenu ustao sa svog mjesta i prišao Kellahanu. Stajao je sada uz njega, kako bi svakome jasno stavio na znanje da je on uz ovog čovjeka i da to ne taji.

Tišinu je probio grleni glas:

– Prokletstvo, kakav je to način da nas ova dvojica stranaca smetaju kod večere! Hej, Pedro, je li ovaj ovdje tvoj prijatelj, tvoj drug?

– Si, Alfredo, si, to je moj prijatelj. I on je imao nekih računa s ovim drugim strancem. I kaži ti meni sada ima li nešto loše na tome ako čovjek želi riješiti neki račun koji se tiče samo njega i još jednog čovjeka? Ima li nešto loše na tome, pitam ja tebe?

Pedro Gonzales je pitao ponosno i glasno. Nitko mu se nije usudio usprotiviti. Napokon, on je bio rođak Juana Pytaje!

Svi su šutjeli. Čuo se samo još nekoliko sekundi odjek kopita Cannonovog konja koji se udaljavao. Kellahan i Pedro krenuli su prema svojim mjestima, kao i drugi gosti koji su se bili odmaknuli od stolova kada su vidjeli da će doći do dvoboja.

No tada su se najednom svi ukobili i zastali u pola kretnje.

Nekoliko je ljudi izašlo iz krčme, dolazeći vjerojatno iz javne kuće smještene iza nje. Ben Kellahan je odmah shvatio tko je pred njim.

To može biti samo Pytaja, voda bandita koji teroriziraju cijelu ovu pokrajinu. Nosio je neku fantastičnu uniformu na koju je kao poseban ukras pričvrstio francuske oficirske epolete i nekoliko odlikovanja.

– Tko to puca naokolo i ometa večernji mir? Što se ovdje zbiva? Zašto nemam mira ni kada idem u crkvu? Pedro, rođake moj, objasni mi!

Pedro je oklijevao.

Kellahan je promatrao banditskog vođu.

Pytaja je osjetio na sebi strančev pogled i okrenuo oči prema njemu. Promatrali su se. Svaki je pogledom nastojao proniknuti u tajnu onoga drugoga – kakav je to čovjek i kakav bi bio kao neprijatelj.

Pytaja je bio mršav, visok, ali mišićav čovjek. Djelovao je iskusno, kao netko tko je u životu već mnogo toga prošao i koga malo što još može iznenaditi. Podsjećao je Kellahana pomalo na meksički kaktus, jer – stojeći ovako uspravno i neustrašivo – izgledao je kao bodljikavi div među sitnim travčicama.

Njegova šarena uniforma vjerojatno je samo posljedica taštine koja bi, međutim, samo glupane

mogla navesti na to da ga potcjenjuju.

Kellahan ga nije potcjenjivao.

Promatrao ga je još nekoliko trenutaka i rekao:

– Generale, ako dopustite, ja ću vam objasniti što se ovdje dogodilo i zašto smo omeli vaš večernji mir. Ovdje, u ovom mjestu, našao sam čovjeka koji je oteo moju ženu. Recite mi, generale, zar nije dužnost čovjeka koji nešto drži do sebe da želi osvetu i traži zadovoljštinu? Zar se može nešto prigovoriti borbi do koje je došlo zbog ponosa i časti?

Činilo se u prvi čas da Pytaja neće dopustiti strancu da odgovori na pitanje što ga je on postavio svojem rodaku. Ali kako ga je Kellahan s prividnim poštovanjem oslovio kao generala, svidjelo mu se to i tako ga je pustio govoriti.

Kada je Kellahan završio, Pytaja je razmišljao samo nekoliko trenutaka o njegovim riječima. Onda je potvrdno kimnuo:

– Ako je tako, onda ti opraštam što si nas pucnjavom uznemirio. Želiš li ovdje još nešto? Pedro, je li on tvoj prijatelj?

Prije no što je Pedro mogao odgovoriti oglasio se opet Kellahan:

– Da, ima još nešto što želim. Želim svoju ženu. Kažu da je odostraga u dvorištu, u javnoj kući. Naredi da je dovedu i pusti nas da odemo odavde!

Pytaja se zlobno nasmijao.

– To ne mogu. Tvoja je žena Paulino vlasništvo, jer Paola je za nju platila pet stotina dolara. To nisu mali novci, ali – eto – ja sam joj nudio dvostruko, čuješ li, nudio sam joj tisuću dolara da je proda meni. Lijepa ti je žena i ja bih htio da bude moja. Sve mi se čini, Amerikance, da svoju ženu nećeš dobiti.

Rekavši to, nasmijao se još jednom, a zatim se okrenuo i ušao u krčmu.

Ben Kellahan je ostao nepomičan. U njemu su se miješali ogorčenost i bijes.

Istodobno mu je, međutim, razum govorio da silom ovdje neće moći ništa postići, baš ništa. Pedro ga je povlačio za rukav i on se nevoljko dao odvući do mjesta gdje su sjedili i večerali prije no što je on zamijetio Butsha Cannona.

Sjeo je, ne znajući što bi i kako dalje. Su je bila udaljena od njega ni pedesetak metara, zatvorena u javnoj kući, a on je sjedio tu razmišljajući. Kako je izvući? A ako je i nekako uspije izvući, kako će svladati opasni put do granice? Ako se nekako ne sporazumije s Pytajom, ako postupi protiv njegove volje, progonit će ga. I njega i Su. Naravno, i Pedra.

Za razliku od Pytaje, on nije čak mogao ponuditi ni tisuću dolara za svoju ženu. U džepu nije imao više od dvije stotine što ih je dobio kao predujam kada je preuzeo dužnost šerifa u Torilu. Novcem, dakle, neće ići.

Iz razmišljanja ga je prenuo Pedrov glas:

– Pytaja je sada sa svojim čuvarima i poručnicima, kako naziva svoje potčinjene komandante. Sjede i igraju poker. Osim njega nitko ne zna dobro kartati. Previše su glupi za tako nešto. Stalno gube i to traje već tako dugo da se Pytaja sve više ljuti što u El Luni ne može pronaći nekoga tko bi mu bio dostojan protivnik u kartanju. I ove će večeri opet pobijediti, a onda će se od bijesa napiti. Pokušat ću s njime govoriti.

Pedro je ustao, ali je istodobno s njime ustao i Kellahan. To što je upravo čuo dalo mu je ideju. Ludu

ideju, svakako, ali drugog izlaza nije vidio.

– Ja ću s njime igrati poker!

Pedro ga je oštro pogledao i činilo se kao da je očekivao baš takvu reakciju. Vjerojatno mu je zato ispričao i cijelu priču o Pytajinim nevoljama s pomoćnicima koji ne znaju kartati. Kimnuo je.

– Dobro, udimo i zaigramo s njime taj prokleti poker. Ponio sam sav gotov novac što smo ga imali u kući. Na žalost, nije više od pedeset i sedam srebrnih pezeta. No pokušajmo ipak, prijatelju!

Kada su pristupili velikom stolu u krčmi, Pytaja je podigao pogled i upitno ih pogledao. Njegovi su se tjelohranitelji primjetno uznemirili, a i trojica poručnika sumnjivo su ih odmjeravali.

Opet je Kellahan prvi progovorio:

– Generale, čuo sam da ste u pokeru nepobjedivi. No da budem iskren, ja nekako ne vjerujem u to. Možda je stvar u tome što ste do sada imali stalno slabe protivnike. Kako bi bilo da pokušate sa mnom?

Pytaja ga je gledao pogledom u kojem je gorjela pohlepa. Radovao se unaprijed igri s novim protivnikom, ali i novcu što će ga u igri dobiti. On je, naime, već i sam gotovo vjerovao da je nepobjediv. Ipak je rekao:

– Da, Amerikanci su u pokeru bolji od Meksikanaca. I s tobom, čovjekom koji je bio sposoban osvojiti onako lijepu ženu, rado ću se okušati. Ima nešto u tebi što te čini gotovo ravnim meni samome. Da, zaigramo! I vi ćete drugi igrati s nama, da bi bilo još napetije. Hajde, brže!

Nestrpljivo je pljeskao rukama.

Ne bi imalo mnogo smisla opisivati u svim pojedinostima igru

koja se razvila. Ono što je važno jesu činjenice. A evo kako su se stvari razvijale.

Te prve noći dobio je Ben Kellahan više od tisuću dolara. Pytaja je negdje u zoru shvatio da je zaista prvi put naišao na protivnika koji mu je u najmanju ruku ravan, ako nije i bolji od njega. Prvi je put izgubio. Naravno, kao što to obično i biva, taj ga prvi poraz nije opametio. Želio je vratiti izgubljeni novac, ne toliko zato što bi mu bio potreban, već da pokaže kako on to može. A baš to je Kellahan i očekivao.

Nastavili su kartati i slijedećeg dana.

Jeli su kartajući, a još više pili i pušili. Toga je dana Kellahan dobio jednu kuću, stado konja i još nekoliko stotina dolara.

Pala je večer. Prekinuli su kartanje da bi se malo odmorili i da bi mogli večerati. Pytaja nije htio ni čuti da se preda ili da prizna poraz.

I tako su nastavili kartati i slijedeće noći.

Pytaja je i dalje gubio. Te je noći Ben Kellahan dobio na kartama još tisuću dolara, nekoliko kuća, tri velike bačve najboljeg vina, tucе konja i mazgi, nekoliko sanduka punih opljačkane robe, mnoštvo nakita i pet vrećica napunjenih zlatnim prahom.

Naravno, Pytaja ni sada nije htio priznati da je poražen. Tražio je da se igra nastavi.

Nastavili su, dakle, kartati i trećeg dana.

Najprije su zajedno doručkovali i napili se kave da bi nekako otjerali san i umor koji su im sve više sklappali oči. Neki od njihovih suigrača već su ležali pod stolom i hrkali.

Ipak, ostala su još petorica –

Pytaja, Kellahan, Pedro i dvojica poručnika. Izgledali su svi kao sablasti – crvenih očiju i sivih lica, a kada su pokušali govoriti, jedva su od umora mogli promucati nekoliko riječi, tek toliko koliko je bilo potrebno da igra može teći dalje.

Kada se spustila večer, bio je Amerikanac Ben Kellahan vlasnik cijelog mjesta El Luna. Na papiru mu je sve pripadalo – svaka kuća, svaka trgovina, baš sve! Uz to je dobio još nekoliko stada ovaca i koza i prilične količine zemlje u okolici.

Što od poraza, što od umora koji je nesavladivo njime zagospodario, Juan Pytaja je počeo jednostavno kliziti sa svoje stolice pod stol. Nije više mogao nastaviti. A alkohol i duhan samo su pojačavali posljedice neprospavanih noći i dana provedenih u zadahu krčme.

Ispruživši ruku preko stola, Kellahan ga je zadržao.

Rekao je:

– Vрати mi svoju ženu i ja ću se odreći svega što sam dobio na kartama. Priznaj da si poražen, Pytaja. Hej, nemoj zaspати, moraš me saslušati do kraja. Ne želim ništa drugo do svoju ženu i tvoje prijateljstvo. A sve što sam dobio to ti sve vraćam, poklanjam! Naredi da dovedu moju ženu i jednog konja za nju. I tada ću otići.

Pytaja je buljio u Amerikanca i činilo se najprije da uopće i ne čuje što mu ovaj govori, a ako koim slučajem ipak čuje – da ne može shvatiti. No iako na pragu teškog sna koji je graničio s nespjesticom, vođa bandita je čuo Kellahana. Čuo ga je i razumio. Skupljao je samo snagu da progovori.

– Potukao me zaista taj Amerikanac. Ali bila je to dobra i poštena igra, a ja sam čovjek koji zna kako se gubi, časno i dostojanst-

veno. Učinite, dakle, što želi pobjednik! A mene pustite da spavam.

Dok je izgovarao posljednje riječi, već se rušio sa stolice na pod. Neki od znatiželjnika koji su se okupili oko stola, promatrajući napetu igru, pridržali su ga u posljednjem trenutku i ublažili pad. Bilo im je, naravno, žao što je Py-taja izgubio, ali istodobno nisu skrivali ponos zbog načina na koji je on taj poraz primio.

Nekoliko njih izišlo je kroz stražnja vrata u dvorište i otišlo u stražaru što su je nazivali javnom kućom. Trebalo je izvršiti Juanovu naredbu.

Otišli su dovesti Su!

Najprije nije znala što hoće od nje, a kada je razumjela što govore, nije im vjerovala. Nitko, naime, nije spominjao Kellahana, a da je tek tako oslobode i puste da ode to joj se jednostavno činilo previše lijepim da bi moglo biti istinito.

Izišla je iz kuće. Najprije je morala zatvoriti oči, jer ju je sunce potpuno zaslijepilo. Proteklih deset dana provela je u potpuno zamračenoj sobi i to, naravno, zaključana. Tako su pokušavali slomiti njen otpor.

Tada je ugledala Kellahana, svog muža!

I tek je tada zaista povjerovala da je slobodna.

Kellahan se jedva držao u sedlu. Gledao ju je crvenim i poluzatvorenim očima. Krajnjim naporom uspio je protisnuti nekoliko riječi.

— Idemo kući. Tako sam umoran, užasno sam umoran. Moramo otići nekamo gdje ću se moći naspavati. Dodi, ljepotice moja!

Pogledavši Kellahana i Pedra, Su se pobojala da će se srušiti iz sedla, pa se odmah popela na svog konja, nadajući se da će jahanje ipak održati dvojicu muškaraca budnima. Nije se ni jednom okrenula da pogleda El Lunu.

Znala je da će joj se vrijeme što ga je ovdje provela kao zatvorenica uskoro pričinjati samo kao neugodan san. I da će tih deset dana nastojati što prije zaboraviti.

Ben ju je izvukao. Kako mu je to uspjelo, to još ni sama nije znala. No on će joj sve ispričati. I sve će biti dobro.

Izvukao ju je prije nego što je došlo do najgorega. Opet je uspio. A čovjek kao što je on uvijek će uspjeti!

Kraj

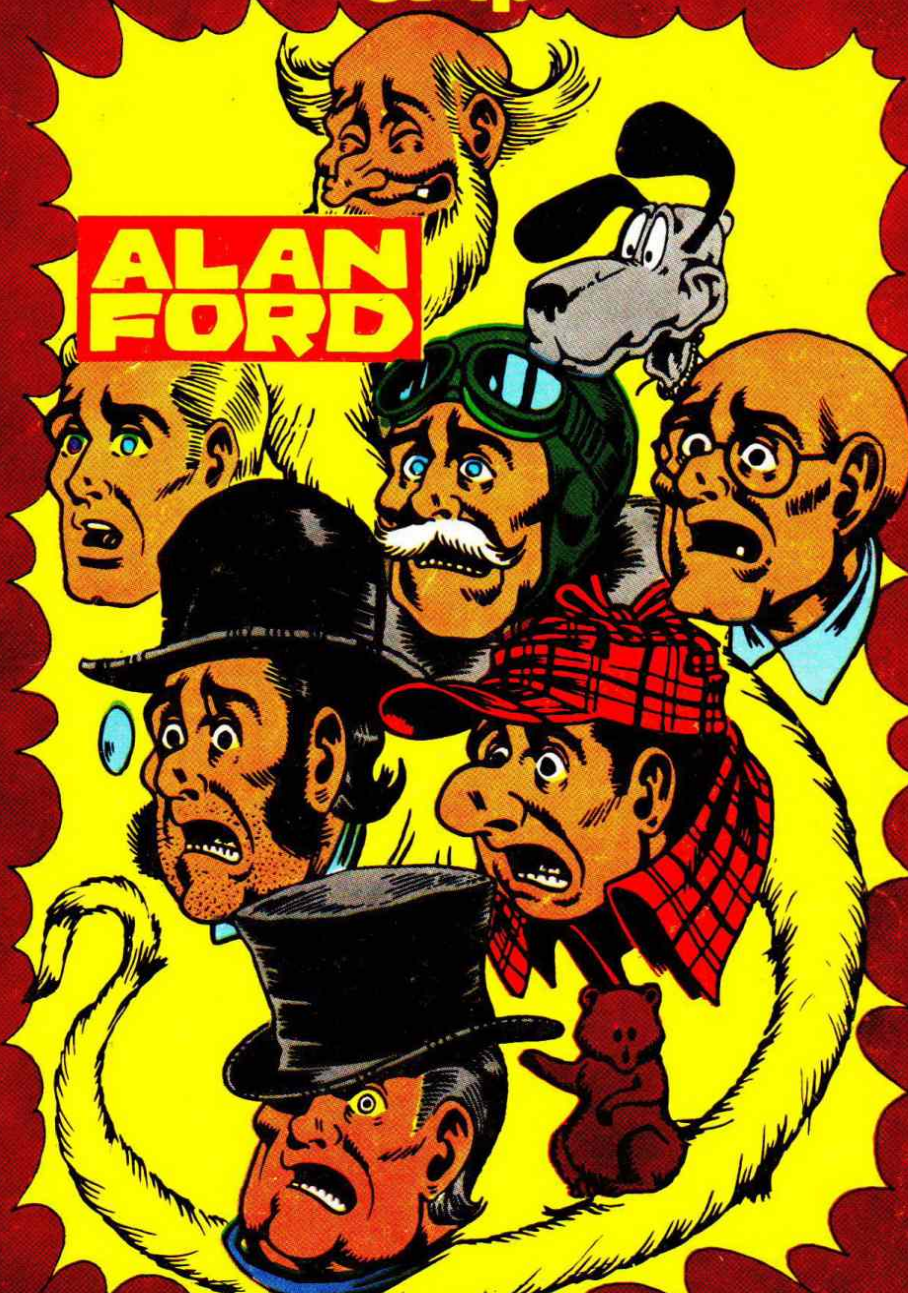
U pripremi

G. F. Unger:

ŠIROKA OMČA

**humorističko - kriminalistički
strip**

**ALAN
FORD**

**SVAKIH 14 DANA I KOD VAŠEG
PRODAVAČA NOVINA**